

Ikt. szám: 222/2-26/2020.

Heves Megyei Közgyűlés

Helyben

Tájékoztató

Heves megye gazdasági helyzetéről

Tisztelt Közgyűlés!

A Heves Megyei Önkormányzat felkérésére a Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (3300 Eger, Faiskola út 15.) elkészítette Heves megye gazdasági helyzetéről szóló tájékoztató anyagát, melyet az előterjesztés melléklete tartalmaz.

A tájékoztatót a Vidékfejlesztési és Határon Túli Ügyek Bizottsága a 2020. szeptember 15-i ülésén tudomásul vette.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a jelen tájékoztatóban foglaltakat tudomásul venni szíveskedjék.

Eger, 2020. szeptember 16.

dr. Juhász Attila Simon

Törvényességi szempontból ellenőriztem:

Dr. Barta Viktor
Heves Megye Főjegyzője

Heves megye gazdasági helyzetéről szóló tájékoztató 2019-2020

2020. szeptember 2.

Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

HEVES MEGYEI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

Tartalomjegyzék	
Bevezető.....	4
Vezetői összefoglaló	4
Heves megye 2019.....	7
Demográfia	7
Gazdasági aktivitás	7
Keresetek.....	7
Nyilvántartott álláskeresők.....	8
Gazdasági szervezetek	8
Beruházások	9
Gazdasági ágazatok.....	10
Országos helyzetkép 2020.....	12
A koronavírus világszerte súlyos gazdasági károkat okozott.....	12
A járvány a magyar gazdaságot is jelentősen visszafogta	14
Megtört a nemzetgazdasági beruházások bővülése	16
A külkereskedelem euróértéke elmaradt az egy évvel korábbtól	18
Felére csökkent az újonnan bejegyzett vállalkozások száma	22
Fogyasztói árak	23
A Covid-19 járvány megtörte az ipar növekedését	27
Megállt az építőipar bővülése	32
A kiskereskedelmi forgalom volumenének februári kiugrását kisebb mértékű márciusi növekedés követte	33
Erős évkezdés után márciusban jelentősen csökkent a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma.....	36
Az áru- és a személyszállítás teljesítménye egyaránt visszaesett.....	38
Némileg csökkent a foglalkoztatottság és nőtt a munkanélküliség	40
A keresetek, reálbérek változatlanul növekedtek	43
Heves megye 2020 1. negyedév	45
Gazdasági aktivitás	45

Gazdasági szervezetek	45
Beruházás	46
Gazdasági ágazatok.....	47
Heves Megye a munkaerőpiaci folyamatai 2020.május 31.	49
REGISZTRÁLT ÁLLÁSKERESŐK SZÁMA ÉS ÖSSZETÉTELE.....	49
MUNKAERŐ-KERESLET ALAKULÁSA.....	55
Válságkezelési eszközök alkalmazása.....	58
Várakozások	61
Porfolio.hu (2020.augusztus 13).....	61
A GKI Gazdaságkutató Zrt. (2020. június 25.).....	62
GKI konjunktúraindex alakulása.....	65
A Századvég Gazdaságkutató Zrt. prognózisa	66

Bevezető

A 2019 végén Kínában kitört Covid-19-járvány 2020 március elejére világméretűvé vált, ami 2020 márciusában a kedvező, hazai gazdasági-társadalmi folyamatokat megtörte. A járvány zavarokat okozott a termelési és értékesítési láncokban, a munkaerőpiacokon, valamint megváltoztatta a gazdasági szereplők fogyasztási és beruházási döntéseit. A járvány világméretűvé válásával szinte teljesen leállt a légi közlekedés, visszaesett a turizmus, a vendéglátás, számos termelőüzem leállt.

Rendhagyó módon az idei éves jelentésünk a 2019. év értékelésén túl bemutatja a készítés időpontjában ismert és szakértő gazdaságelemzők által prognosztizál gazdasági fejlődés idejének lehetőségeit is. Az elemzés nehézsége, hogy a kormányzati válságkezelő intézkedések egyikeként módosultak a mérleg (bevallás) leadási határidők, így a közvetlen gazdasági adatok elemzésére jelen időpontban nincs lehetőségünk.

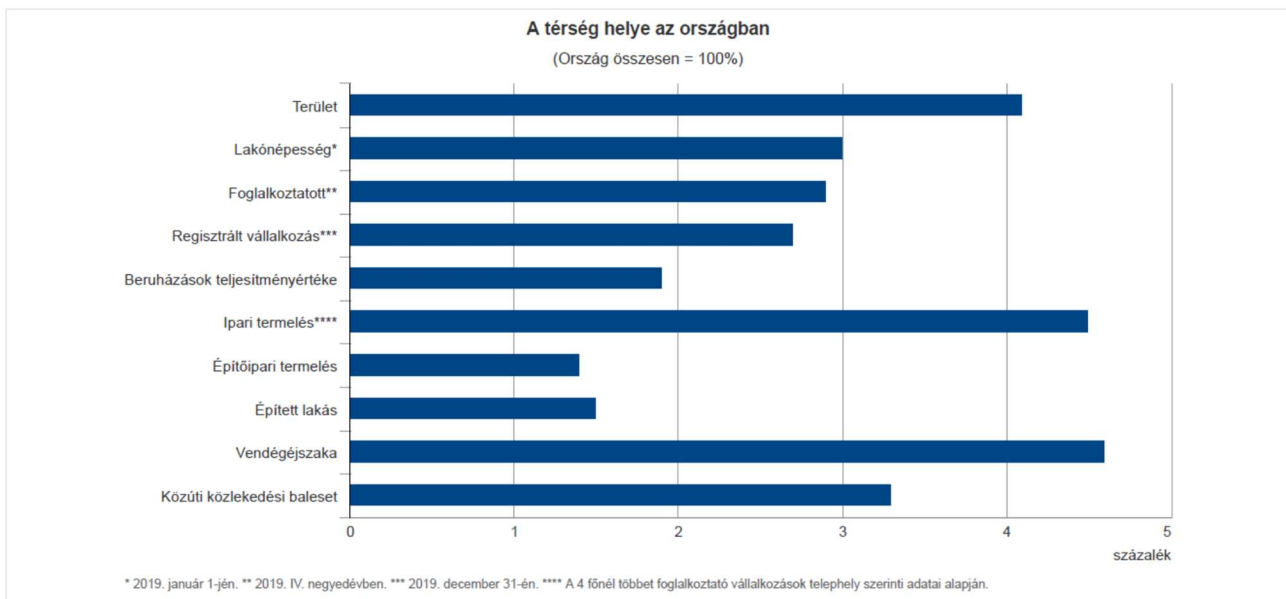
Vezetői összefoglaló

Megyénkben az elmúlt 10 év fejlődésének sikertényezői megtorpantak, kedvező változási irányai megfordultak, meglévő szerkezeti, demográfiai és területi problémái megmaradtak, felerősödtek. Ugyanakkor a 2019. év, mint a válság előtti év eredményei jó alapot biztosítottak a visszarendeződéshez. 2019-ben Heves megyében az élve születések és a halálozások száma is csökkent az egy évvel korábbihoz képest, a népesség természetes fogyása folytatódott. Heves megyében többen születtek és kevesebben haltak meg, mint az előző év azonos időszakában. A természetes fogyás a megye népességét 471 fővel csökkentette.

A KSH munkaerő-felmérése alapján 2019 IV. negyedévében a foglalkoztatottak és a munkanélküliek száma is nőtt az előző év azonos időszakához képest. A foglalkoztatási arány és a munkanélküliségi ráta egyaránt kisebb volt az országosnál. 2020 I. negyedévében a KSH munkaerő-felmérése alapján a foglalkoztatottak száma csökkent, és – az országossal ellentétben – a munkanélküliek is mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest. **A foglalkoztatási arány (58,0%) és a munkanélküliségi ráta (2,2%) egyaránt alacsonyabb volt az országos átlagnál.**

2019-ben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 11%-kal meghaladta a 2018. évit. Összege (338 ezer forint) elmaradt a hazai átlagtól (368 ezer forint). 2020 I. negyedévében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi **bruttó átlagkeresete 7,2%-kal magasabb** volt, mint az előző év azonos időszakában. **Összege (348 ezer forint) meghaladta a megyék – főváros nélkül számított – átlagát** (334 ezer forint).

A telephelyi adatok alapján 2019-ben az ipar teljesítménye 4,5%-kal felülmúlta az egy évvel azelőttit. A megyei székhelyű építőipari szervezetek termelése 31%-kal nőtt, a beruházások volumene 15%-kal csökkent. 2020 I. negyedévében telephelyi adatok alapján az **ipar teljesítménye 1,8%-kal felülmúlta az egy évvel korábbit.** Ugyanakkor a megyei székhelyű **építőipari szervezetek termelése 0,4, a beruházások volumene 22%-kal csökkent.**

A kereskedelmi szálláshelyek forgalma 2019-ben élénkült: a vendégek és a vendégéjszakák száma egyaránt felülmúlta az előző évit. 2020 I. negyedévében a kereskedelmi szálláshelyek **vendégforgalma** a márciusi visszaesés miatt **jelentősen csökkent az I. negyedévben**.

A kiskereskedelmi forgalom volumene 2019-ben 5,1%-kal nőtt, egy lakosra jutó összege (1,1 millió forint) elmaradt az országos átlagtól. 2020 I. negyedévében a kiskereskedelmi forgalom volumene 7,1%-kal meghaladta az előző év azonos időszakit, egy lakosra jutó összege 256 ezer forint volt, az országos átlagnál (280 ezer forint) kevesebb.

2020 I. negyedévében (elsősorban márciusban) számos gazdasági-társadalmi folyamatra hatással volt a koronavírus okozta járvány és az annak megfékezésére hozott intézkedések.

A koronavírus-járvány hatásai miatt tovább zsugorodott a magyar GDP az idei második negyedévben az előző év azonos időszakához képest. Az ipar, az építőipar és a szolgáltató szektor is meredek visszaesésen ment keresztül, de a negyedév vége felé már javult a helyzet. A márciusban meghozott korlátozó intézkedések, a beszállítói láncok, nemzetközi kereskedelem és turizmus összeomlása miatt meredek zuhanással indult a második negyedév, azonban a korlátozó intézkedések fokozatos enyhítésével egyes szektorok azonnal (kiskereskedelem), más szektorok fokozatosan (ipar, belföldi turizmus, belföldi vendéglátás stb.) megkezdték a kilábalást. Az országos tendenciák érvényesültek szűkebb hazánk területén is. Júliusban és augusztusban folytatódhatott a kilábalás, azonban a nagy kérdés az, hogy ősszel-télen milyen hatást gyakorol a gazdaságra a koronavírus-járvány második hulláma. A járvány második hulláma esetleg késleltetheti a kilábalás folytatását az őszi hónapoktól, de országos szintű gazdasági leállásra semmiképpen sem számítunk, a védekezés lokális lehet, a gócpontokra fókuszálva.

Várakozásunk szerint Heves megye gazdaságában meghatározó járműgyártás, elektronika területén a koronavírus-válság sokkjának nagy része belátható időn belül eltűnhet, ezért a zuhanást gyors felpattanás követi. A feldolgozóipari ágazatok összes, új rendelésének volumene 15,7%-kal nagyobb volt a 2019. júniusnál. Az új belföldi rendelések 6,1%-kal csökkentek, ugyanakkor az új exportrendelések 19,6%-kal nőttek. Az összes rendelésállomány június végén 0,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A fő kérdés, hogy a keresleti oldal táplálni fogja-e a szektor további gyors kilábalását. Ebből a szempontból az exportra termelő ipari szektor célországaiiban megfigyelhető kereslet alakulása további külső bizonytalansági tényezőként marad jelen. A megye autóipari kitettsége a beszállítói rendszereken keresztül a többi ágazatra is erőteljes hatással bír. Amennyiben a munkaerő-intenzív ágazatokban (turizmus, vendéglátás, rendezvényszervezés stb.) tartósan csökken a vásárlóerő (szeptemberi újabb határzár), akkor a megyei gazdaság veszteségének egy része is tartósabb lehet. Véleményünk szerint a munkaerő-piaci helyreállítás lassú lesz, a vállalkozás-megszűnések sokasodhatnak, a bérnövekedés jelentősen lelassul, a beruházások tovább csökkenhetnek megyénkben.

Heves megye 2019

Demográfia

Heves megye lakónépessége 2019. január 1-jén 295 ezer fő volt, 0,4%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban.

2019-ben összesen 2650 gyermek jött a világra, és 4400 fő hunyt el. Az élveszületések és halálozások száma egyaránt 2,8%-kal kevesebb volt, mint 2018-ban.

A születések és a halálozások egyenlegeként kialakult természetes fogyás 1750 fővel csökkentette a megye lakónépességét, ez a veszteség 2,7%-kal kisebb volt az előző évinél.

A házasságkötések száma emelkedett: 2019-ben 1900 házasságot anyakönyveztek, 28%-kal (420-szal) többet, mint egy évvel korábban.

Gazdasági aktivitás

2019 IV. negyedévében Heves megyében a 15–74 éves népesség 60,9%-a, 135 ezer fő volt gazdaságilag aktív, számuk 1,2%-kal több volt, mint egy évvel korábban. Az aktivitási arány 2,1 százalékponttal elmaradt az országostól.

A munkaerőpiacon 131 ezer fő foglalkoztatottként, 4 ezer fő munkanélküliként jelent meg. A foglalkoztatottak száma az országgal azonos mértékben nőtt, a munkanélkülieké az országos csökkenéssel szemben szintén emelkedett 2018 IV. negyedévéhez képest.

A foglalkoztatási ráta 59,2%, a munkanélküliségi ráta 2,8% volt, előbbi 1,8, utóbbi 0,5 százalékponttal alacsonyabb volt az országos átlagnál.

Az inaktívok száma 87 ezer főt tett ki, 2,6%-kal kevesebbet az egy évvel korábbinál.

Keresetek

2019-ben Heves megyében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 338 ezer, a családi kedvezmény nélkül számított havi nettó átlagkereset 225 ezer forint volt. Közfoglalkoztatottak nélkül számolva a bruttó átlagkereset 350 ezer, a nettó átlagkereset 233 ezer forintra emelkedett.

A bruttó és nettó átlagkereset – a közfoglalkoztatottakkal együtt számítva – egyaránt 11,0%-kal múlta felül a 2018. évit, a növekedés üteme kevéssel elmaradt az országostól. A keresetek 8,0%-kal alacsonyabbak voltak, mint országosan.

A keresetnövekedés a versenyszférában 12,4, a költségvetési szférában 6,7%-ot tett ki. Az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a versenyszférában 363 ezer, a költségvetési szférában 289 ezer forint volt.

A feldolgozóipar, valamint közigazgatás nemzetgazdasági ágak bruttó átlagbére 77, illetve 20 ezer forinttal meghaladta a megyei átlagot. Legkevesebbet – átlagosan 206 ezer forintot – az érdekképviselői tevékenységet, a számítógép, személyi, háztartási cikk javítását és az egyéb személyi szolgáltatást (például fodrászat, szépségápolás) magába foglaló egyéb szolgáltatás területén munkát vállalók keresték, ami 132 ezer forinttal elmaradt a megyei átlagkeresettől.

Az átlagkereset a fizikai foglalkozásúaknál 12,6, a szellemieknél 9,1%-kal emelkedett. A fizikai foglalkozásúak bruttó átlagkeresete 284, a szellemieké 416 ezer forintra bővült.

Nyilvántartott álláskeresők

Heves megyében 2019. december végén 10 ezer álláskeresőt tartottak nyilván, számuk 2,7%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest, míg országosan 2,9%-kal csökkent. A pályakezdő álláskeresők száma (833 fő) 2,7%-kal fogyott, az összes álláskeresőhöz viszonyított arányuk 8,1% volt.

Az álláskeresők 38%-a legfeljebb 3 hónapja, 28%-a tartósan, egy évet meghaladóan nem tudott elhelyezkedni. A tartósan állás nélkül lévők száma 11%-kal több volt a 2018. decemberinél.

Az álláskeresők 49%-a legfeljebb az általános iskola 8 osztályával, 25%-a szakmunkás, szakiskolai bizonyítvánnyal, 22%-a érettségivel, illetve technikus végzettséggel, 4,6%-a diplomával rendelkezett.

A nyilvántartott álláskeresők 32%-a szociális ellátásban, 15%-a álláskeresési járadékban, 11%-a álláskeresési segélyben részesült, 43%-uk nem kapott semmilyen pénzügyi ellátást. Az ellátottak aránya az előző év azonos időpontjához viszonyítva 1,8 százalékponttal csökkent.

December végén 2,1 ezer betöltetlen álláshelyet tartottak nyilván, 47%-kal többet, mint egy évvel korábban. Tíz üres álláshelyre 49 álláskereső jutott, 21-gyel kevesebb, mint 2018 decemberében.

Gazdasági szervezetek

Heves megyei székhellyel 2019. december végén 53 ezer gazdasági szervezetet tartottunk nyilván, 0,8%-kal (országosan 1,9%-kal) többet, mint egy évvel korábban. A 48 ezer vállalkozás 19%-át társas

gazdálkodási formában, 81%-át önálló vállalkozóként regisztráltuk. Az előbbieket száma egy év alatt lényegében nem változott, az utóbbiaké 1,1%-kal nőtt.

A 9,1 ezer társas vállalkozás 72%-át kitevő korlátolt felelősségű társaságok száma 1,7%-kal nőtt, a 24%-át képviselő betéti társaságoké 3,4%-kal fogyott. A részvénytársaságok száma 3-mal (74-re) csökkent, szövetkezetből 16%-kal kevesebb (162) szerepelt a regisztrációban, mint 2018. december végén. A társas vállalkozások 92%-a legfeljebb 9 főt foglalkoztatott, a 249 fő felettiekből 19 volt a megyében.

2019-ben a társas vállalkozások 6,7%-a került csődeljárás, kényszertörlesztés vagy felszámolási eljárás alá, 1,0 százalékponttal nagyobb részük, mint egy évvel korábban. Az eljárás alá vont vállalkozások részaránya a korlátolt felelősségű társaságoknál 6,7, a részvénytársaságoknál 9,5%-ot tett ki.

A 39 ezer önálló vállalkozó 32%-a fő-, 45%-a mellékfoglalkozásúként, 23%-uk nyugdíjasként tevékenykedett. Fő- és mellékfoglalkozás keretében többen, nyugdíj mellett kevesebben vállalkoztak az egy évvel korábbinál.

Főtevékenységük alapján a társas vállalkozások a kereskedelemben (22%), a tudományos és műszaki tevékenységben (14%) az iparban és az építőiparban (egyaránt 12–12%), az önálló vállalkozók a mezőgazdaságban (46%) és az ingatlanügyletekben (12%) fordultak elő leggyakrabban.

Beruházások

A Heves megyei székhelyű gazdasági szervezetek 2019-ben 158 milliárd forint értékű új beruházást valósítottak meg, összehasonlító áron 15%-kal kevesebbet az egy évvel korábbinál. Országosan 6,9%-os növekedés történt.

A feldolgozóiparba összpontosult a beruházások 60%-a. A fejlesztési források további 7,8%-át az energiaiparban, 6,9%-át a szállítás és raktározás területén használták fel. A többi gazdasági ág részesedése a teljesítményértékből egyenként 5% alatt maradt. A szállítás és raktározás beruházásainak volumene 32%-kal nőtt, az energiaiparé 3,4, a feldolgozóiparé 12%-kal csökkent. A feldolgozóiparon belül az elektronikai iparban, a járműiparban és az élelmiszeriparban valósultak meg a legnagyobb értékű beruházások.

Anyagi-műszaki összetétel szerint a fejlesztési források 29%-át épületek és egyéb építmények építésére, 49%-át import, 21%-át belföldi gépek, berendezések és járművek beszerzésére fordították. Az épületek és egyéb építmények beruházási volumene 29%-kal visszaesett. A külföldi gyártású gépek, berendezések és járművek teljesítményértéke összehasonlító áron 5,3, a hazaiaké 14%-kal csökkent. Az értékadatok alapján a gépek, berendezések és járművek 70%-a importból származott.

Gazdasági ágazatok

2019-ben a 4 főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozások Heves megyei telephelyein 1546 milliárd forint termelési értéket állítottak elő, összehasonlítva áron 4,5%-kal (országosan 5,3%-kal) többet, mint egy évvel korábban.

A 49 főnél többet foglalkoztató, megyei székhelyű ipari vállalkozások termelési értéke 1396 milliárd forintot tett ki, ami összehasonlítva áron 8,5%-kal meghaladta az előző évet. Ehhez elsősorban az ipari teljesítmény mintegy felét adó elektronikai ipar kibocsátásának 9,1%-os, valamint a második legjelentősebb súlyt képviselő járműgyártás 11%-os bővülése járult hozzá.

Az ipari értékesítés volumenének 9,6%-os emelkedését a belföldi eladások 1,3%-os mérséklődése és az export 12%-os bővülése határozta meg. Az exportbevételek volumennövekedéséhez leginkább az elektronikai ipar és a járműipar járultak hozzá. A belföldi eladások csökkenését pedig főként a villamos berendezés gyártása okozta. Az értékesítésből származó bevétel 14%-a hazai eladásokból, 86%-a exportból származott.

A Heves megyei székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások 2019. évi termelési értéke 42,4 milliárd forint volt, ami összehasonlítva áron 31%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. (Országosan 21%-os volt a bővülés.) A kibocsátás az országos 1,4%-át adta, az egy lakosra jutó 144,3 ezer forint termelési érték az országos átlag 45%-át érte el.

Építményfőcsoportok szerint a kibocsátás felét kitevő épületépítések volumene 11, a másik felét adó egyéb építmények építéséé 62%-kal nőtt.

Az építőipar ágazatai közül a teljesítmény harmadát a speciális szaképítési munkák elvégzésére, 35%-át az egyéb építmények kivitelezésére, 32%-át pedig az épületépítésre szakosodott vállalkozások állították elő. A speciális szaképítés kibocsátása 9,9, az egyéb építmény építéséé 78, az épületépítés ágazaté pedig 21%-kal emelkedett. A vállalkozások január–december folyamán 36,3 milliárd forint értékű új szerződést kötöttek, 46%-kal többet, mint az előző évben. A december végi 2,4 milliárd forint értékű szerződésállomány volumene 8,3%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól.

Heves megye kereskedelmi szálláshelyeit 2019-ben 645 ezer vendég összesen 1 millió 451 ezer vendégéjszakára vette igénybe. A vendégek és a vendégéjszakák száma is az országosnál jobban, 4,1, illetve 4,4%-kal nőtt az előző évhez képest. A vendégéjszakák 79%-át kitevő szállodákban 5,1%-kal emelkedett a forgalom.

A vendégek 89%-át adó belföldiek 5,0, a külföldiek 0,5%-kal több vendégéjszakát töltöttek el a szálláshelyeken.

A külföldi vendégéjszakák 24%-át a lengyel vendégek tették ki, vendégéjszakáik száma 12%-kal fogyott az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Emellett jelentős volt a Szlovákiából, Csehországból és Németországból érkezők vendégforgalma is.

A kereskedelmi szálláshelyek 2019-ben 27,2 milliárd forint bruttó árbevételt értek el, folyó áron 10%-kal többet, mint egy évvel korábban. Az összes bevétel 51%-át adó szállásdíj összege 9,1, az egyéb szolgáltatások bevétele 12, vendéglátásé 11%-kal nőtt. Az elfogadóhelyeken SZÉP-kártyával 4,0 milliárd forint értékben fizettek, ami folyó áron 48%-kal meghaladta az egy évvel korábbit.

Heves megye kiskereskedelmi üzlethálózatában 2019-ben folyó áron 313 milliárd forint értékű forgalom realizálódott, az országos 2,7%-a. A kiigazítás nélküli adatok alapján a kiskereskedelmi forgalom volumene 5,1%-kal – az országosnál nagyobb mértékben – emelkedett az előző évhez képest.

A megye egy lakosára átlagosan 1 millió 65 ezer forint bolti forgalom jutott, 8,8%-kal több, mint 2018-ban. A mutató értéke 114 ezer forinttal elmaradt az országos átlagtól.

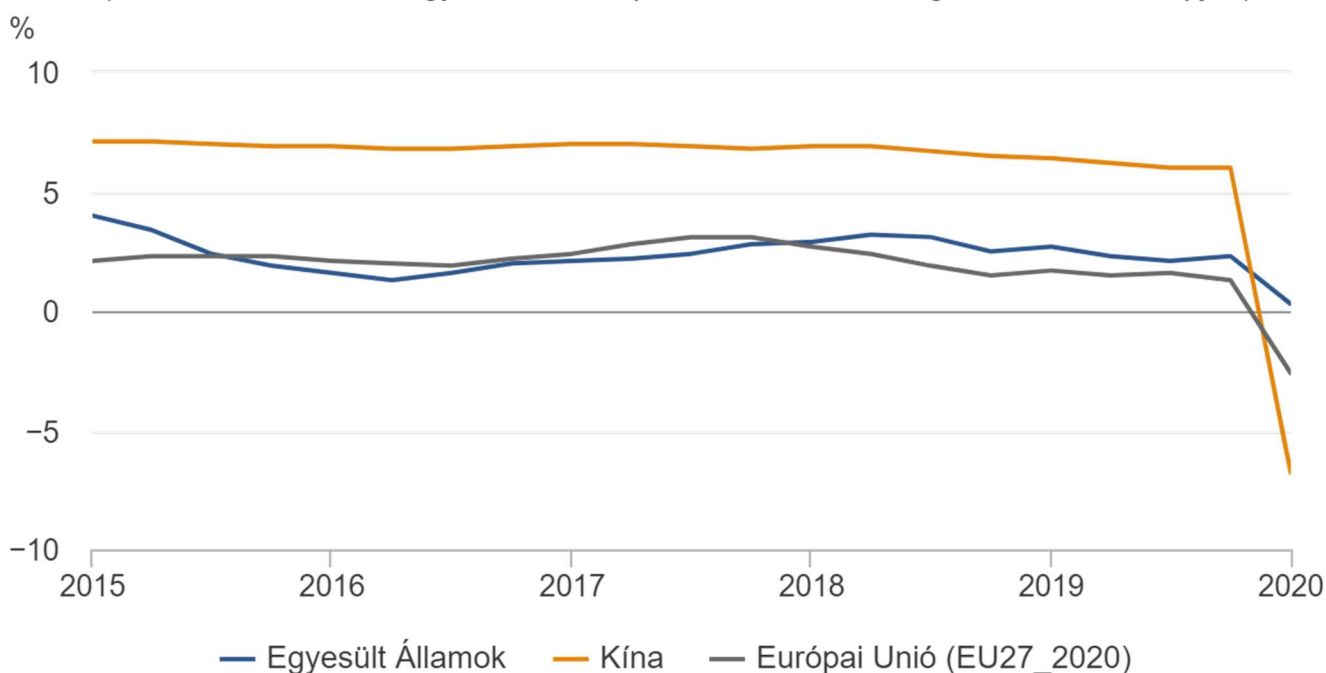
Országos helyzetkép 2020

A koronavírus világszerte súlyos gazdasági károkat okozott

2020 I. negyedévében a **globális gazdasági folyamatok középpontjában a koronavírus okozta járvánnyal kapcsolatos intézkedések álltak**. A világgazdaság az utóbbi években fokozatosan veszített dinamikájából (2017-ben 3,9, 2018-ban 3,6, 2019-ben 2,9%-kal bővült, ez a tendencia 2020 I. negyedévében folytatódott). A járvány kiindulópontjának számító **Kínában megtört a több évtizede tartó konjunktúra**, és 2020 I. negyedévében 6,8%-kal csökkent a gazdaság teljesítménye. A túlnyomórészt fejlett országokat tömörítő OECD egészére számított bruttó hazai termék (GDP) volumene 0,8%-kal mérséklődött 2019 I. negyedévéhez képest. Legutóbb a 2008–2009-es globális, pénzügyi válság idején csökkent az országcsoport teljesítménye. Ezen belül a világgazdaság legjelentősebb szereplőjének számító **Egyesült Államokban 0,3%-ra lassult a növekedés üteme** (2019-ben negyedévenként 2,1–2,7%-kal bővült az amerikai gazdaság).

A GDP volumenváltozása a világgazdaság legnagyobb erőközpontjaiban*

(az előző év azonos negyedévéhez képest, szezonálisan kiigazított adatok alapján)

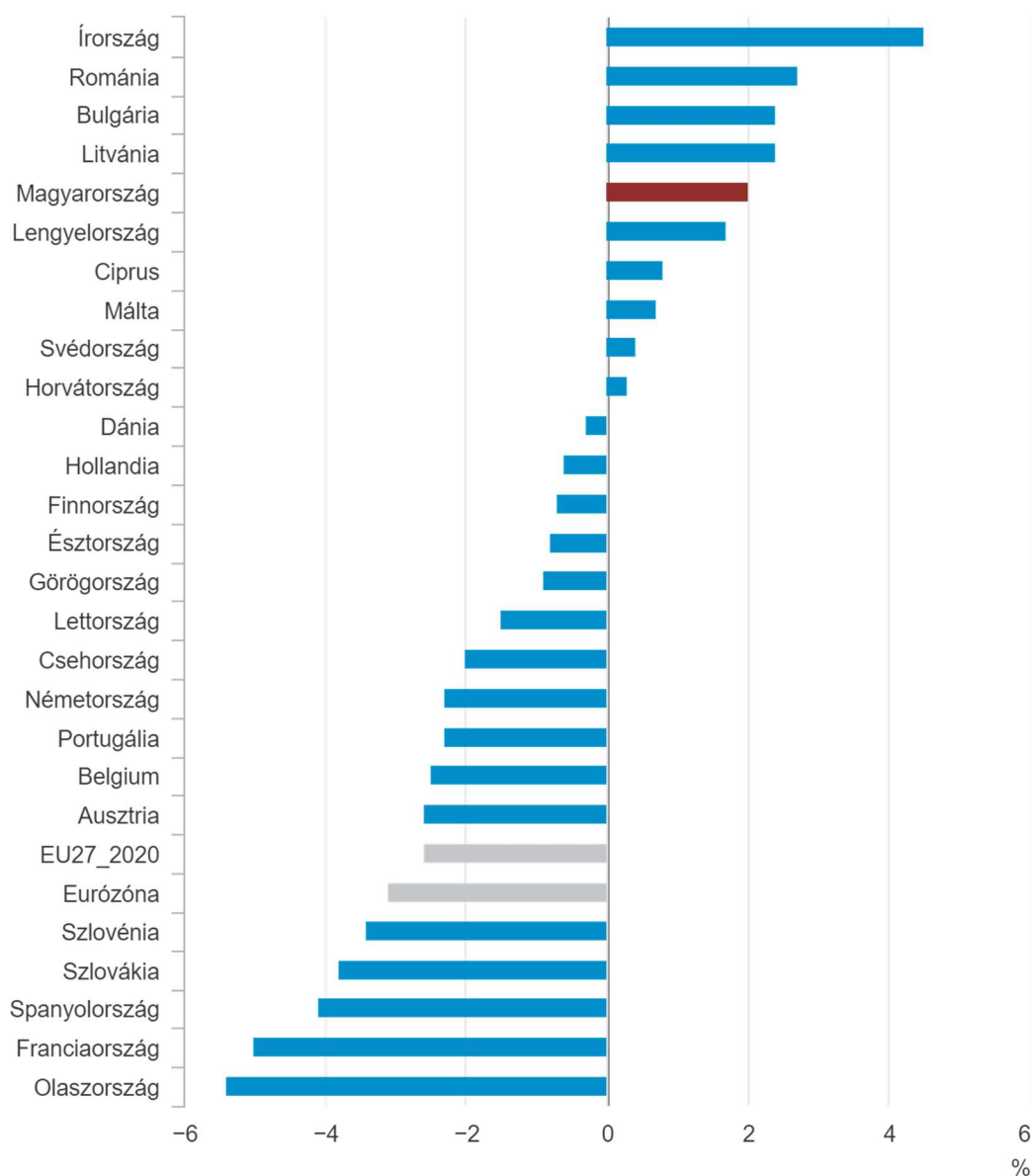

*Forrás: Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD).

A szűkebb környezetünket jelentő **Európai Unióban** (EU27_2020) – a 2008–2009. évi pénzügyi, gazdasági világválság óta a legnagyobb mértékben – **2,6%-kal csökkent a gazdaság teljesítménye**. A rendelkezésre álló adatok szerint 2020 I. negyedévében tíz tagállamban nagyobb, tizenhatban kisebb volt a GDP volumene, mint az előző év azonos időszakában. A legnagyobb, 4,5%-os növekedés Írországban történt, amit Románia, Bulgária, Litvánia és Magyarország (2,7–2,0%-kal) követett. Az unió legnagyobb nemzetgazdaságának és egyben hazánk legfontosabb külgazdasági partnerének számító Németországban 2,3%-kal csökkent a GDP volumene. A szigorú korlátozások miatt leginkább (5,4–4,1%-kal) a másik három nagy gazdasági súlyú tagállamban, Olaszországban, Franciaországban és Spanyolországban esett vissza a teljesítmény. A visegrádi országok közül Szlovákiában és Csehországban csökkent, Lengyelországban emelkedett a GDP volumene.

A GDP volumenváltozása, 2020. I. negyedév*

(az előző év azonos időszakához képest, szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok alapján)

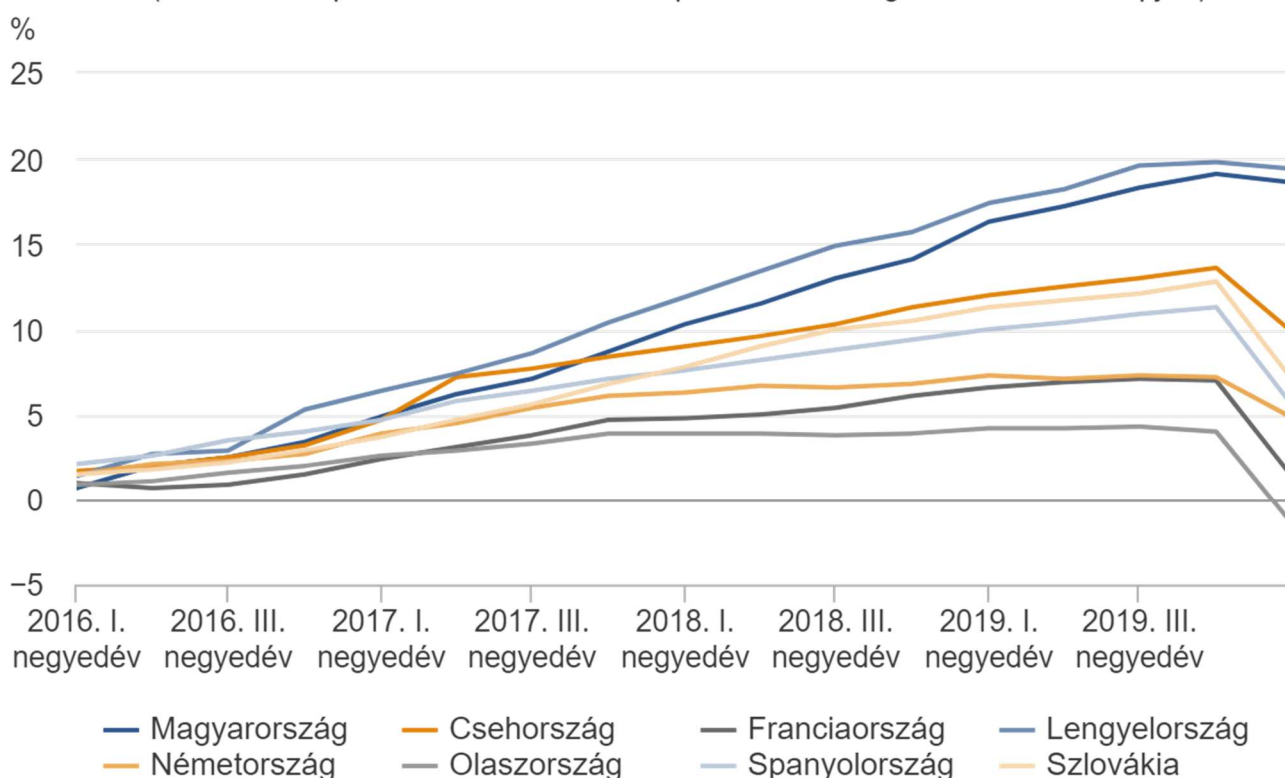
*Forrás: az Eurostat adatbázisa. Szlovákia adata csak szezonálisan kiigazított, Luxemburgé nem áll rendelkezésre. Az adatok letöltésére 2020. június 5-én került sor.

A járvány a magyar gazdaságot is jelentősen visszafogta

A magyar gazdaság teljesítménye 2010-től majd átmeneti visszaesés után 2013 óta folyamatosan nő, a növekedés üteme 2018-ban és 2019-ben hazánkban volt az egyik legnagyobb az unión belül. 2020 I. negyedévében a GDP volumene a nyers (kiigazítás nélküli) adatok alapján 2,2, a szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott index szerint 2,0%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Legutóbb 2016 IV. negyedévében bővült ennél kisebb mértékben a gazdaság.

Néhány uniós tagállam gazdasági teljesítményváltozása

(2015-höz képest, szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok alapján)

A koronavírus okozta járvány a legtöbb nemzetgazdasági ágra kedvezőtlenül hatott, a rendkívüli helyzet gazdasági következményei a vírus magyarországi jelenlétének észlelését követően, márciusban már érezhetőek voltak. Az I. negyedév egészét tekintve a növekedés elsősorban a piaci alapú szolgáltatások, kisebb mértékben az ipar teljesítményén alapult.

Magyarország bruttó hazai terméke 2020 II. negyedévében a nyers adatok szerint 13,6, a szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok szerint 13,5%-kal csökkent az előző év azonos időszakához viszonyítva. A koronavírus okozta járvány miatt kialakult rendkívüli helyzet hatására a legtöbb nemzetgazdasági ág termelése visszaesett, a szolgáltatások és az ipar egyaránt nagymértékben hozzájárultak a gazdasági teljesítmény alakulásához. A nemzetgazdaság teljesítménye az I. félévben 6,1%-kal csökkent a nyers adatok szerint.

A GDP volumenindexei
(az előző év azonos időszaka = 100,0)

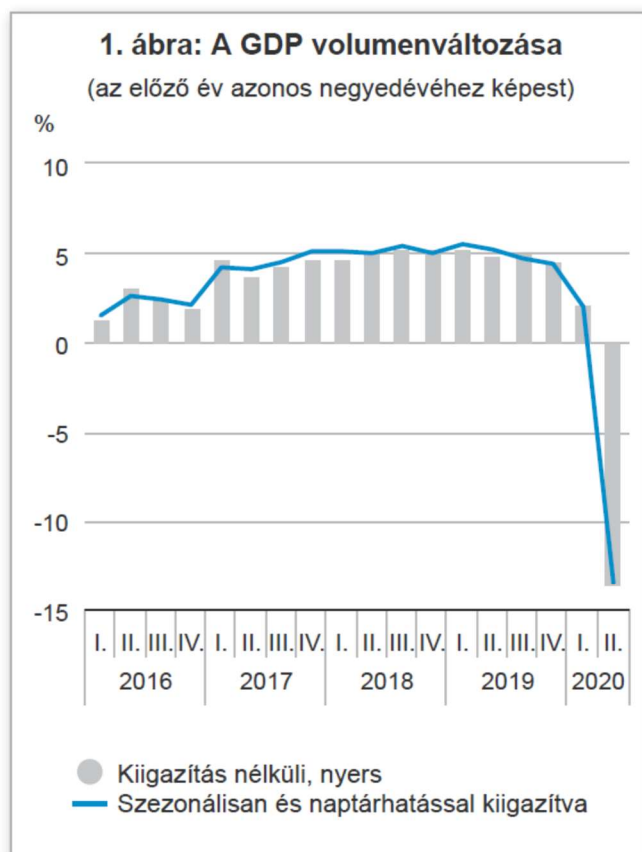
(%)

Év	Kiigazítás nélküli, nyers adatok							Naptárhatás kiszűrésével						
	I.	II.	III.	IV.	I-II.	I-III.	I-IV.	I.	II.	III.	IV.	I-II.	I-III.	I-IV.
2017	104,7	103,7	104,3	104,7	104,2	104,2	104,3	104,3	104,1	104,5	105,0	104,2	104,3	104,5
2018	104,7	105,0	105,3	105,3	104,9	105,0	105,1	105,1	104,9	105,5	105,1	105,0	105,1	105,1
2019	105,3	104,9	105,0	104,5	105,1	105,1	104,9	105,3	105,1	104,8	104,5	105,2	105,1	104,9
2020	102,2	86,4			93,9			101,8	86,4			93,7		

A GDP szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott volumenindexei

(%)

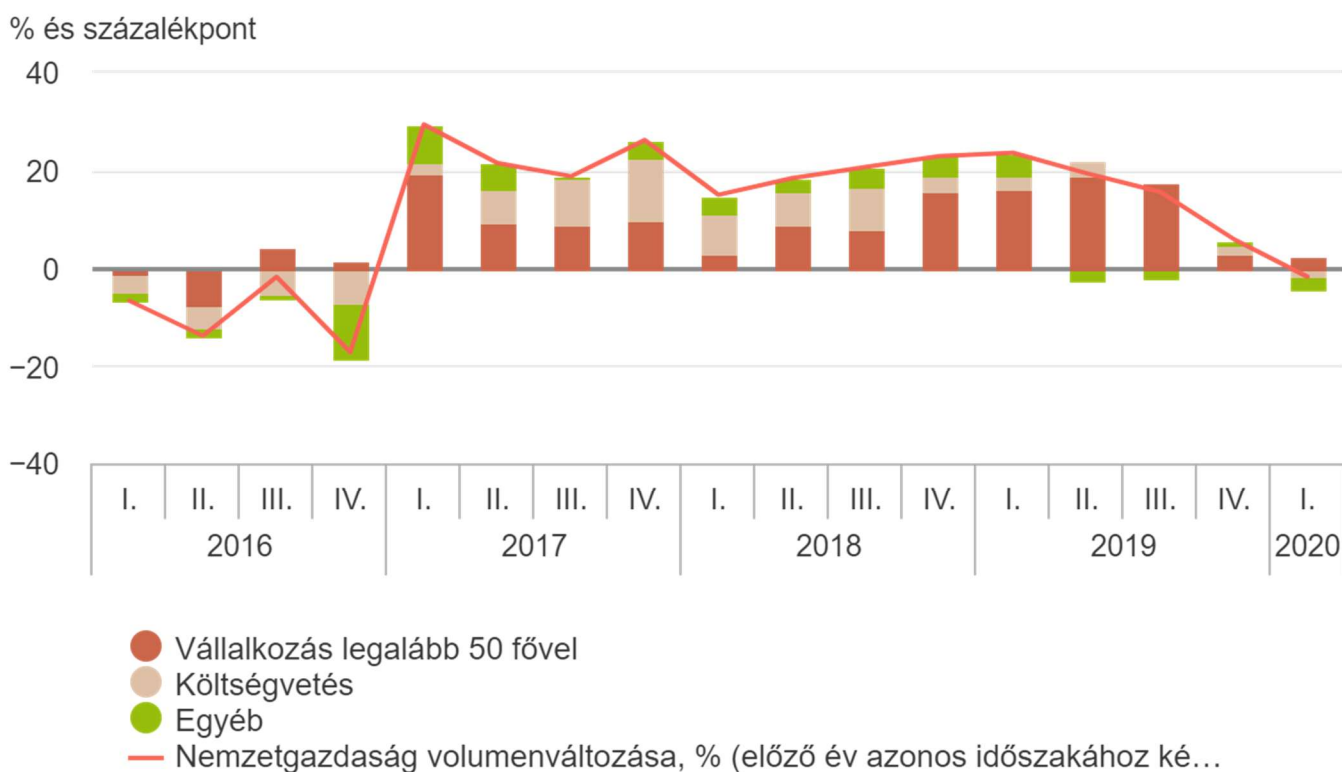
Év	I.	II.	III.	IV.	I-II.	I-III.	I-IV.	I.	II.	III.	IV.
	az előző év azonos időszaka = 100,0							az előző negyedév = 100,0			
2017	104,2	104,1	104,5	105,1	104,2	104,3	104,5	101,5	101,2	100,9	101,4
2018	105,1	105,0	105,4	105,0	105,0	105,2	105,1	101,5	101,1	101,3	101,0
2019	105,5	105,2	104,7	104,4	105,3	105,1	104,9	101,9	100,8	100,9	100,7
2020	102,0	86,5			94,2			99,6	85,5		

Megtört a nemzetgazdasági beruházások bővülése

2020 I. negyedévében – részben a Covid-19-járvány gazdasági hatásai miatt – megtört a beruházások hosszabb ideje tartó bővülése. **A beruházások volumene 1,8%-kal csökkent** az előző év azonos időszakának magas bázisához képest, amit részben a költségvetési szervek fejlesztéseinek 17%-os visszaesése okozott, többek között az uniós forrásból finanszírozott projektek kisebb volumene miatt. A beruházási teljesítmény 58%-át megvalósító, legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások körében a fejlesztések volumene a korábbi időszakok növekedésénél mérsékeltebben, 4,0%-kal emelkedett.

A nemzetgazdasági beruházás volumenváltozásához való hozzájárulás gazdálkodási forma szerint

Anyagi-műszaki összetétel szempontjából a beruházásokat jelentősen visszafogta a beruházásokon belül kisebb részarányt (43%) képviselő gép- és berendezésberuházások 7,0%-os volumencsökkenése, miközben a járvány hatásaira kevésbé reagáló építési beruházások volumene 2,8%-kal emelkedett.

A beruházások több mint háromtizedét adó, ezáltal a legnagyobb súlyt képviselő **feldolgozóipar fejlesztései** az I. negyedévben **kismértékben emelkedtek** (1,1%), annak ellenére, hogy a járműgyártás területén jelentős visszaesés következett be. Viszont több alágban – a folyamatban lévő nagy fejlesztések révén – jelentősen bővült a volumen, köztük a már legnagyobb súlyú villamosberendezés-gyártásban, a szintén jelentős gumi-, műanyag- és építőanyag-iparban, valamint a vegyi anyag, termék gyártásában.

A második legnagyobb beruházónak számító ingatlanügyletek beruházási teljesítménye 10%-kal nőtt, ezen belül a lakásépítések ennél nagyobb, a bérbeadást szolgáló üzleti létesítményekbe (pl. irodaházak) történő beruházások pedig kisebb mértékben emelkedtek.

Több, kisebb súlyú nemzetgazdasági ágban szintén jelentősen nőttek a fejlesztési ráfordítások. A legmagasabb növekedést a mezőgazdaság produkálta (31%), köszönhetően többek között az állattenyésztés területén megvalósult fejlesztéseknek. A második legnagyobb növekedést az információ, kommunikáció területén regisztráltuk (28%), ebben távközlési toronyok és kábelhálózatok építése is szerepet játszott. A járványhelyzettel is összefüggésben, a fekvőbeteg-ellátás kiugró fejlesztései révén az egészségügy, szociális ellátás területén 25%-kal nőttek a beruházások.

A beruházások mérséklődéséhez leginkább az energiaipar és a közigazgatás fejlesztéseinek (37, illetve 30%-os) volumencsökkenése járult hozzá, utóbbit elsősorban a központi közigazgatási szervek visszafogottabb beszerzései okozták. A nemzetgazdasági ágak többségében csökkent a beruházási aktivitás. A szállítás, raktározás beruházásainak volumene elsősorban a visszaeső infrastrukturális fejlesztések miatt mérséklődött, összefüggésben az uniós források alacsonyabb mértékű felhasználásával. A művészet, szórakoztatás, szabadidő területén – a sporttal és kultúrával kapcsolatos projektek kisebb volumenű ráfordításai nyomán – 23%-kal csökkentek a beruházások.

A 10 legnagyobb* beruházó nemzetgazdasági ág beruházási teljesítménye (%)

Nemzetgazdasági ág	2020. I. negyedév		2019	
	megoszlás	volumenváltozás az előző év azonos időszakához képest	megoszlás	volumenváltozás az előző évhez képest
Nemzetgazdaság összesen	100,0	-1,8	100,0	13,9
Ezen belül:				
feldolgozóipar	31,0	1,1	26,8	16,1
ingatlanügyletek	18,4	10,4	17,4	16,9
szállítás, raktározás	12,6	-5,7	16,3	15,1
mezőgazdaság	6,3	30,8	4,0	8,5
kereskedelem	5,7	1,5	4,7	1,9
közigazgatás	3,7	-29,7	6,4	4,6
művészet, szórakoztatás, szabadidő	2,8	-22,9	3,7	32,7
adminisztratív szolgáltatások	2,8	3,6	2,4	1,9
információ, kommunikáció	2,8	28,0	2,0	-2,9
energiaipar	2,6	-36,7	3,6	6,6

*A 2020. I. negyedévi beruházási teljesítmény alapján.

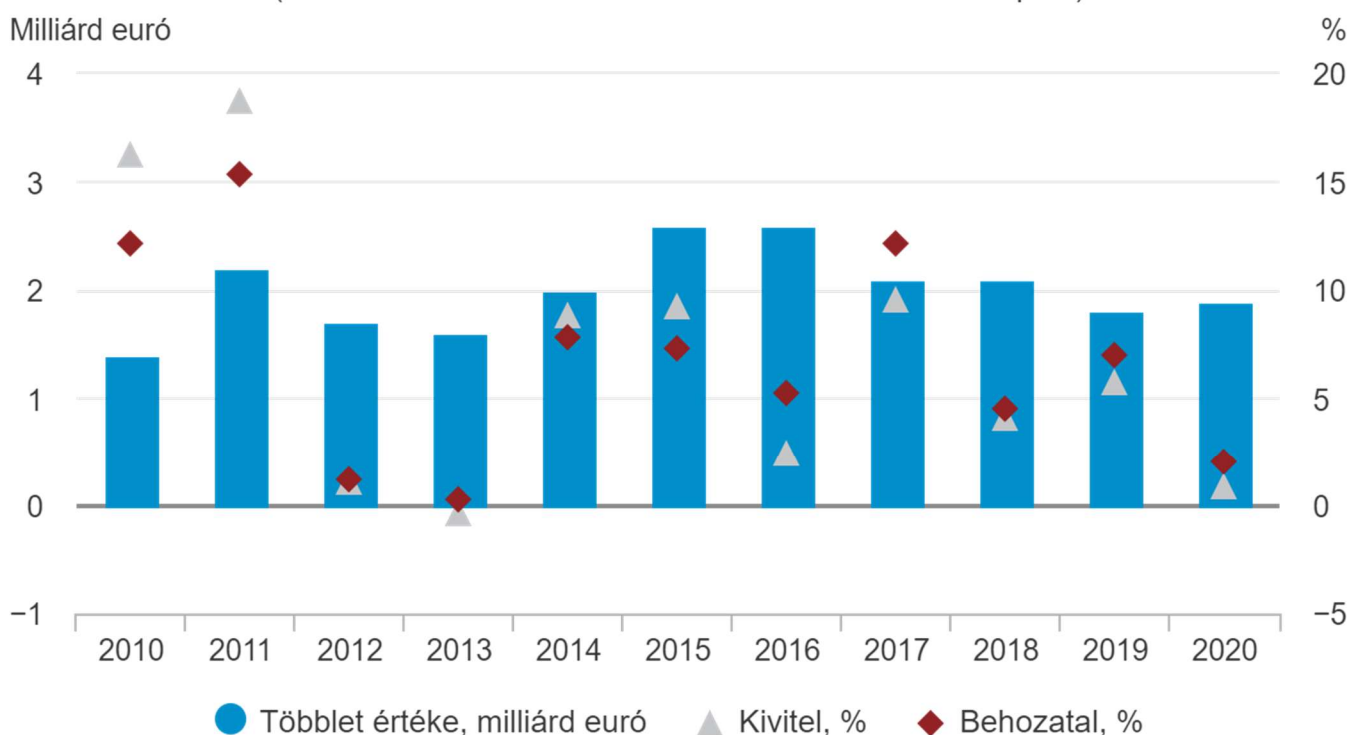
A külkereskedelem euróértéke elmaradt az egy évvel korábitól

2020. I. negyedévben a külkereskedelmi termékforgalom euróban számított értéke kissé elmaradt az egy évvel korábitól, a mérséklődés exportban 0,1, importban 0,4%-os volt. A kivitel értéke 27,7, a behozatalé 25,9 milliárd eurót tett ki az év első három hónapjában, amely révén 1,9 milliárd eurós aktívum keletkezett. Az egyenleg kismértékben, 52 millió euróval javult a 2019. január–márciusihoz viszonyítva. A külkereskedelem már január–februárban, a járvány magyarországi megjelenése előtt csekély mértékben nőtt, a termékforgalom egészére számított, közel 3%-os bővülés a legalacsonyabbnak számít az elmúlt hat év azonos időszakait tekintve. Az I. negyedévi teljesítményt részben meghatározták a járvány világkereskedelemre gyakorolt negatív hatásai és a Covid-19 márciusi hazai megjelenéséből fakadó gazdasági következmények.

Az áruforgalom volumene exportban 0,9, importban 2,0%-kal nőtt 2019 I. negyedévéhez viszonyítva. A negyedéves folyamatok szerint **a kivitel volumennövekedése közel négy éve rendre elmarad a behozatalétól.** A kedvezőbbé váló I. negyedéves egyenleg így a cserearány javulásának tulajdonítható.

A külkereskedelmi termékforgalom egyenlege és volumenváltozása az I. negyedévben

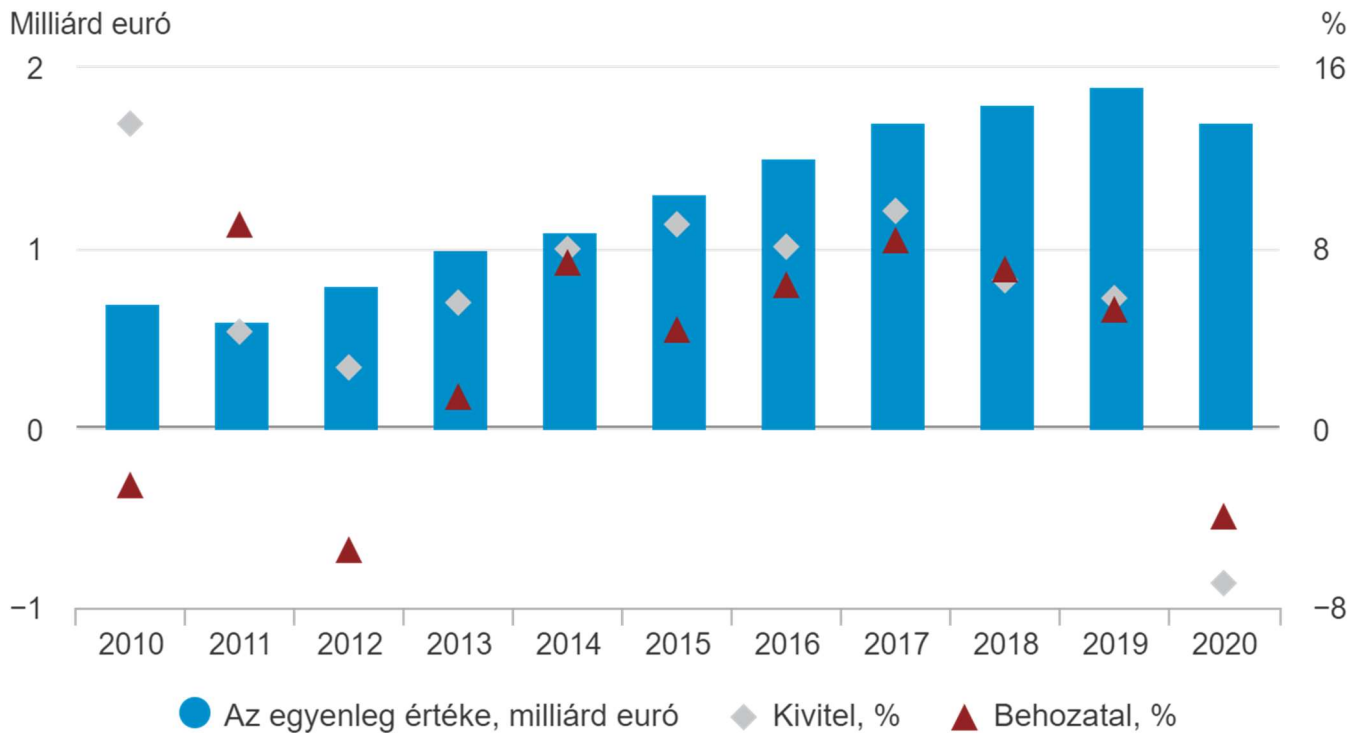
(volumenváltozás az előző év azonos időszakához képest)

A két fő relációra vont egyenleg ellentétesen változott: az **Európai Unióval (EU27_2020) folytatott kereskedelem mérlege 551 millió euróval romlott, az EU-n kívüli országoké 603 millió euróval javult.**

A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom egyenlege és értékváltozása az I. negyedévben

(euróban számított értékváltozás az előző év azonos időszakához képest)

Az EU-n kívüli európai országokkal lebonyolított árucseremérleg 439 millió euróval kedvezőbbé vált, jelentős részben az Oroszországból érkező energiaimport alacsonyabb értéke miatt. Az ázsiai országokból érkező import értéke háromszorosa az oda irányuló exporténak, így hiába nőtt 16%-kal a kivitel euróértéke, az egyenleg nem változott érdemben. Az export növekedése jelentős részben a közúti járművek Japánba és – kisebb részben – Dél-Koreába irányuló forgalmával áll összefüggésben.

A külkereskedelmi termékforgalom alakulása főbb országcsoportok szerint,

* 2020. I. negyedév (%)

Országcsoport	A kivitel			A behozatal		
	volumen-	érték-	megoszlása	volumen-	érték-	megoszlása
	változása 2019 I. negyedévéhez képest	2019 I. negyedévéhez képest		változása 2019 I. negyedévéhez képest	2019 I. negyedévéhez képest	
Európai Unió (EU27_2020)	0,1	-1,5	77,4	3,6	1,2	73,4
EU-n kívüli országok	3,4	4,6	22,6	-2,7	-4,5	26,6
Ebből:						
európai országok	...	-1,1	12,4	...	-18,0	8,4

Országcsoport	A kivitel			A behozatal		
	volumen-	érték-	megoszlása	volumen-	érték-	megoszlása
	változása 2019 I. negyedévéhez képest	2019 I. negyedévéhez képest		változása 2019 I. negyedévéhez képest	2019 I. negyedévéhez képest	
ázsiai országok	...	15,8	4,7	...	4,9	15,3
amerikai országok	...	10,5	4,4	...	-6,4	2,5
Összesen	0,9	-0,1	100,0	2,0	-0,4	100,0

*Az értékváltozásra, valamint a megoszlásra vonatkozó adatok euróadatokból lettek számítva.

A gépek és szállítóeszközök változatlan áron számított forgalma nem változott számottevően a 2019. január–márciusihoz képest. Kivitelben a közúti járművek, behozatalban a villamos gépek, készülékek, műszerek jelentették nemcsak a gépjellegű, hanem a teljes forgalom legfontosabb csoportját, előbbiek euróban számított exportja 4,9%-kal csökkent, utóbbiak importja 6,5%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest.

A feldolgozott termékeken belül a legfontosabb termékkört mindkét forgalmi irányban a gyógyszerek, gyógyszerészeti termékek jelentik, amelyek euróban megállapított importja 32, exportja pedig 15%-kal több volt a 2019. I. negyedévesnél.

Az energiahordozók importvolumene 5,9%-kal csökkent, folyó áron számítva pedig még jelentősebb csökkenés adódott, miután az árufőcsoport árszintje jelentősen elmaradt a megelőző év január–márciusitól.

Az élelmiszerek, italok, dohánytermékek forgalma kiemelkedően bővült, az export volumene 6,6, az importé 9,1%-kal haladta meg a 2019. I. negyedévest.

A külkereskedelmi termékforgalom alakulása árufőcsoportok szerint,

* 2020. I. negyedév (%)

Árufőcsoport	A kivitel			A behozatal		
	volumen-	érték-	megoszlása	volumen-	érték-	megoszlása
	változása 2019 I. negyedévéhez képest	2019 I. negyedévéhez képest		változása 2019 I. negyedévéhez képest	2019 I. negyedévéhez képest	
Élelmiszerek, italok, dohány	6,6	8,7	7,6	9,1	15,6	6,1
Nyersanyagok	-11,2	-9,5	2,3	-5,4	-8,0	2,1
Energiahordozók	-12,2	-22,4	2,1	-5,9	-20,8	5,9
Feldolgozott termékek	1,3	-0,4	31,1	7,0	3,7	38,0
Gépek és szállítóeszközök	1,1	0,4	56,8	-0,5	-1,6	47,9
Összesen	0,9	-0,1	100,0	2,0	-0,4	100,0

* Az értékváltozásra, valamint a megoszlásra vonatkozó adatok euróadatokból lettek számítva.

A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalmat erőteljesebben érintették a járvány miatti gazdasági hatások, így a termékekhez képest nagyobb mértékben csökkent a forgalom az I. negyedév során. **A szolgáltatásexport euróban számított értéke 6,9, az importé 3,9%-kal maradt el a 2019. január–márciusitól.** A szolgáltatások összforgalma lényegesen kedvezőtlenebbül változott, mint a korábbi globális pénzügyi-gazdasági válság idején, amelynek során 2009 I. negyedévében csekély növekedés, majd – a „W alakú” recesszió következő periódusában – 2012. I. negyedévben kisebb csökkenés volt. 2020. I. negyedéve során a bevételek – turizmussal együtt számított – értéke 5,6 milliárd, a kiadások 3,9 milliárd eurót tettek ki. **Szolgáltatás-külkereskedelmünk 1,7 milliárd eurós többlete 253 millió euróval kevesebb** az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az I. negyedéveket tekintve a mérleg ezt megelőzően 2011-ben romlott utoljára.

A többlet nagyjából fele (820 millió euró) az Európai Unióval (EU27_2020) folytatott kereskedelemben keletkezett. Ezzel szemben a mérlegromlásnak több mint kétharmada az EU-n kívüli relációnak tulajdonítható (172 millió euró), amelyen belül az amerikai országokkal folytatott kereskedelem egyenlege romlott a legnagyobb mértékben (88 millió euróval).

A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom alakulása a főbb országcsoportok szerint,* 2020. I. negyedév (%)

Országcsoport	A kivitel		A behozatal	
	értékváltozása 2019 I. negyedévéhez képest	megoszlása	értékváltozása 2019 I. negyedévéhez képest	megoszlása
Európai Unió (EU27_2020)	-6,0	64,1	-5,1	70,3
EU-n kívüli országok	-8,4	35,9	-0,9	29,7
Ebből:				
európai országok	-1,3	19,7	1,5	14,2
amerikai országok	-14,6	8,8	1,0	9,7
ázsiai országok	-21,3	6,1	-8,3	5,3
Összesen	-6,9	100,0	-3,9	100,0

*Euróadatokból számítva.

Az egyenleg romlása legnagyobb részét a szállítási szolgáltatások hatására következett be, amelyek mérlege 164 millió euróval lett kedvezőtlenebb. A turizmus és a bér munka-szolgáltatási díjak egyenlege 90 millió euró körüli összeggel romlott.

A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom alakulása a főbb szolgáltatáscsoportok szerint,* 2020. I. negyedév (%)

Szolgáltatáscsoport	A kivitel		A behozatal	
	értékváltozása 2019 I. negyedévéhez képest	megoszlása	értékváltozása 2019 I. negyedévéhez képest	megoszlása
Összesen	-6,9	100,0	-3,9	100,0
Ebből:				
bérmunka-szolgáltatási díj	-13,2	7,8	42,8	1,8
turizmus	-12,8	18,4	-12,3	10,3
szállítási szolgáltatások	-9,1	25,4	2,4	24,7
üzleti szolgáltatások	-2,6	45,1	-7,0	59,1

*Euró adatokból számítva.

Felére csökkent az újonnan bejegyzett vállalkozások száma

2020. április végén 1,8 millió regisztrált vállalkozás volt, az egy évvel korábbinál 1,5%-kal több, ugyanakkor az előző havihoz képest 2020 márciusában és áprilisában is mérséklődött a számuk. **A 2019. áprilisihoz képest a növekedést lényegében az önálló vállalkozók, közülük is főként az egyéni vállalkozók számának emelkedése (2,6, illetve 5,9%) okozta,** a társas vállalkozások száma viszont 1,1%-kal mérséklődött. Főként az építési és a szállítási tevékenységet folytató önálló vállalkozók száma gyarapodott, de a legtöbb gazdasági ágban szintén többen szerepeltek a nyilvántartásban.

A koronavírus-járvány miatti rendkívüli helyzet jelentősen lassította a szervezeti változásokat. Az egy évvel korábbihoz képest **jóval kevesebb új vállalkozást jegyeztettek be,** ami már márciusban megmutatkozott, de az eljárások száma áprilisban számottevően tovább csökkent: ekkor az 5,5 ezer új bejegyzés a 2019. áprilisinak alig a felét érte el, a jogutóddal vagy jogutód nélkül megszűnt vállalkozások száma pedig 8,0%-kal mérséklődött.

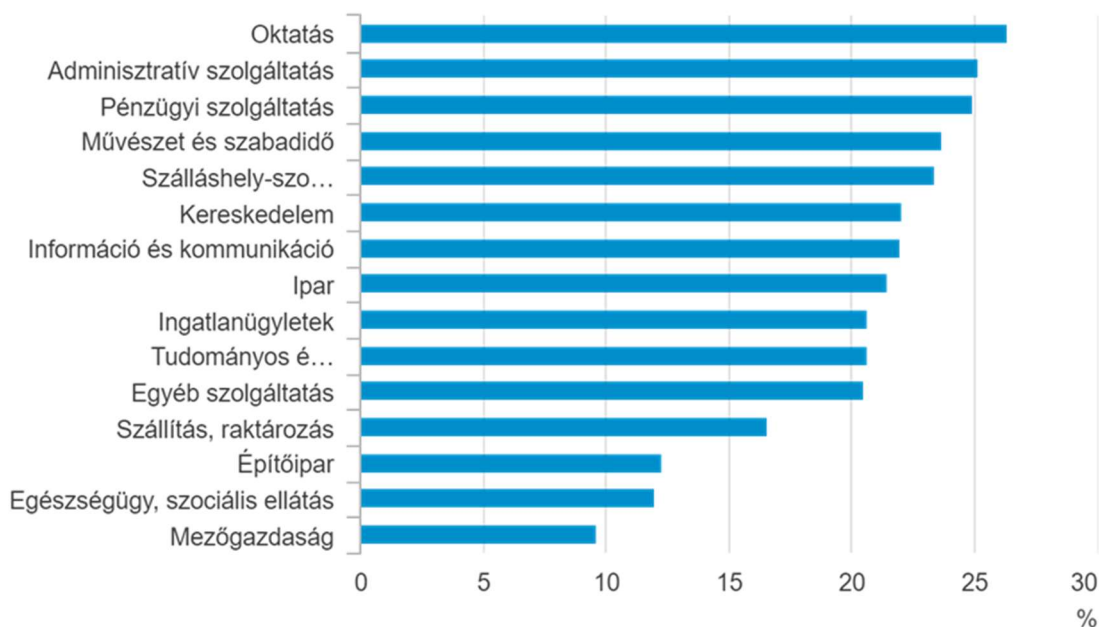
Az újonnan alakult és a megszűnt vállalkozások, 2020. április

Megnevezés	Új bejegyzések		Megszűnések	
	száma	2019. április = 100,0%	száma	2019. április = 100,0%
Társas vállalkozás	1 193	53,9	1 499	54,0
Ebből: korlátolt felelősségű társaság	1 023	52,2	870	41,4
Önálló vállalkozó	4 268	48,8	5 886	112,1
Ebből: egyéni vállalkozó	3 694	52,3	3 076	79,5
Összes vállalkozás	5 461	49,9	7 385	92,0

2020. május végén **105 ezer egyéni vállalkozó szüneteltette tevékenységét**, közülük mintegy 52 ezren ez év március-május hónapjaiban döntöttek így. Az utóbbiak száma az előző év azonos időszakához képest közel hatszorosára nőtt. Főként márciusban és áprilisban állt le sok egyéni vállalkozó (21 ezer, illetve 24 ezer), májusra 7 ezerre mérséklődött a számuk, de még ez is több mint kétszerese az egy évvel korábbiaknak.

Az április végén nyilvántartott egyéni vállalkozók 20%-a szüneteltette a tevékenységét, arányuk az egy évvel korábbihoz képest a duplájára emelkedett. Az iparban, a vendéglátásban és az ingatlanügyletek területén több mint 2,5-szeres növekedés történt.

A regisztrált egyéni vállalkozásokból a tevékenységüket szüneteltetők aránya 2020. április végén

Fogyasztói árak

A Covid-19-járvány gazdasági hatására **csökkenő üzemanyagárak 2020. februártól** egyre erőteljesebben **visszafogták az infláció ütemét**. Az árszínvonal januárban 4,7, áprilisban már csak 2,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A maginflációA maginflációs mutató célja, hogy a fogyasztóiár-index átmeneti vagy nem piaci eredetű árhatásoktól való megtisztításával (például: időjárás, hatósági intézkedés stb.) feltárja az alapinflációnak az alakulását. Ennek megfelelően a fogyasztóiár-indexből elhagyjuk a nem feldolgozott élelmiszereket (például: friss zöldség, gyümölcs), a járműüzemanyagokat, a teljes háztartási energia főcsoportot és a hatósági áras termékeket, szolgáltatásokat. A maginfláció a teljes fogyasztóiár-index kiszámításához megfigyelt fogyasztói kosár 71%-át fedi le.[7] 2020 első négy hónapjában a fogyasztóiár-indexnél kevésbé ingadozott, mivel a járműüzemanyagok áresése, a sertéshús és az idényaras élelmiszerek drágulása az alapinflációban nem jelenik meg.

A fogyasztói árak és a maginfláció változása

(az előző év azonos hónapjához képest)

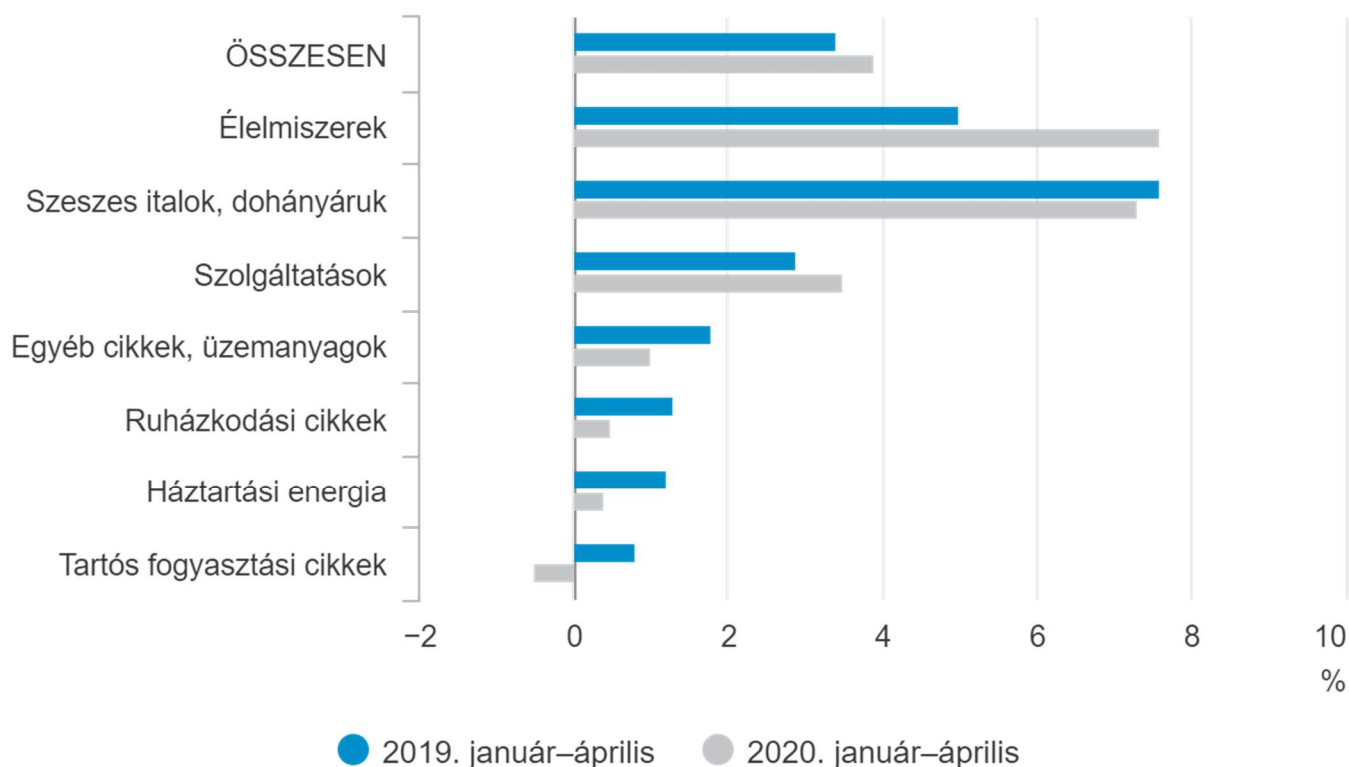

2020. január–áprilisban átlagosan 3,9%-kal nőttek az árak 2019 azonos időszakához képest. Az áremelkedéshez elsősorban az élelmiszerek és a szeszes italok, dohányárak drágulása járult hozzá, miközben az üzemanyag és a tartós fogyasztási cikkek árainak csökkenése mérsékelte a pénzromlás ütemét.

A fogyasztásban 26%-os súlyú **élelmiszerek árváltozása termékenként nagymértékben különbözött**. A sertéshús 28, a párizsi felvágott, kolbász 21, a szalámi, szárazkolbász, sonka 11%-os áremelkedését a globális szinten árfelhajtó afrikaisertéspestis-járvány is befolyásolta. A friss hazai és déligyümölcs 25%-os drágulását az emelkedő mezőgazdasági termelői árak okozták. A főbb élelmiszerek közül a tej ára 8,3, a kenyéré 7,6, a tejtermékeké (sajt nélkül) 6,2, a baromfiúsé 3,5%-kal nőtt. A friss zöldség és a burgonya ára mérsékelten (1,3, illetve -1,2%-kal) változott. A járvány miatti felvásárlási rohamnak szerepe lehetett néhány tartós élelmiszer (például húskonzerv, étolaj) átlagárának emelkedésében.

A fogyasztói árak változása a kiadási főcsoportok szerint

(az előző év azonos időszakához képest)

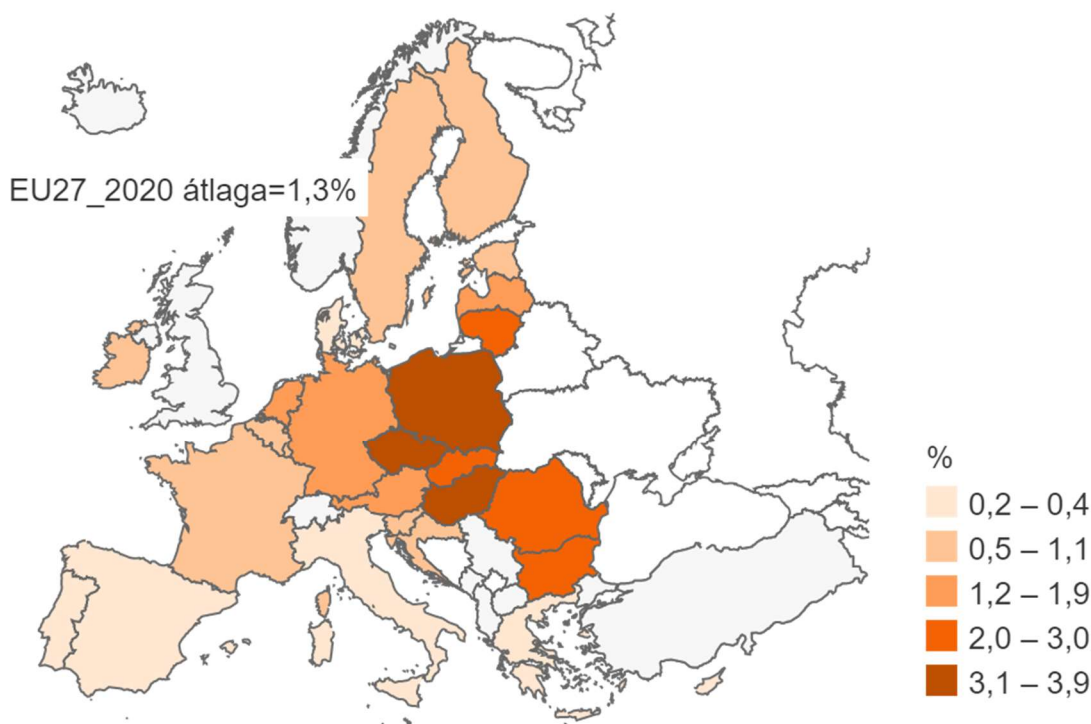

A fogyasztásban 27%-os súlyú **szolgáltatások díjai az átlagostól elmaradó mértékben nőttek**. A lakhatással kapcsolatos kiadások közül a lakbér 8,6, a társasházi közös költség 3,8%-kal drágult. A kommunális szolgáltatások (víz- és csatorna, szemétszállítás) tarifái nem módosultak, a telefon-, internethasználatért 2,4%-kal többet kellett fizetni az egy évvel korábbinál. A fogyasztásban 4–10%-os arányt képviselő főcsoportok közül a szeszes italok, dohányárúk jelentősebb drágulását elsősorban a cigaretta jövedéki adójának emelése okozta, ami a minimális jövedéki adó mértékére vonatkozó uniós előírás teljesítése miatt szükséges. A ruházkodási cikkek és a háztartási energia ára alig változott. Utóbbi főcsoportban a főbb rezsitételek (elektromos energia, vezetékes gáz, távfűtés) díjai nem változtak. A fogyasztásban kitüntetett szerepű járműüzemanyagok ára 0,9%-kal mérséklődött, összefüggésben a nyersolaj világpiaci árának csökkenésével. A gyógyszerek, gyógyárúk 2,5%-kal drágultak.

A harmonizált fogyasztóiár-index szerint **2020. január–áprilisban az Európai Unióban (EU27_2020) 1,3% volt az infláció** az előző év azonos időszakához viszonyítva. Valamennyi tagállamban nőtt az árszínvonal. A drágulás üteme a visegrádi országokban, illetve Romániában és Bulgáriában volt a legnagyobb, a dél-európai országok többségében pedig a legkisebb. Áprilisban 13 uniós országban a fogyasztói árak összességében alacsonyabbak voltak az egy évvel korábbinál.

A harmonizált fogyasztói árak változása az uniós tagországokban, 2020. január–április

(az előző év azonos időszakához képest)

A fogyasztói árak változását befolyásolta az egyes gazdasági szegmenseket jellemző termelői árak alakulása.

A **mezőgazdasági termelői árak** 2020 I. negyedévében **6,2%-kal nőttek** az egy évvel korábbi, 8,0%-os emelkedést követően. A növekedést az élő állatok és állati termékek 16%-os drágulása okozta, a növényi termékek ára kismértékben, 1,2%-kal haladta meg az előző év azonos időszakit.

2020 I. negyedévében **az ipari termékek átlagosan 4,0%-kal többbe kerültek**, mint az előző év azonos időszakában. Az árváltozásokat befolyásoló tényezők közül a munkabérek emelkedése folytatódott, a koronavírus okozta járvány világméretűvé válásával a kőolaj világpiacon meredeken zuhant, a forint pedig jelentősen gyengült a főbb devizákkal szemben. A megváltozott gazdasági folyamatok hatása leginkább a kokszyártás, kőolaj-feldolgozás termelői áraiban érződött, amelyek januárban még átlagosan 11, februárban már csak 0,4%-kal haladták meg az egy évvel korábbit, márciusban pedig 14%-kal alacsonyabbak voltak annál. A többi feldolgozóipari területen emelkedtek az árak, a márciusi drágulás mértéke jellemzően meghaladta a január–februárit.

A belföldre értékesített ipari termékek 2020 I. negyedévében átlagosan **2,8%-kal többbe kerültek az egy évvel korábbinál**. Ezen belül a feldolgozóipari cikkek 4,9%-kal drágultak, az energiaipari termékek 1,3%-kal olcsóbbak lettek. A feldolgozóiparon belül szinte mindegyik ágban emelkedtek az árak, a hazai eladásokban legnagyobb súlyú élelmiszeriparban 7,9%-kal. Ezen belül a húsiparban – részben az afrikai sertéspestis-járvány árfelhajtó hatása miatt – 18%-kal nőttek az árak.

A külföldre értékesített iparcikkek árai a belföldinél nagyobb mértékben, átlagosan 4,6%-kal emelkedtek. A meghatározó súlyú feldolgozóiparban 5,7%-kal nőttek az árak, az energiaiparban a magas bázishoz képest 17%-kal csökkentek. A feldolgozóipari alágak döntő többségét ebben az értékesítési

irányban is drágulás jellemezte. Az exportban a legjelentősebb súlyú járműgyártásban volt az áremelkedés üteme az egyik legnagyobb (7,1%).

Az **építőipari termelői árak növekedési üteme valamelyest tovább lassult**, 2020 I. negyedévében az árak 8,5%-kal haladták meg az egy évvel korábbiakat. Az ágazatok közül **leginkább az épületépítés drágulása mérséklődött**, ennek eredményeként az egyes területek árváltozása kiegyenlítettebbé vált. 2019 IV. negyedévéhez képest 2,6%-kal nőttek az építőipari árak, aminek a mértéke a speciális szaképítésben volt a legmagasabb (3,1%).

Az építménycsoportok közül a nagy- és kiskereskedelmi épületek építése drágult a leginkább (9,5%-kal) a 2019. I. negyedévihez viszonyítva, de **valamennyi megfigyelt épülettípus áremelkedése elérte a 8,0%-ot**. A lakóépületek közül az egylakásos épületek építése 8,2, a többlakásos társasházaké pedig 8,1%-kal került többre. Az egyéb építmények körében a legnagyobb mértékben, 8,5%-kal az útépitések drágultak.

2020 I. negyedévében a külkereskedelmi termékforgalom forintban mért árszínvonal az exportban 5,1, az importban 3,6%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest.

Az árszintemelkedés a forint leértékelődéséből fakadt, amelyet a devizaárszint csökkenése mérsékelte. A forint átlagárfolyama 2020. I. negyedévben az euróhoz képest 6,6, a dollárhoz viszonyítva 9,8%-kal volt gyengébb, mint 2019 azonos időszakában. A január–márciusi időszakban a termék- külkereskedelem forintárszínvonal a forgalom mindkét irányában hónapról hónapra egyre nagyobb mértékben haladta meg az egy évvel korábbit, összefüggésben a forint gyorsuló leértékelődésével.

Az I. negyedév során a **cserearány 1,4%-kal javult**, aminek fontos tényezőjét jelentette, hogy az energiahordozó-import forintban számított árszintje 11%-kal csökkent 2019 I. negyedévéhez viszonyítva. Az árufőcsoportok közül a **legnagyobb mértékben** – exportban 8,3, importban 13%-kal – **az élelmiszerek, italok, dohánytermékek drágultak**, amellyel folytatódott a már a 2019-et is jellemző tendencia.

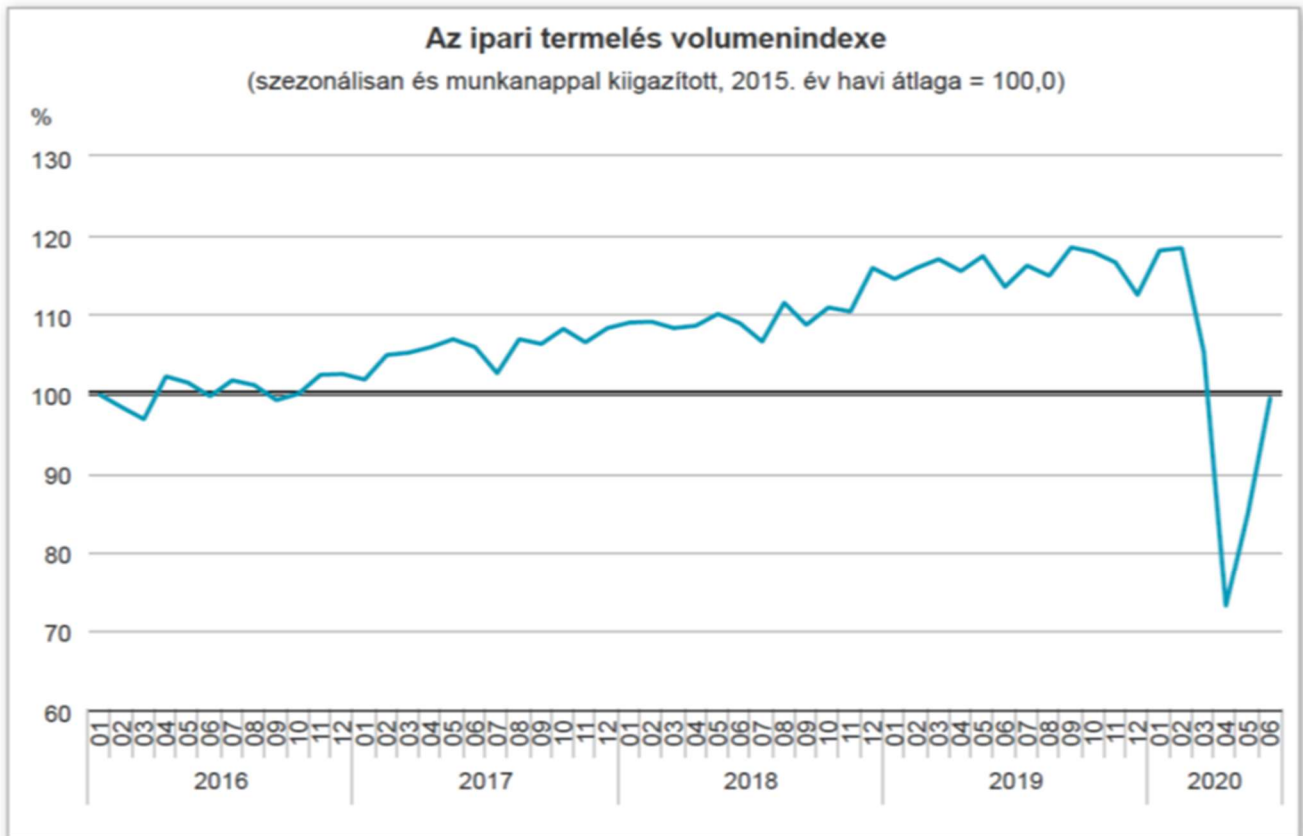
A Covid-19-járvány megtörte az ipar növekedését

2020 júniusában az ipari termelés volumene 7,8%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. Munkanaphatástól megtisztított adatok alapján a termelés 12,2%-kal csökkent. A koronavírus-járvány miatt megváltozott gazdasági folyamatok hatása még ebben az időszakban is érezhető volt.

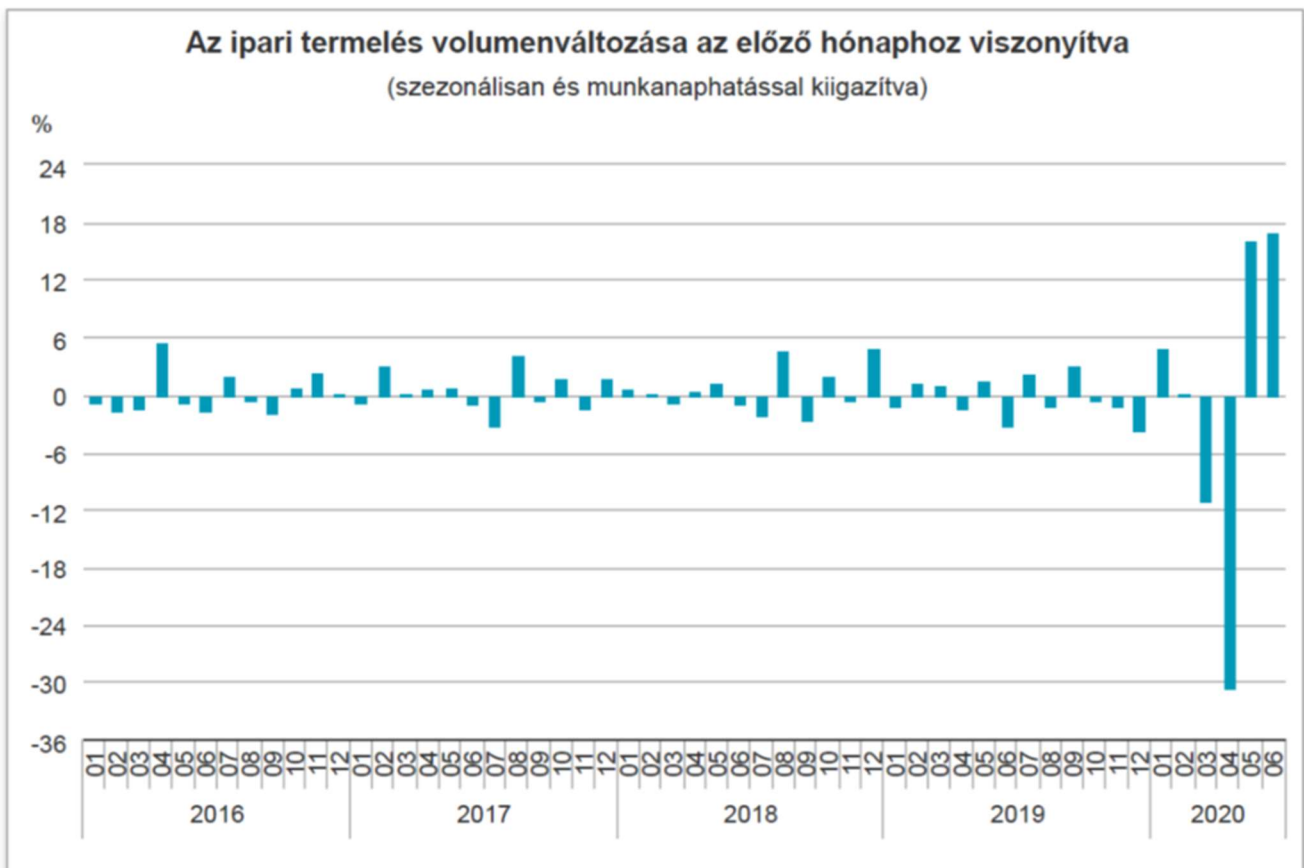
A fix bázisú adatsorból jól látható, hogy a felpattanás júniusi folytatódásának köszönhetően teljesítményének - koronavírus miatti - márciusi és áprilisi összeomlását 60%-ban visszapótolta az ipar. A válság előtti szinthez képest a termelésben még mindig van elmaradás, azonban eddig a szektor a V-alakú kilábalás határozott jeleit mutatja.

2020. júniusban:

Az ipari termelés volumene 7,8%-kal csökkent az előző év azonos időszakához mérten. (Az első becslésben közölt júniusi adathoz viszonyítva a második becslés adata nem változott)

Az előző hónaphoz képest a szezonálisan és munkanaptényezővel kiigazított ipari kibocsátás júniusban 17,1%-kal nőtt.

Az ipari **export** volumene 5,0%-kal elmaradt az egy évvel korábitól. A feldolgozóipari exportértékesítés 34%-át képviselő járműgyártás kivitele 12,2%-kal visszaesett, míg a 17%-os súlyú számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásáé 13,2%-kal nőtt.

Az ipar **belföldi értékesítése** 7,3, ezen belül a feldolgozóiparé 9,7%-kal csökkent az előző év azonos hónapjához képest.

Az iparon belül döntő súlyt (96%) képviselő **feldolgozóipar termelése** 7,3, a csekély súlyú **bányászaté** 34%-kal esett vissza. Az **energiaipar** (villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás) kibocsátása 4,3%-kal csökkent.

A feldolgozóipari termelés és értékesítés alakulása

Időszak	Termelés	Értékesítés			Az export aránya az értékesítésben, folyó áron
		összesen	belföldi	export	
		volumenindexe, az előző év azonos időszaka = 100,0			
2018	103,5	103,2	109,2	101,1	72,9
2019	105,6	106,4	106,3	106,4	72,5
2020. január	103,7	102,8	97,6	104,7	75,7
február	104,5	104,5	101,3	105,6	75,3
március	94,3	93,2	99,8	91,0	72,7
április	61,6	61,2	75,4	56,0	67,1
május	68,2	70,3	76,5	68,0	71,4
június	92,7	94,7	90,3	96,2	75,2
2020. évkezdettől	87,0	87,4	89,8	86,6	73,4

A feldolgozóipari alágak többségében csökkent a termelés volumene. A legnagyobb súlyú, a feldolgozóipari termelés több mint 28%-át képviselő **járműgyártás** 12,9%-kal maradt el az egy évvel korábitól. A közúti gépjármű gyártásának volumene 12,5, a közúti jármű alkatrészeinek gyártásáé 14,1%-kal csökkent.

A feldolgozóipari termelés 13%-át adó **számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása** 4,5%-kal nőtt. A két legnagyobb alágazat közül a jelentősebb, az elektronikai alkatrész, áramköri kártya gyártása 58, míg a kisebb súlyú elektronikus fogyasztási cikk gyártása 13,3%-kal bővült. A híradástechnikai berendezés gyártása ugyanakkor 61%-kal visszaesett.

A feldolgozóipari termelésből 12%-kal részesülő **élelmiszer, ital és dohánytermék** 1,7%-kal emelkedett az előző év azonos hónapjához viszonyítva, főleg a külpiaci eladások kedvező alakulásának köszönhetően, a hazai eladások mérséklődtek. A legnagyobb mértékben, 35%-kal a csekély súlyú dohánytermék gyártása bővült, de 10% feletti növekedés volt a növényi, állati olaj gyártásában, a tejfeldolgozásban, valamint a malomipari termék, keményítő gyártásában. A tizenegy alágazat közül háromban regisztráltunk visszaesést. A legnagyobb súlyt (22%) képviselő húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása 6,7 a második legjelentősebb italgártás 3,1%-kal csökkent.

A közepes súlyú alágak közül a **gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása** 12,7, a **fémalapanyag és fémfeldolgozási terméké** 17,2%-kal csökkent az egy évvel ezelőttihez viszonyítva. A kisebb súlyú **villamos berendezés gyártása** 3,9%-kal nőtt, elsősorban a járműgyártáshoz köthető akkumulátorgyártás felfutása miatt.

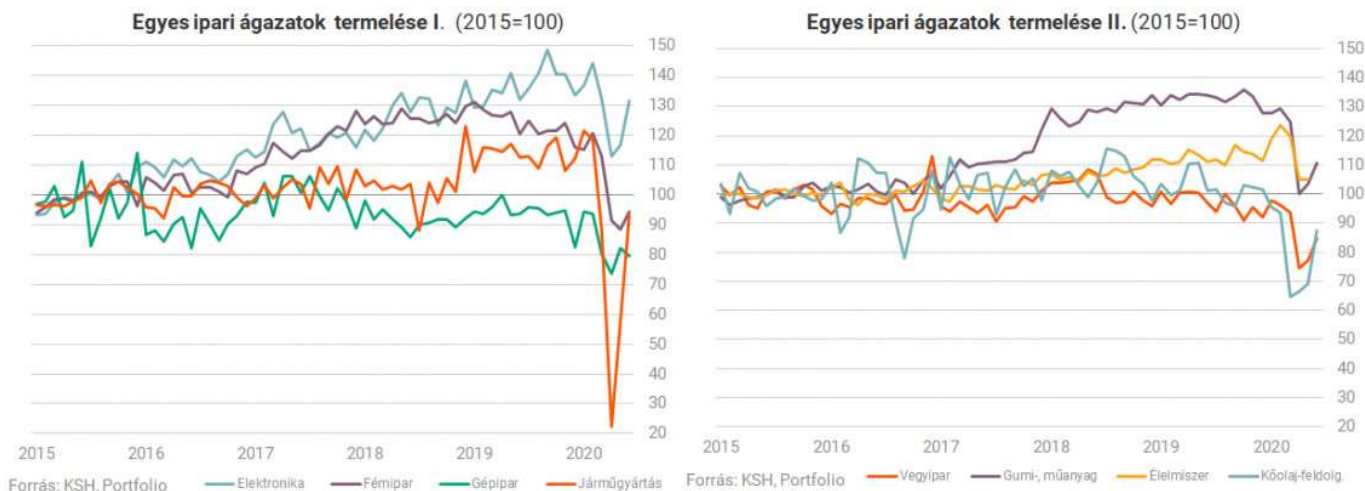
A legnagyobb mértékben, 18,6%-kal a legkisebb súlyú **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása** maradt el az egy évvel korábitól, mindenképp a bőr, bőrtermék, lábbeli gyártásának visszaesése miatt.

A termelés alakulása a feldolgozóipar jelentősebb alágaiban, 2020. június

		(%)	
kódja	Alág megnevezése	Termelés volumenindexe, az előző év azonos időszaka = 100,0	Az alág részesedése a feldolgozóiparon belül, folyó áron
CA	Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	101,7	11,8
CG	Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása	87,3	8,7
CH	Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	82,8	7,3
CI	Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	104,5	13,2
CJ	Villamos berendezés gyártása	103,9	5,7
CL	Járműgyártás	87,1	28,5

Az ipari termelés a **régiók** közül csak Észak-Alföldön nőtt (5,1%-kal) az előző év azonos időszakához képest. A legnagyobb mértékben, 14,2%-kal Közép-Dunántúlon csökkent a volumen, a többi régióban 2,7 és 9,8% közötti visszaesést mértünk.

A megfigyelt feldolgozóipari ágazatok összes, **új rendelésének volumene** 15,7%-kal nagyobb volt a 2019. júniusnál. Az új belföldi rendelések 6,1%-kal csökkentek, ugyanakkor az új exportrendelések 19,6%-kal nőttek. Az összes **rendelésállomány** június végén 0,1%-kal haladta meg az egy évvel korábit.

2020. január–júniusban az előző év azonos időszakához képest:

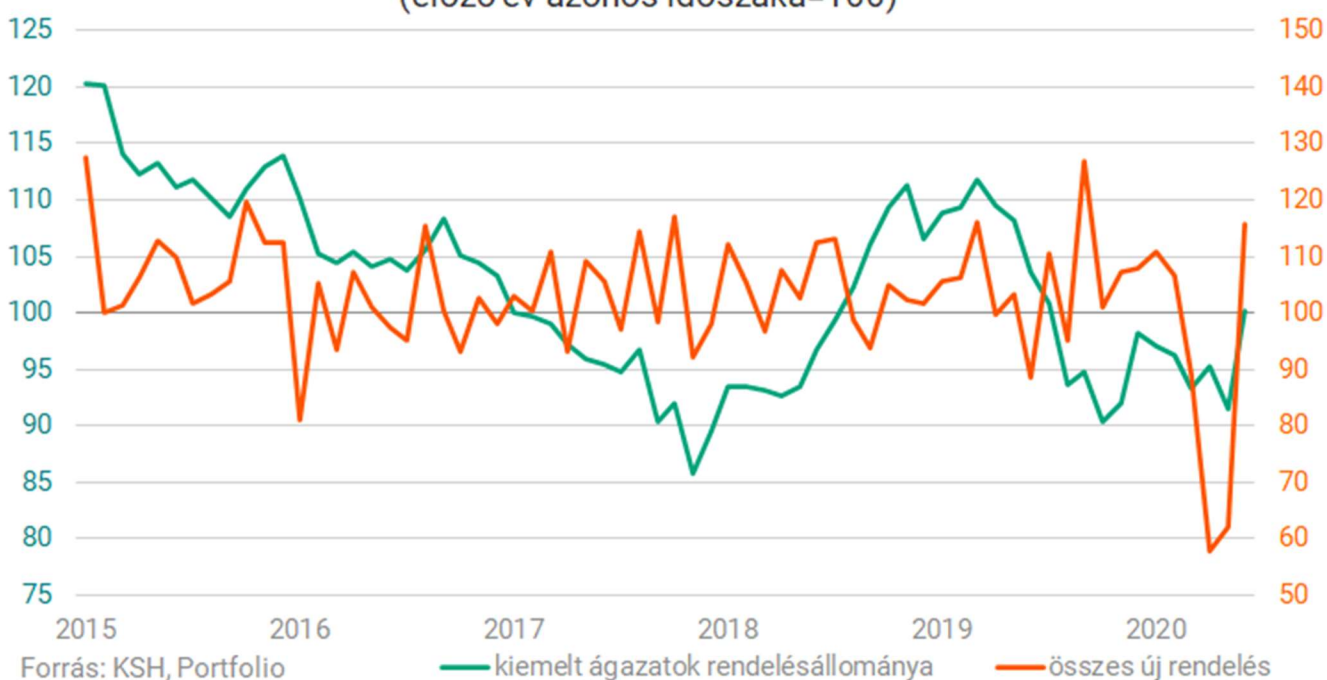
Az ipari **termelés** 12,8%-kal visszaesett. Az összes értékesítés 63%-át adó **külpiazi eladások** volumene 13,6, míg a 37%-ot képviselő **hazai értékesítésé** 7,7%-kal csökkent.

Az ipari termelés csak Észak-Alföldön (0,9%-kal) nőtt. A többi **régióban** 2,9 és 21% közötti volumencsökkenést mértünk, a legnagyobb mértékűt Nyugat-Dunántúlon.

Áprilisban a legnagyobb súlyú járműgyártás szenvedte el a legnagyobb termelés kiesést, azóta viszont ezen a területen látjuk a legnagyobb korrekciót: a visszaesés háromnegyedét már ledolgozta a járműipar. A második legnagyobb ágazat, az elektronika 60%-os korrekciót hajtott végre, vagyis itt is szép emelkedést láthatunk. A többi ágazatban ennél kisebb a felemelkedés, ám ott a visszaesés is jóval kisebb volt. Alul teljesítőnek mondható a fémipar, a gumi- és műanyagipar, valamint a gépipar.

A rendelési mutatók (amelyek az utóbbi időszakban csak nagyon lazán jelezték előre az ipar teljesítményét) szintén adnak okot némi bizakodásra. A megfigyelt feldolgozóipari ágazatok összes, új rendelésének volumene 15,7%-kal nagyobb volt a 2019. júniusánál. Az új belföldi rendelések 6,1%-kal csökkentek, ugyanakkor az új exportrendelések 19,6%-kal nőttek. Az összes rendelésállomány június végén 0,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Ez arra utal, hogy a kereslet kezd helyreállni a szektorban, bár teljes felépülésről még nem beszélhetünk.

Az ipari rendelésállomány és az új rendelések alakulása (előző év azonos időszaka=100)

Amit eddig láttunk, az tulajdonképpen a fő forgatókönyv szerint zajlik. Eszerint a koronavírus-válság sokkjának nagy része gyorsan eltűnik, ezért a zuhanást gyors felpattanás követi. A fő kérdés, hogy a keresleti oldal táplálni fogja-e a szektor további gyors kilábalását. Ebből a szempontból az exportra termelő ipari szektor célországaiiban megfigyelhető kereslet alakulását érdemes kiemelten figyelni, elsősorban ez fogja meghatározni ugyanis, hogy a magyar iparban teljes lesz-e a kilábalás, vagy "incomplete recovery" jegyében marad tartós veszteség is. Ha ugyanis az exportpiacainkon a munkaerő-

intenzív ágazatokban (turizmus, vendéglátás, rendezvényszervezés stb.) tartósan csökken a vásárlóerő, akkor a hazai gazdaság veszteségének egy része is tartósabb lehet. A bizonytalanság tehát továbbra is jelen van: az optimista forgatókönyvekben akár a teljes gazdasági kilábalás is elképzelhető a nyár végére, viszont, ha beüt Európába széles körbe a koronavírus-járvány második hulláma, akkor a pesszimistább jóslatokat kell elővenni.

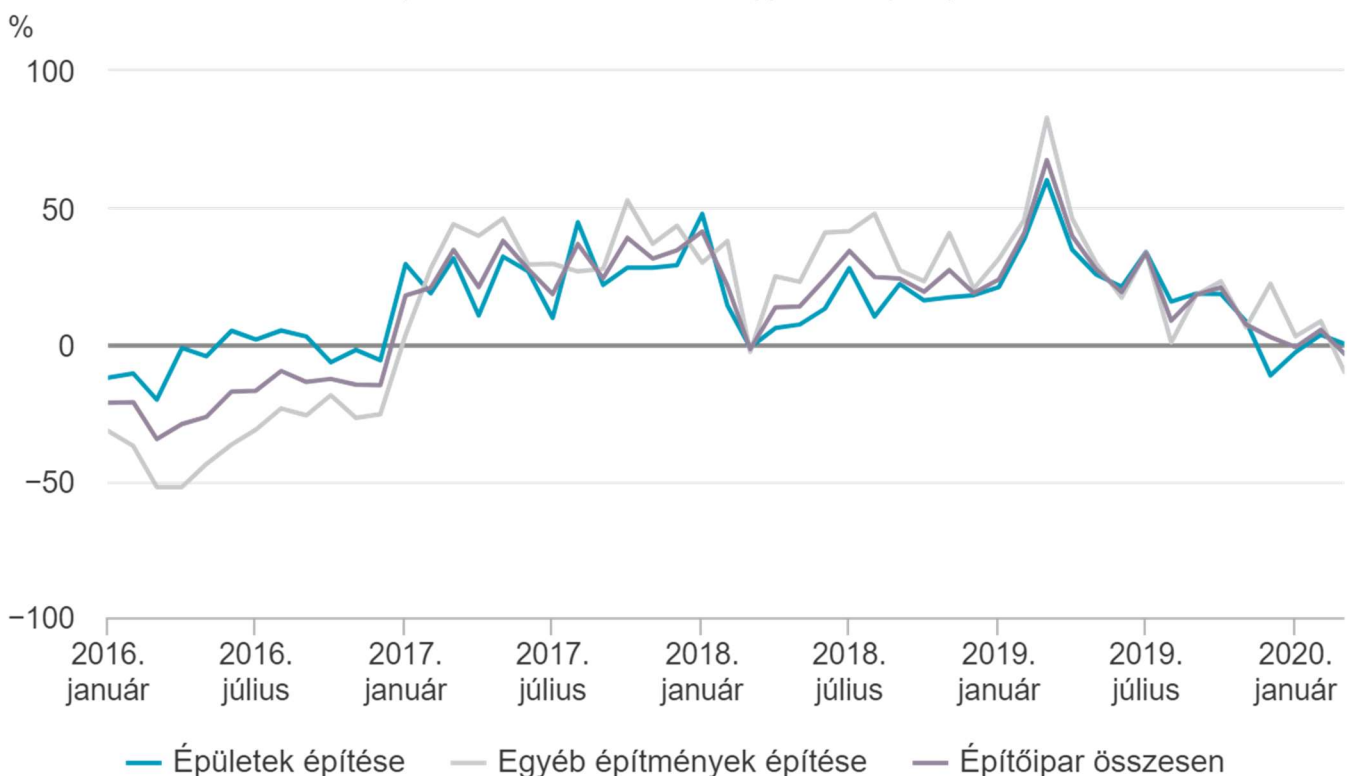
Megállt az építőipar bővülése

Az **építőipari termelés** (817 milliárd forint) 2020. I. negyedévi **volumene gyakorlatilag az egy évvel korábbi magas szinten maradt (-0,1%)**, ezzel egy 2017-ben kezdődött növekedési folyamat tört meg. Negyedéven belül a februári teljesítmény meghaladta az egy évvel korábbit, a csökkenés januárban, de főként márciusban mutatkozott meg, miután a tavaly márciusi bázis kiugróan magas volt. A változásokhoz egyelőre nem feltétlenül a járvány okozta hatások vezettek.

Az I. negyedévi kibocsátás mérséklődéséhez az építőipari teljesítmény mintegy 35%-át adó egyéb építmények 1,1%-os csökkenése vezetett, az épületek építése 0,5%-kal meghaladta a 2019. I. negyedévit. (Az egyéb építmények volumene a január-februári növekedést követően márciusban 10%-kal visszaesett az egy évvel korábbi, kiugróan magas bázishoz képest).

Az építőipari termelés volumenváltozása építményfőcsoportok szerint

(az előző év azonos hónapjához képest)

Az építőipari vállalkozások **2020 január–márciusában 875 milliárd forint értékű új szerződést kötöttek, volumenében 1,1%-kal többet**, mint egy évvel korábban. Ezen belül

- az egyéb építményekre vonatkozó megállapodások a tavalyi alacsony bázishoz képest 9,5%-kal emelkedtek,
- az épületek építésére irányulóké viszont 2,7%-kal csökkentek, aminek a mértéke márciusban elérte a 31%-ot.

A március végi 2,2 ezer milliárd forint értékű **szervződésállomány volumene 16%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól**. Az egyéb építmények kivitelezésére irányuló szerződések állománya 2018 decemberétől folyamatosan csökkent, de az épületek építésére vonatkozók növekedése is nagyon lelassult 2020 elejére.

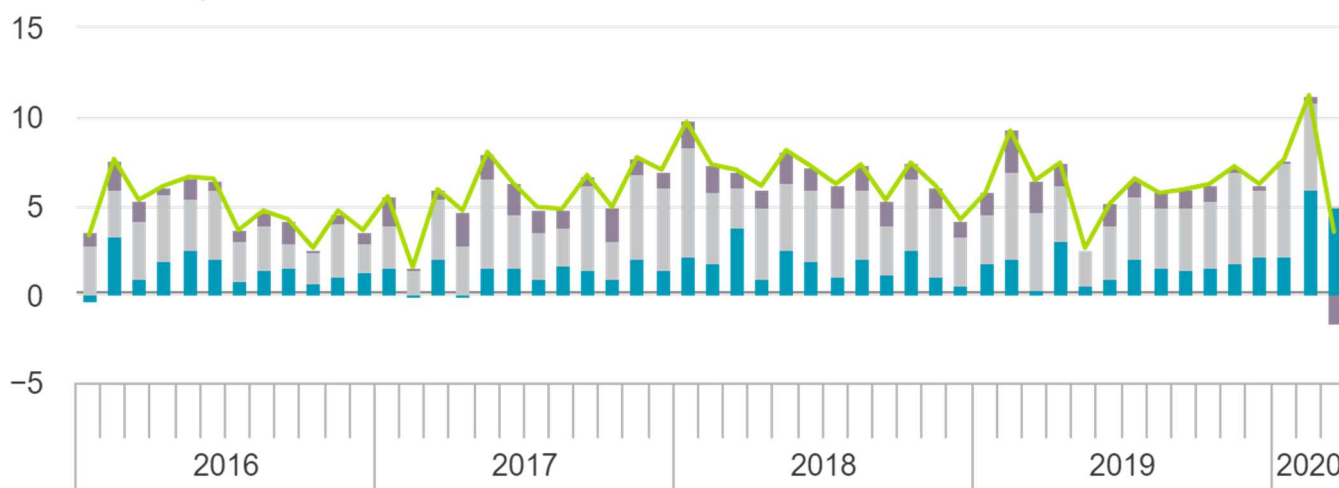
A kiskereskedelmi forgalom volumenének februári kiugrását kisebb mértékű márciusi növekedés követte

A kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumene 2020 I. negyedévében a naptárhatástól megtisztított adatok szerint **7,2%-kal bővült** az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A kialakult járványügyi veszélyhelyzet és a fokozatosan bevezetett, a kiskereskedelmet is érintő jogszabályi korlátozások az összes üzlettípus forgalmára számottevő hatással voltak. Ennek eredményeként a felvásárlási láz okozta februári 11%-os volumennövekedést márciusban 3,5%-os bővülés követte.

A kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumenváltozásához való hozzájárulás

(naptárhatással kiigazított volumenadatok az előző év azonos időszakához képest)

% és százalékpont

- Élelmiszer
- Nem élelmiszer
- Üzemanyag
- A kiskereskedelmi forgalom volumenváltozása, %

A forgalom 2020. I. negyedévi bővüléséhez elsősorban az élelmiszer és élelmiszer jellegű vegyes üzletek értékesítésének – naptárhatástól megtisztított – 9,6%-os volumennövekedése járult

hozzá. Ezen belül a forgalom 77%-át lebonyolító vegyes termékkörű üzleteké – a Covid-19-járvány következtében az alapvető élelmiszerek iránt február–márciusban megnövekedett kereslet miatt – jelentősen, 10, az élelmiszer-, ital-, dohányáru-szaküzleteké ennél kisebb mértékben, 4,9%-kal emelkedett.

A nem élelmiszertermékeket forgalmazó kiskereskedelmi egységek esetében január–márciusban 8,2%-kal nőtt a volumen az egy évvel korábbihoz képest. (Míg januárban és februárban jelentősen bővült a forgalom, márciusban a növekedés alig volt érzékelhető.) Ezen belül jelentősen emelkedett – feltételezhetően a februári–márciusi készletfelhalmozások következtében – a gyógyszer-, gyógyászatitermék- (21%), az illatszer- (15%), valamint az iparcikk jellegű vegyes üzletek (13%) forgalma, míg a textil-, ruházati és lábbeli-, könyv-, újság-, papíráru-, illetve a használatcikk-üzleteké csökkent. **A járvány terjedésével előtérbe kerültek a készpénzhasználatot és személyes kontaktust elkerülő online vásárlási formák.** Ennek eredményeként a termékek széles körére kiterjedő csomagküldő és internetes kiskereskedelem részaránya az összforgalomból 2020. I. negyedévben 7,3%-ra emelkedett, míg a forgalom volumene 35%-kal bővült az előző év azonos időszakához képest.

A csomagküldő és internetes kiskereskedelem naptárhatástól megtisztított forgalmának volumenváltozása

(2015. év havi átlagához képest)

Az **üzemanyagtöltő állomások forgalmának volumene** 2020 első három hónapjában 5,0%-kal **csökkent**, amit a **bevezetett utazási korlátozások miatt** 17%-kal visszaeső márciusi forgalom okozott.

A kiskereskedelmi üzletek forgalmának alakulása, 2020. I. negyedév

(%)

Megnevezés	Megoszlás	Naptárhatástól megtisztított volumenváltozás az előző év azonos időszakához képest			
		2020. március	január– március	2020. január	2020. február
Élelmiszer jellegű vegyes	36,7	10,4	4,7	11,1	14,8
Élelmiszer, ital, dohányáru	11,2	4,9	5,6	4,2	4,8
Élelmiszer és élelmiszer jellegű vegyes összesen	48,0	9,6	4,9	10,7	12,7
Iparcikk jellegű vegyes	3,8	13,3	20,1	23,7	0,9
Textil, ruházati és lábbeli	4,3	-15,7	7,6	7,0	-51,0
Bútor, műszaki cikk	7,5	1,4	9,7	7,4	-9,7
Könyv, újság, papíráru	0,7	-8,4	1,4	1,9	-27,9
Számítástechnika és egyéb iparcikk	5,3	8,9	21,7	22,5	-11,3
Gyógyszer, gyógyászati termék	5,3	21,2	0,9	15,8	49,1
Illatszer	2,6	14,5	8,8	15,5	19,0
Használt cikk	0,3	-7,6	9,0	1,1	-27,3
Csomagküldő és internet	7,3	34,7	29,7	33,4	40,5
Nem élelmiszertermék jellegű összesen	37,0	8,2	13,8	12,2	0,3
Gépjárműüzemanyag-forgalom	15,0	-5,0	1,4	1,8	-16,7
Kiskereskedelem összesen	100,0	7,2	7,6	11,2	3,5

Az egyes uniós tagállamok kiskereskedelmi forgalmát eltérően érintették a járvány megfékezése céljából életbe léptetett korlátozó intézkedések, így a tagországok döntő többségében visszaesett a kiskereskedelem volumene 2020 márciusában. Összességében az **Európai Unióban (EU27_2020)** 2020. január–márciusban – az Eurostat naptárhatástól megtisztított adatai szerint – a kiskereskedelmi forgalom volumene átlagosan 1,2%-kal csökkent az előző év azonos időszakához mérten. A csökkenés mértéke Szlovéniában volt a legnagyobb (-6,5%) ugyanakkor az országok többségében emelkedett a forgalom, a legnagyobb arányban Magyarországon, illetve Romániában (7,3, valamint 8,2%).

Erős évkezdet után márciusban jelentősen csökkent a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma

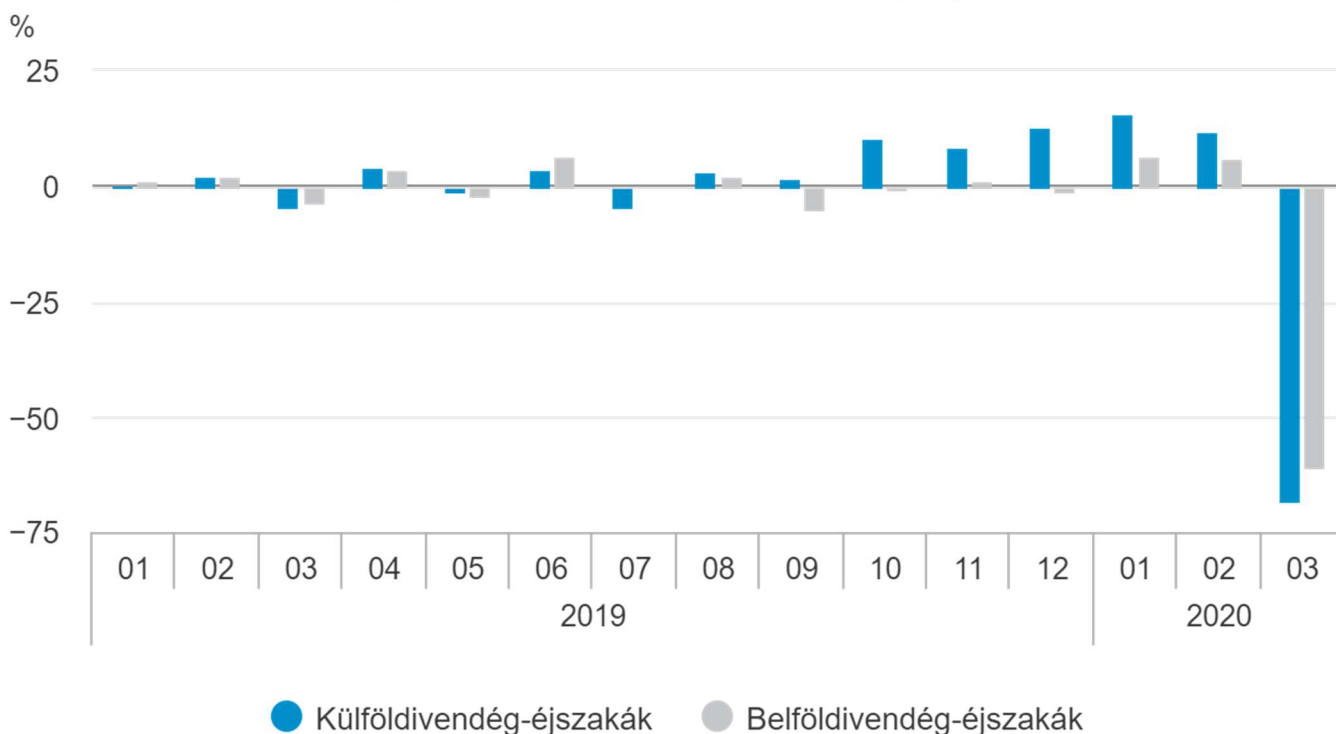
2020 I. negyedévében a **kereskedelmi szálláshelyeken** (szállodákban, panziókban, kempingekben, üdülőháztelpeken, közösségi szálláshelyeken) **1,8 millió vendég 4,1 millió vendégéjszakát töltött el**. A vendégek száma 20, a vendégéjszakáké 19%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. A negyedéven belül január–februárban még nagymértékben emelkedett a szálláshelyek vendégéjszakáiban mért vendégforgalma, azonban a járvány terjedését megakadályozó intézkedések visszavetették (65%-kal) a márciusi forgalmat az egy évvel korábbihoz képest.

Az év első három hónapjában **823 ezer külföldi vendég** összesen 2,1 millió vendégéjszakára szállt meg a kereskedelmi szálláshelyeken. Az előbbi 21, az utóbbi 18%-kal kevesebb volt, mint 2019 I. negyedévében. Az ázsiai és az afrikai vendégek forgalmán már februárban, a többi kontinensről érkezők esetében csak márciusban vált érezhetővé a járvány hatása. A vendégéjszakáiban mért forgalom Európából a 2019. márciusi érték harmada, Ázsiából és Amerikából kevesebb mint a negyede volt. Az orosz és az ukrán vendégek által eltöltött éjszakák száma az átlagosnál kisebb mértékben, mintegy a felére esett vissza. A legfontosabb küldő országunkból, Németországból 62%-kal kevesebb éjszakát regisztráltak a szálláshelyek.

A kereskedelmi szálláshelyeken 2020. január és március között **951 ezer belföldi vendég** 2,0 millió vendégéjszakát töltött el. A vendégszám és a vendégéjszakák száma hasonló mértékben, mintegy ötödével esett vissza.

A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák számának változása

(az előző év azonos időszakához képest)

Az év első két hónapjában a turisztikai régiók mindegyikében magasabb vendégforgalmat regisztráltak a szálláshelyek, mint egy évvel korábban. A járvány terjedését megakadályozó intézkedések azonban márciusban mindegyik régióban visszavetették a forgalmat. A vendégéjszakák száma egyik régióban sem érte el a 2019. márciusi forgalom felét, Budapest–Közép-Duna-vidéken és a Tisza-tónál a harmadát sem. Az **egyik legtetemesebb forgalomkiesést**, a külföldiekénél és a belföldiekénél egyaránt, a legnagyobb vendégforgalmú **Budapest–Közép-Duna-vidék kereskedelmi szálláshelyein tapasztaltuk**.

A kereskedelmi szálláshelyek 2020. január–márciusban **82 milliárd forint bruttó árbevételt értek el, ami folyó áron 11%-kal volt kevesebb az előző év azonos időszakánál**. A bevételek 54%-a a szállásdíjból származott, amelynek az értéke egytizedével csökkent az előző év I. negyedévéhez képest. Vendéglátásból és az egyéb szolgáltatásokból egyaránt 13%-kal kevesebb bevétel folyt be, mint egy évvel korábban.

A kereskedelmi szálláshelyek forgalmának alakulása, 2020. I. negyedév

Megnevezés	Érték	Változás az előző év azonos időszakához képest, %			
		2020. március	január– 2020. január	2020. február	2020. március
Vendégek száma, ezer fő	1 774	-19,8	14,6	7,6	-68,3
Ebből:					
belföldi	951	-18,7	11,9	7,8	-63,5
külföldi	823	-21,0	17,5	7,3	-73,6
Vendégéjszakák száma, ezer	4 149	-18,7	11,3	9,0	-64,6
Ebből:					
belföldi	2 029	-19,7	6,6	6,1	-61,0
külföldi	2 120	-17,7	15,9	11,9	-68,1
Bruttó árbevétel, millió forint	82 266	-11,4	17,5	18,9	-59,7
Ebből: szállásdíj	44 434	-9,9	22,2	22,2	-61,2

A vendégéjszakában mért forgalom több mint nyolctizedét kitevő szállodák szobakihasználtsága januárban és februárban (47, illetve 52%) még kedvezőbben alakult, mint egy évvel korábban. A szállodai szobák átlagára, valamint az egy kiadható szobára jutó szállásdíjbevétel az év első két hónapjában szintén lényegesen magasabb volt az előző év azonos időszakánál. A márciusi adatok a korábbi időszakok adataival csak korlátozottan összehasonlíthatók, ezért a kapacitáskihasználtságra vonatkozó mutatók márciusra nem állnak rendelkezésre.

2020 I. negyedévében a vendéglátóhelyek (a kereskedelmi szálláshelyek vendéglátó egységeivel együtt) 283 milliárd forintos eladási forgalmának csaknem kilenctizede a kereskedelmi, a fennmaradó rész pedig a munkahelyi vendéglátásból származott. **A teljes forgalom volumene a kereskedelmi**

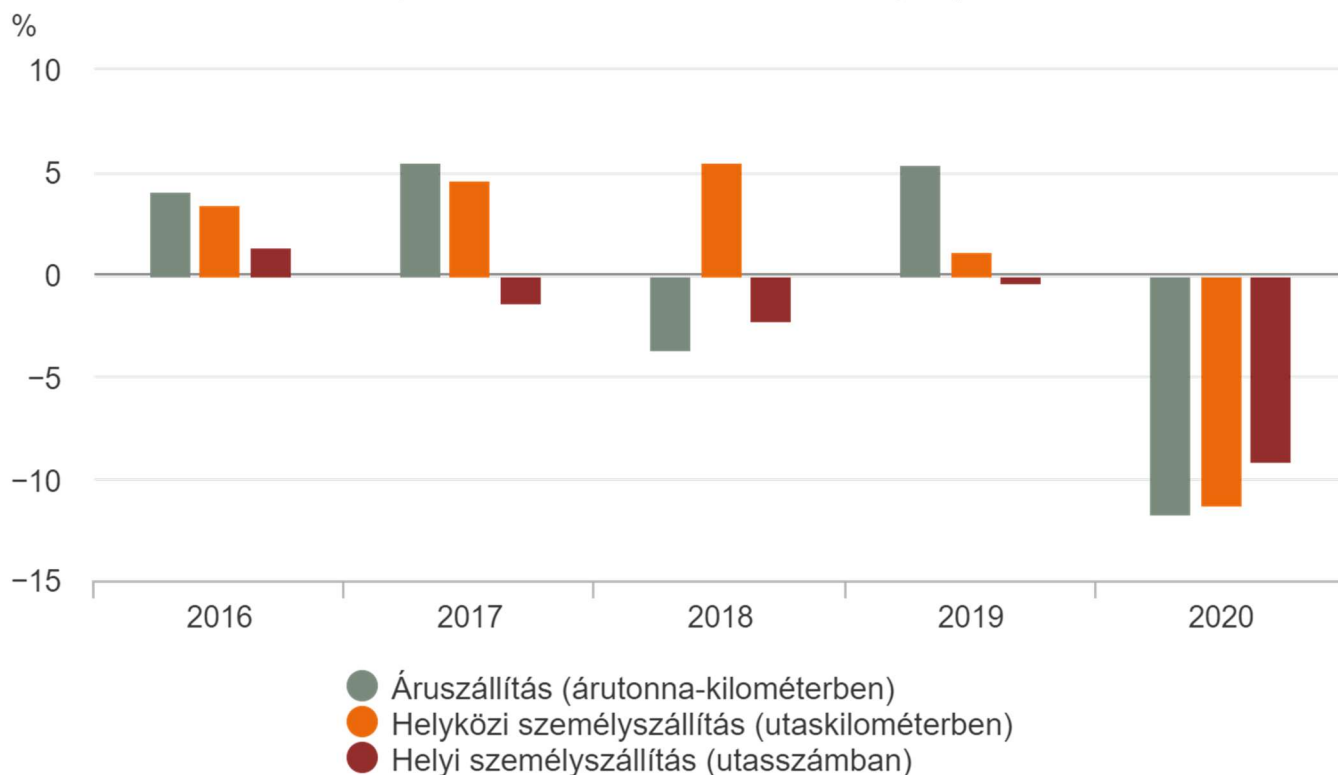
vendéglátóhelyeken 10, a munkahelyi vendéglátásban 13%-kal csökkent. Az előbbiek esetében a január–februári jelentős volumennövekedés sem tudta kompenzálni a márciusi forgalom elmaradását. Március második felétől a vendéglátóhelyek többsége nem fogadhatott vendéget, elvitelre vagy házhozszállítással szolgálhatták ki a fogyasztókat.

Az áru- és a személyszállítás teljesítménye egyaránt visszaesett

A Covid-19-járvány miatti utazási korlátozások, valamint számos, exportra termelő gyár márciusi leállása meghatározó volt a szállítási teljesítmény I. negyedévi alakulásában. A **nemzetgazdaság áruszállítási teljesítménye 12%-kal elmaradt** az egy évvel korábbitól. Hasonló mértékű csökkenés az év ezen szakaszában utoljára 2009 I. negyedévében volt. A visszaeséshez a szállított áruk tömegének 8,7%-os csökkenése és az átlagos szállítási távolság rövidebbé válása egyaránt hozzájárult. Mindkét viszonylatban csökkent a teljesítmény, a belföldiben 6,5, a nemzetköziben 14%-kal.

A szállítási teljesítmények változása az I. negyedévben

(az előző év azonos időszakához képest)

A szállítási módok közül a meghatározó súlyú közúti áruszállítás teljesítménye esett vissza a leginkább, döntően a nemzetközi forgalom teljesítményváltozása miatt (ez utóbbi egyben a teljes áruszállítási teljesítmény csökkenésének is a legfontosabb tényezője volt). A nemzetközi áruszállítás alakulását a járvány következményei mellett a nyugat-európai országok megváltozott szabályozási környezete is meghatározta.

Az áruszállítás alakulása 2020. I. negyedévben

Szállítási mód	Szállított árutömeg		Áruszállítási teljesítmény	
	millió tonna	változás az előző év azonos időszakához képest, %	milliárd árutonna-kilométer	változás az előző év azonos időszakához képest, %
Összesen*	69,2	-8,7	13,5	-11,7
Ezen belül:				
közúti	44,2	-9,4	8,4	-14,3
ezen belül:				
belföldi	36,2	-8,0	3,2	-4,9
nemzetközi	8,1	-15,0	5,3	-19,1
vasúti	11,9	-14,8	2,7	-5,9
csővezetékes	10,8	1,7	1,8	-7,6
belvízi	2,3	-3,9	0,5	-10,1

*Az összesen adatok tartalmazzák a légi áruszállítás adatait is.

A helyközi személyszállítás teljesítménye 2020. I. negyedévében **11%-kal volt kevesebb** az egy évvel korábnál, amiben már tetten érhető a koronavírus okozta járvány kapcsán március közepén bevezetett utazási korlátozások hatása is. A közlekedési módok közül a legnagyobb részesedésű autóbuzos utazás teljesítménye csökkent a legerőteljesebben.

A helyközi személyszállítás alakulása 2020. I. negyedévben

Közlekedési mód	Szállított utasok száma		Személyszállítási teljesítmény	
	millió fő	változás az előző év azonos időszakához képest, %	milliárd utas-kilométer	változás az előző év azonos időszakához képest, %
Összesen	155,0	-4,3	6,0	-11,3
Ezen belül:				
autóbuz	119,7	-3,7	2,8	-17,2
vonat	34,3	-6,0	1,7	-6,0
repülőgép*	1,0	-4,7	1,5	-4,7

*Az adatok a magyar légi szállítók magyarországi repülőtereket érintő utasforgalmát tartalmazzák.

A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér utasforgalma 12%-kal, 2,8 millió főre csökkent 2020. I. negyedévében. Míg az egy évvel korábbihoz képest 2020. január-februárban az utasok száma 15%-kal bővült, addig márciusban 58, áprilisban 99%-kal visszaesett. Már márciusban is félmilliónál kevesebben

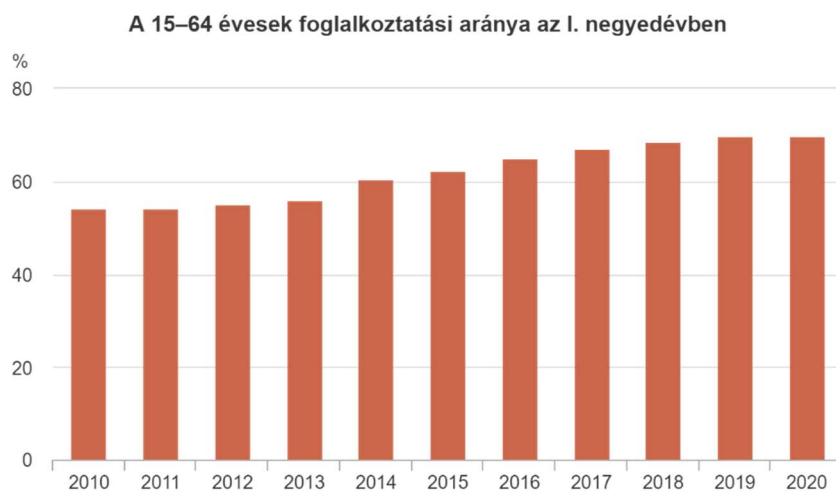
fordultak meg a repülőtéren, ennél alacsonyabb utasforgalom utoljára 2013 februárjában, a Malév megszűnésének hatására volt. Az áprilisban 10 ezer fő alá zuhanó létszám a repülőtér történetének sok évtizedes mélypontja. A jóval kisebb forgalmat bonyolító Debreceni Nemzetközi Repülőtéren is hasonlóképpen tört meg az utasforgalom növekedése.

A helyi személyszállítást az egy évvel korábbinál 9,1%-kal kevesebb, 500 millió utas vette igénybe 2020. I. negyedévben. A csökkenést főként az utazási korlátozások márciusi bevezetése okozta, és legnagyobbbrészt az autóbuzos közlekedés 11%-os forgalom-visszaesésében mutatkozott meg. Villamoson 12%-kal kevesebb utazást regisztráltunk, míg metrón, földalattin 1,9%-kal többet.

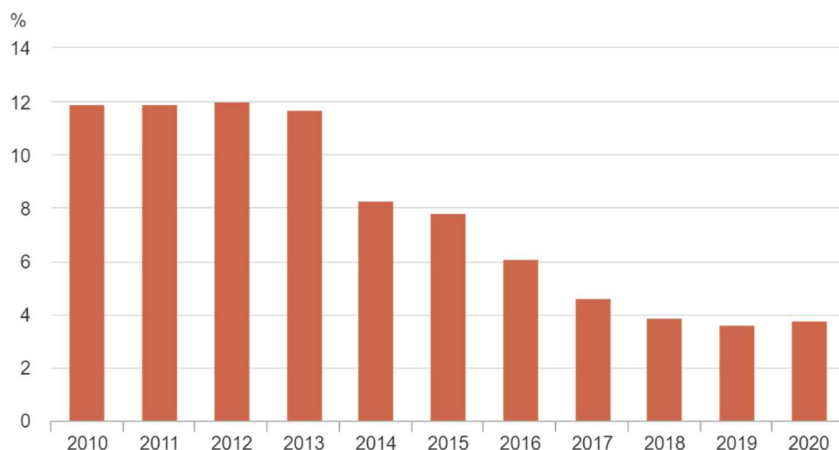
2020 I. negyedévében **70 ezer személygépkocsit helyeztek első alkalommal forgalomba** az országban, **4,4%-kal kevesebbet**, mint az előző év azonos időszakában. Ebben a világvjárvány miatt visszafogott gépjárművásárlások is szerepet játszhattak. A forgalomba helyezések száma az új és a használt személygépkocsik esetében egyaránt (4,8, illetve 4,0%-kal) elmaradt az egy évvel korábbtól. Az év első három hónapjában ennél nagyobb mértékű csökkenés az újaknál utoljára 2013, a használtaknál pedig 2009 I. negyedévében volt. **Elektromos üzemű személygépkocsiból** országosan 971 darabot, a 2019. január–márciusinál **68%-kal többet helyeztek első alkalommal forgalomba**.

Némileg csökkent a foglalkoztatottság és nőtt a munkanélküliség

2020 I. negyedévet a koronavírus okozta járvány gazdasági következményei csak részben érintették, így hatásai a foglalkoztatási és munkanélküliségi adatokban kevésbé markánsan jelentek meg, de a korábbi évek kedvező munkaerőpiaci tendenciáit a járvány így is megtörte.

A 15–64 évesek munkanélküliségi rátája a I. negyedévben

2020 I. negyedévének egészét tekintve a 15–74 éves foglalkoztatottak átlagos létszáma 4 millió 466 ezer fő volt, 31 ezer fővel kevesebb az egy évvel korábinál. A létszámcsökkenés a hazai elsődleges munkaerőpiacon, valamint a közfoglalkoztatottak körében realizálódott, itt egyaránt 16 ezer fővel mérséklődött a foglalkoztatottak száma, ugyanakkor a külföldön munkát vállalóké lényegében változatlan maradt. A negyedéven belül **a járvány hatásai a 2020. márciusi már érintették:** a 15–74 éves foglalkoztatottak átlagos havi létszáma 4 millió 442 ezer fő volt, az előző hónaphoz képest 56 ezer fővel, míg az előző év azonos időszakához képest 22 ezer fővel volt kevesebb. A 15–64 évesek foglalkoztatási aránya 69,2%-ot tett ki, ami 0,9 százalékponttal elmaradt az előző havitól, míg az előző év márciusinál 0,2 százalékponttal volt alacsonyabb.

A 15–64 éves foglalkoztatottak száma (4 millió 386 ezer) 2020 I. negyedévében 1,0%-kal (44 ezer fővel) mérséklődött az egy évvel korábbihoz viszonyítva, míg foglalkoztatási arányuk 69,7%-ot ért el. A férfiakat magasabb foglalkoztatási szint jellemezte, mint a nőket. Az egyes korcsoportok közül egyedül az 55–64 évesek foglalkoztatási szintje gyarapodott (58,4%-ra), részben demográfiai okok miatt. A koronavírus okozta járvány munkaerőpiacra gyakorolt egyik legszembetűnőbb hatása az otthoni munkavégzés szerepének felértékelődése volt. 2020. márciusban a 15–74 éves népesség 7,6%-a (egy évvel korábban 2,0%-a) dolgozott távmunkában vagy home office keretében, létszámuk egy év alatt 3,7-szeresére, 337,5 ezer főre bővült.

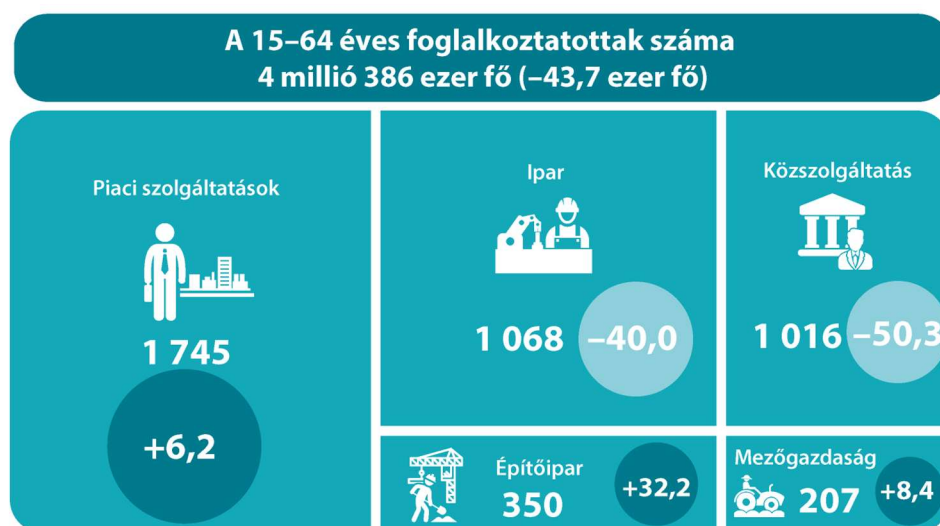
A 15–64 évesek foglalkoztatási aránya és munkanélküliségi rátája főbb jellemzők szerint az I. negyedévben

(%)

Mutatók	Foglalkoztatási arány		Munkanélküliségi ráta	
	2019	2020	2019	2020
Nemek szerint				
Férfiak	77,2	76,9	3,5	3,6
Nők	62,6	62,5	3,6	3,9
Korcsoportok szerint				
15–24 éves	28,2	28,2	11,2	11,4
25–54 éves	84,4	83,1	3,1	3,4

Mutatók	Foglalkoztatási arány		Munkanélküliségi ráta	
	2019	2020	2019	2020
55–64 éves	56,2	58,4	2,4	2,1
Legmagasabb iskolai végzettség szerint				
Legfeljebb alapkfokú	39,0	37,8	10,6	10,7
Középfokú, érettségi nélkül	78,6	78,8	3,5	3,7
Középfokú, érettségivel	71,7	72,0	2,8	3,0
Felsőfokú	85,5	85,1	1,5	1,6
Összesen	69,9	69,7	3,6	3,8

A 15–64 éves foglalkoztatottak száma és változása nemzetgazdasági szektorok szerint, 2020. I. negyedév (az előző év azonos időszakához képest, ezer fő)

2020 I. negyedévében a 15–64 éves munkanélküliek átlagos száma 171 ezer fő volt, míg a munkanélküliségi ráta értéke 3,8%-ot tett ki. Legutóbb – amennyiben a negyedéves adatokat vesszük figyelembe – 2018 III. negyedévében volt ennél magasabb (3,9%) a munkanélküliségi ráta értéke. A negyedéven belül **a járvány hatásai a 2020. márciusi munkanélküliségi folyamatokat még kevésbé érintették:** a 15–74 éves munkanélküliek átlagos havi száma 168 ezer fő volt, míg a munkanélküliségi ráta értéke 3,7%-ot tett ki, a mutatók sem az előző havi, sem az előző év márciusihoz képest nem tükröznek érdemi változást. **Az állástalanokká váltak száma azonban az előző hónapoz képest jelentősen, mintegy 56 ezer fővel növekedett.** Ez a nemzetközi összehasonlításra is hivatott, ILO-definíciók szerinti számbavétel azonban túlnyomórészt nem a munkanélküliek, hanem az inaktívok számát növelte. (Az előbbieket 2 ezer, az utóbbiakét 54 ezer fővel.) A munkahelyüket elvesztett személyek túlnyomó többsége ugyanis – elsősorban a személyes kapcsolatok korlátozása miatt – nem keresett aktívan munkát és/vagy nem tudott volna 2 héten belül munkába állni.

2020 I. negyedévében a férfiak munkanélküliségi mutatói lényegében stagnáltak, miközben a nőké némileg emelkedett az előző év azonos időszakához képest, egyúttal a férfiak munkanélküliségi szintje alacsonyabb volt, mint a nőké (3,6 és 3,9%). A 15–24 éves fiatalok, valamint a 25–54 évesek korcsoportjában a munkanélküliség szintje lényegében stagnált (11,4 és 3,4%), ugyanakkor az 55–64 éveseknél 2,1%-ra csökkent.

Az álláskereséssel eltöltött átlagos idő hossza, valamint a tartósan, legalább egy éve állástalanok aránya egyaránt mérséklődött 2020 I. negyedévében az előző évihez képest, előbbi 13,9-ről 10,3 hónapra, utóbbi pedig 37,6-ről, 29,8%-ra.

A keresetek, reálbérek változatlanul növekedtek

A koronavírus okozta járvány gazdasági következményei 2020 I. negyedévét csak részben érintették, így hatása korlátozottabban érezhető a keresetek alakulásában. **2020. január–márciusban** a teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szintű bruttó átlagkeresete 384 200 forint volt, míg a kedvezmények nélküli nettó átlagkereset 255 500 forintot tett ki, mindkettő 9,1%-kal haladta meg az előző év azonos időszakit. **A kedvezményeket is figyelembe véve a nettó átlagkereset 264 000 forint volt**, ez egy év alatt 9,3%-os növekedést jelent. A negyedéven belül **2020. márciusban** a teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szinten havonta átlagosan bruttó 400 400 forintot, kedvezmények nélkül nettó 266 300 forintot kerestek. A két mutató esetében a keresetnövekedés üteme megegyezett, 9,0%-kal több volt az előző év márciusinál. **A kedvezmények figyelembevételével a nettó átlagkereset összege 275 700 forintot tett ki**, – és összefüggésben a meghatározott szakágazatokban dolgozók bruttó béréből fizetendő járulékok átmeneti mérséklésével, illetve mentesítésével – 9,6%-kal volt magasabb az egy évvel korábinál.

A közfoglalkoztatottak nélküli bruttó és a nettó átlagkereset azonos mértékben, 8,6%-kal emelkedett a 2019. január–márciusihoz mérten.

A nettó átlagkeresetek alakulása, 2020. január–március

Megnevezés	Összesen		Közfoglalkoztatás nélkül	
	forint	változás az előző év azonos időszakához képest, %	forint	változás az előző év azonos időszakához képest, %
Versenyszféra	266 100	9,0	266 400	9,0
Költségvetés	232 400	8,9	253 400	7,5
Nonprofit szervezetek	226 500	11,3	236 700	9,5
Nemzetgazdaság összesen	255 500	9,1	262 000	8,6
Ebből: közfoglalkoztatottak	54 400	0,0	X	X

A fogyasztói árak 4,3%-os emelkedése mellett a **reálbérek 4,6%-kal nőttek** a 2019. I. negyedévihez viszonyítva.

A keresetek alakulása az adott év I. negyedévében

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete a férfiaknál 419 800, míg a nőknél 349 200 forint volt, ez egy év alatt 9,0 és 9,1%-os bővülést jelent.

2020 I. negyedévében a nemzetgazdasági ágak kereseti rangsora érdemben nem változott: a legmagasabb nettó átlagkeresettel az információ és kommunikáció, illetve a pénzügyi szolgáltatás területén munkát vállalók rendelkeztek (448 800 és 453 700 forint), míg a legalacsonyabbal a szálláshelyszolgáltatás, vendéglátásban (166 400 forint), valamint a – közfoglalkoztatottak jelentős részét magában foglaló – humán egészségügyi, szociális ellátásban (180 200 forint). Közfoglalkoztatottak nélkül számolva ez utóbbi nemzetgazdasági ágban az alkalmazottak nettó átlagkeresete 227 100 forint volt. A nettó átlagbér a nemzetgazdaság valamennyi területén emelkedett: legnagyobb mértékben, 17%-kal az egészségügyben, legkevésbé (1,4%-kal) pedig a bányászatban.

A rendszeres (prémium, jutalom, egyhavi külön juttatás nélküli) bruttó átlagkereset 358 400 forintra becsülhető, ez 8,6%-kal meghaladta a 2019. január–márciusit.

Heves megye 2020 I. negyedév

Gazdasági aktivitás

2020 I. negyedévében Heves megyében a 15–74 éves népesség 59,3%-a, 131 ezer fő volt gazdaságilag aktív, számuk 0,7%-kal kevesebb volt, mint egy évvel korábban. Az aktivitási arány 3,3 százalékponttal elmaradt az országos átlagtól.

A munkaerőpiacon 128 ezer fő foglalkoztatottként, 3 ezer fő munkanélküliként jelent meg. A foglalkoztatottak és a munkanélküliek száma egyaránt csökkent 2019 I. negyedévéhez képest. Az előbbiek száma az országossal közel azonos mértékben csökkent, az utóbbiaké az átlaggal ellentétesen változott.

A foglalkoztatási ráta 58,0% volt, lényegében nem változott az egy évvel korábbihoz képest. Az arány elmaradt az országos átlagtól (60,3%).

A munkanélküliségi ráta 2,2%-ot ért el, ami lényegében nem változott az egy évvel korábbihoz képest. Az arány elmaradt az országos átlagtól (3,7%), egyben a megyék és a főváros körében az egyik legkedvezőbb volt.

Az inaktívok száma 90 ezer főt tett ki, lényegében ugyanannyit (-0,1%), mint egy évvel korábban. Az inaktívok számának alakulására hatással volt, hogy a munkahelyüket elvesztett személyek túlnyomó többsége – a személyes kontaktus elkerülése és a járvány következtében kialakult gazdasági helyzet miatt – nem tudott aktívan munkát keresni és/vagy két héten belül munkába állni.

Gazdasági szervezetek

Heves megyei székhellyel 2020. március végén 53 ezer gazdasági szervezetet tartottunk nyilván, számuk 0,6%-kal (országosan 1,6%-kal) nőtt az egy évvel korábbihoz képest.

A korábbi időszakokhoz hasonlóan a 49 ezer vállalkozás nagyobb részét (39 ezer) önálló vállalkozóként, kisebb részét (9,1 ezer) társas gazdálkodási formában regisztráltuk. Az előbbiek száma egy év alatt 0,9%-kal nőtt, az utóbbiaké lényegében nem változott. Ezer lakosra a megyében 166 regisztrált vállalkozás jutott.

A társas vállalkozások meghatározó részét (72%-ot) kitevő korlátolt felelősségű társaságok száma 1,6%-kal nőtt, a 23%-át képviselő betéti társaságoké 3,7%-kal fogyott. A részvénytársaságok száma 2-vel csökkent, szövetkezetből 16%-kal kevesebb szerepelt a regisztrációban, mint 2019. március végén. A társas vállalkozások 92%-a legfeljebb 9 főt foglalkoztatott, a 249 fő felettiekből 18 volt a megyében.

2020 I. negyedévében a társas vállalkozások 6,6%-a került csődeljárás, kényszertörés vagy felszámolási eljárás alá, 0,5 százalékponttal nagyobb részük, mint egy évvel korábban. Az eljárás alá vont cégek részaránya a kft-k körében 6,7, a részvénytársaságoknál 4,2%-ot tett ki.

Az önálló vállalkozók közül a legtöbben (45%) mellékfoglalkozásuként, 32% főfoglalkozásuként, 23% nyugdíjasként tevékenykedett. Fő- és mellékfoglalkozás keretében többen, nyugdíj mellett kevesebben vállalkoztak az egy évvel korábbinál.

Március végén 2,2 ezer egyéni vállalkozás szüneteltette a tevékenységét, vélhetően a járvány hatására számuk számottevően (80%-kal) nőtt az egy évvel korábbihoz képest. Az ideiglenesen szüneteltetett egyéni vállalkozások aránya egy év alatt 9,0%-ról 16%-ra emelkedett.

Főtevékenységük alapján a társas vállalkozások a kereskedelemben, a tudományos és műszaki tevékenységben, valamint az építőiparban és az iparban, az önálló vállalkozók a mezőgazdaságban és az ingatlanügyletekben fordultak elő leggyakrabban.

Beruházás

A Heves megyei székhelyű gazdasági szervezetek 2020. I. negyedévében 25 milliárd forint értékű új beruházást valósítottak meg, összehasonlításon 22%-kal kevesebbet az egy évvel korábbinál. A csökkenés mértéke alapján Heves a nagyobb visszaesést mutató megyék közé tartozott. A beruházási érték 65%-át a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások realizálták.

A beruházások 62%-a a feldolgozóiparban történt. A fejlesztések további 5,4%-a a közigazgatásban valósult meg, a többi gazdasági ág részesedése a teljesítményértékből egyenként 5% alatt maradt. A közigazgatás beruházásainak volumene 61%-kal bővült, a feldolgozóiparé 24%-kal csökkent. A feldolgozóiparon belül az elektronikai iparban, az élelmiszeriparban, valamint a gumi-, műanyag- és építőanyag-iparban valósultak meg a legnagyobb értékű beruházások.

Anyagi-műszaki összetétel alapján a fejlesztési források 68%-át gépek, berendezések és járművek beszerzésére, 31%-át épületek és egyéb építmények építésére fordították. Az épületek és egyéb építmények beruházási volumene 34%-kal emelkedett. A belföldi gyártású gépek, berendezések és járművek teljesítményértéke összehasonlításon 24, a külföldieké ennél jelentősebben, 39%-kal csökkent. Az értékadatok alapján a gépek, berendezések és járművek 62%-a importból származott.

Ültetvények, erdők telepítésére, haszonállatok beszerzésére és a meglévő föld értéknövelésére 125 millió forintot költöttek, reálértéken 28%-kal kevesebbet az előző év azonos időszakánál.

Gazdasági ágazatok

Heves megyében a 4 főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozások megyei telephelyein az I. negyedéves kibocsátás volumene 2011 óta folyamatosan emelkedik, 2020-ban – a korábbi negyedévekhez képest mérsékelt ütemben – 1,8%-kal (országosan 0,4%-kal) haladta meg az egy évvel korábbit. A termelési érték 416 milliárd forintot tett ki.

A márciusi termelés 2011 óta tartó növekedése 2020-ban megtört: a kibocsátás volumene nagyrészt a koronavírus-járvány hatására 4,0%-kal (országosan 5,4%-kal) elmaradt a tavaly márciusitól.

A 49 főnél többet foglalkoztató, megyei székhelyű ipari vállalkozások 2020. I. negyedévi termelési értéke 369 milliárd forintot tett ki, ami összehasonlító áron 0,7%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Az élelmiszeripar és a megyei kibocsátás közel felét adó elektronikai ipar jelentősebben hozzájárult a teljesítmény növekedéséhez, ennek hatását azonban a járműgyártás és a kohászat, fémfeldolgozás termelésükiesése nagyrészt ellensúlyozta.

Az ipari értékesítés volumenének 2,1%-os csökkenése alapvetően az exportpiacok szűkülésének következménye, a belföldi eladások 4,7%-kal bővültek. Az export elmaradása elsősorban a járműipari kivitel csökkenésének következménye, a hazai bevételek növekedésében pedig az élelmiszeripar és az elektronikai ipar játszotta a kulcsszerepet. A megyében összességében az exporteladások domináltak, a bevételek 87%-a ebből származott.

A 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások márciusi termelése összehasonlító áron 5,0%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. Ezt elsősorban a járműgyártás számottevő termelésükiesése okozta, de az elektronikai ipar is jelentősen hozzájárult. Az értékesítés volumenének 10%-os csökkenése mögött az export 13%-os visszaesése és a belföldi eladások 9,7%-os bővülése húzódott meg. Előbbit elsősorban a járműgyártás és az elektronikai ipar, az utóbbit főként az élelmiszeripar határozta meg.

A Heves megyei székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások 2020 I. negyedévi termelési értéke 7,4 milliárd forint volt, ami összehasonlító áron – az országos 3,0%-os csökkenés mellett – 0,4%-kal elmaradt az egy évvel korábbi magas bázistól. Ezzel megtört a korábbi negyedévek folyamatos volumennövekedése. A megyei építőipari szervezetek kibocsátása az országos 1,3%-át adta 2020 első három hónapjában.

A termelés mérséklődését az építményfőcsoportok közül a kibocsátás 56%-át adó épületépítések 12%-os csökkenése eredményezte. Az egyéb építmények építésének volumene 19%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. A vállalkozások 2020 I. negyedévében 4,9 milliárd forint értékű új szerződést kötöttek, volumenében 15%-kal kevesebbet, mint az előző év azonos időszakában. A március végi 2,9 milliárd forint értékű szerződésállomány volumene 0,9%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól.

2020 márciusában a megye építőipari vállalkozásainak termelési volumene – az országos 10%-os csökkenés mellett – 16%-kal elmaradt az egy évvel korábbi magas bázistól, miközben a hónapban megkötött új szerződések volumene 32%-kal visszaesett. A változásokhoz nem feltétlenül a koronavírus-járvány hatásai vezettek.

Heves megye kereskedelmi szálláshelyein 2020 I. negyedévében a vendégek száma (106 ezer) 15, a vendégéjszakáké (223 ezer) 17%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest.

A vendégéjszakában mért vendégforgalom 2020. januárban és februárban összességében 8,3%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. Március második felére sok szálláshely bezárt a járvány miatti intézkedések következtében, ennek hatására a megye kereskedelmi szálláshelyein a vendégforgalom márciusban 60%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól.

A 11%-kal kevesebb külföldi vendég 4,6%-kal kevesebb éjszakát töltött el a kereskedelmi szálláshelyeken az I. negyedévben, a belföldi vendégek száma 15, az általuk eltöltött vendégéjszakáké 18%-kal csökkent. A járvány miatti korlátozások mindkét vendégkör forgalmát visszavetették.

A szálláshelyek összes bruttó árbevétele 2020 I. negyedévében folyó áron (5,0 milliárd forint) 6,3, ezen belül márciusban 51%-kal elmaradt az egy évvel korábbi értéktől. Az árbevételen belül a szállásdíjak összege 5,3, a vendéglátásé 2,4, az egyéb szolgáltatásoké 11%-kal csökkent az I. negyedév folyamán.

Heves megye kiskereskedelmi üzlethálózatában 2020 I. negyedévében folyó áron 75 milliárd forint értékű forgalom realizálódott, az országos 2,8%-a. A kiigazítás nélküli adatok alapján a kiskereskedelmi forgalom volumene – az országosnál nagyobb mértékben – 7,1%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. A begyűrűző járvány gazdaságra gyakorolt hatásának ellenére a korábbi negyedévek forgalmonövekedése összességében folytatódott.

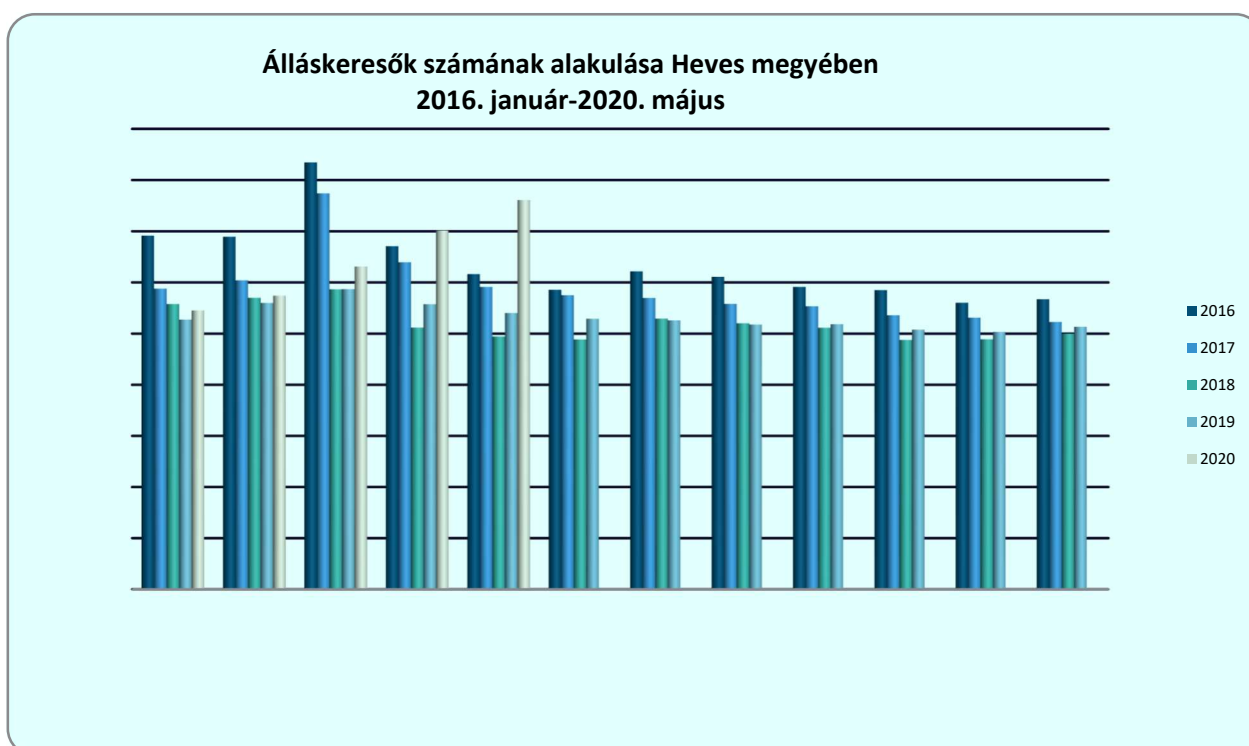
A megye egy lakosára átlagosan 256 ezer forint bolti forgalom jutott, 12%-kal több, mint 2019 I. negyedévében. A mutató értéke 23 ezer forinttal elmaradt az országos átlagtól.

Az I. negyedéves forgalom 37%-a márciusra esett. A koronavírus okozta járvány következtében megváltozott vásárlói szokások, illetve a boltok nyitva tartását korlátozó rendelkezések mellett a március havi forgalom volumene 6,6%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest.

Heves Megye a munkaerőpiaci folyamatai 2020. május 31.

REGISZTRÁLT ÁLLÁSKERESŐK SZÁMA ÉS ÖSSZETÉTELE

A Heves megyében nyilvántartott álláskeresők száma 2020. május végén 15 216 fő volt, az előző hónaphoz viszonyítva 1 189 fővel, 8,5%-kal, az előző év azonos időpontjához hasonlítva 4 411 fővel, 40,8%-kal növekedett a létszám.

2020. májusban az egy évvel korábbi állapothoz viszonyítva a nyilvántartott álláskeresők száma minden járásban jelentős növekedés figyelhető meg a korona vírus megjelenését követően. Legnagyobb mértékű növekedés az Egri (51,8%), az Hatvan (49,9%) és Gyöngyösi (48,8%) járásban következett be.

Az álláskeresők száma és változása

Körzet	Az álláskeresők			Az álláskeresők aránya a gazdaságilag aktív népességhez, %	
	száma (fő)	számának változása az előző évhez képest		2019. május	2020. május
		2020. május	(fő)	(%)	(%)
Eger	4 450	1 519	51,8	6,9	10,3
Gyöngyös	2 808	921	48,8	6,0	8,8
Hatvan	2 315	771	49,9	6,8	10,1
Heves	2 942	611	26,2	16,4	20,5
Füzesabony	1 307	255	24,2	8,1	10,0
Pétervására	1 394	334	31,5	13,1	17,0
Heves megye	15 216	4 411	40,8	8,2	11,4
Észak-Magyarország	72 705	15 022	26,0	11,3	14,4
Magyarország	363 268	109 981	43,4	5,5	7,8

A nyilvántartott álláskeresők létszáma alapján számított munkanélküliségi arányt tekintve Heves megye 11,4%-os, az országos átlagot 3,6%-ponttal haladja meg. **Az egyes körzetek közti különbségek jelentősök. A nyilvántartott álláskeresők gazdaságilag aktív népességre vetített aránya gyöngyösi 8,8%, a többi körzetben már mindenhol meghaladja a 10%-ot. A legmagasabb Heves körzetében 20,5%.**

Az álláskeresők összetételének változása

	2019. május		2020. május		Változás	
	fő	%	fő	%	fő	%
Nem pályakezdő álláskereső	9922	91,8%	14241	93,6%	4319	43,5%
Pályakezdő álláskereső	883	8,2%	975	6,4%	92	10,4%
Összesen	10805	100,0%	15216	100,0%	4411	40,8%
Férfi	5078	47,0%	7237	47,6%	2159	42,5%
Nő	5727	53,0%	7979	52,4%	2252	39,3%
Összesen	10805	100,0%	15216	100,0%	4411	40,8%
25 év alatt	1539	14,2%	2115	13,9%	576	37,4%
25 - 54 év	6566	60,8%	9861	64,8%	3295	50,2%
55 év és felette	2700	25,0%	3240	21,3%	540	20,0%
KSH korcsoport összesen	10805	100,0%	15216	100,0%	4411	40,8%
25 év és alatta	1764	16,3%	2444	16,1%	680	38,5%
26 - 50 év	5536	51,2%	8329	54,7%	2793	50,5%
50 év felett	3505	32,4%	4443	29,2%	938	26,8%

NFSZ Korcsoport összesen	10805	100,0%	15216	100,0%	4411	40,8%
alapfokú	5341	49,4%	6506	42,8%	1165	21,8%
középfokú	4979	46,1%	7901	51,9%	2922	58,7%
felsőfokú	485	4,5%	809	5,3%	324	66,8%
Összesen	10805	100,0%	15216	100,0%	4411	40,8%
ellátás nélkül	4680	43,3%	6523	42,9%	1843	39,4%
álláskeresői járadék	1526	14,1%	3472	22,8%	1946	127,5%
álláskeresői segély III.	1183	10,9%	1322	8,7%	139	11,7%
foglalkoztatás helyettesítő támogatás	3416	31,6%	3899	25,6%	483	14,1%
Összesen	10805	100,0%	15216	100,0%	4411	40,8%
<= 12 hónapja folyamatosan nyilvántartott	8002	74,1%	11606	76,3%	3604	45,0%
=> 12 hónapja folyamatosan nyilvántartott	2803	25,9%	3610	23,7%	807	28,8%
Összesen	10805	100,0%	15216	100,0%	4411	40,8%

Az összes álláskereső 42,8%-a (6 506 fő) legfeljebb 8 általános iskolai végzettségű. Számuk 1 165 fővel, 21,8%-kal növekedett, az összes álláskeresőn belüli részarányuk 6,6% ponttal csökkent egy év alatt. A legfeljebb 8 általános iskolát végzett álláskeresők aránya a hevesi körzetben a legmagasabb, 63,53%. Egy év alatt 2 922 fővel, 58,7%-kal nőtt a középfokú végzettségű álláskeresők száma a megyében. 2020. május végén 7 901 fő volt a számuk, az összes álláskeresőn belüli részarányuk 51,9%. A diplomás álláskeresők száma 809 fő a megyében, 324 fővel növekedett egy év alatt, az összes álláskeresők közötti részesedésük 5,3%.

A hosszú ideje (több mint egy éve) folyamatosan nyilvántartott álláskeresők száma egy év alatt 28,8%-kal, 807 fővel növekedett. 2020. május végén 3 610 fő szerepelt 12 hónapnál hosszabb ideje nyilvántartásunkban, az összes álláskereső 23,7%-a.

A 15 216 fő 2020. május végén nyilvántartott álláskereső 42,9%-a, 6 523 fő nem részesült ellátásban, számuk 1 843 fővel, 39,4%-kal növekedett egy év alatt. Az álláskeresők másik legnépesebb köre (25,6%) foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesül, számuk 2020. május 20-án 3 899 fő volt. Az ebbe a csoportba tartozók száma egy év alatt 483 fővel, 14,1%-kal növekedett.

A szervezetünk által folyósított álláskeresői ellátások közül álláskeresői járadékra 2020. május végén 3 472 fő volt jogosult. Az egy évvel korábbi létszámhoz képest 1 946 fővel, 127,5%-kal növekedett a számuk. Az álláskeresői járadékban részesülők összes álláskeresőn belüli részaránya a tavaly májusi 14,1%-ról 22,8%-ra növekedett.

Álláskeresői segélyre 2020. május végén 1 322 fő volt jogosult. Az egy évvel korábbi létszámhoz képest 139 fővel, 8,7%-kal növekedett a számuk. Az álláskeresői segélyben részesülők összes álláskeresői közötti részaránya a tavaly májusi 10,9%-ról 8,7%-ra csökkent. A szervezetünk által folyósított álláskeresői ellátásokban részesülők száma összesen 2 085 fővel, az álláskeresői közötti részarányuk 25,0%-ról 31,5%-ra növekedett.

A pályakezdő álláskeresői legmagasabb iskolai végzettség szerinti összetétele

Megnevezés	2019. május		2020. május		Létszámváltozás	
	fő	megoszlás (%)	fő	megoszlás (%)	fő	%
A pályakezdő álláskeresői száma	883	100,0%	975	100,0%	92	10,4%
8 általános vagy kevesebb iskolai végzettségű	445	50,4%	457	46,9%	12	2,7%
Középfokú végzettségű	412	46,7%	460	47,2%	48	11,7%
Diplomás	26	2,9%	58	5,9%	32	123,1%

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresői száma 2020. május 20-án 975 fő volt, 92 fővel, 10,4%-kal több, mint 1 évvel korábban. A pályakezdők az összes regisztrált álláskereső 6,4%-át reprezentálják. Az iskolai végzettség szerinti megoszlást tekintve egy év alatt 445 főről 457 főre (12 fővel, 2,7%-kal) növekedett a legfeljebb 8 általános iskolai végzettségű pályakezdő álláskeresői száma, a pályakezdő álláskeresői közötti arányuk 3,5%-pontosan 50,4%-ról 46,9%-ra esett vissza. A középfokú végzettségűek száma 412 főről 460 főre 48 fővel, 11,7%-kal növekedett, a pályakezdő álláskeresői közötti arányuk 46,7%-ról 47,2%-ra emelkedett. A diplomások száma 26 főről 58 főre emelkedett, regisztrált pályakezdő álláskeresői közötti arányuk 5,9%.

A fiatal (25 év alatti) álláskeresői legmagasabb iskolai végzettség szerinti összetétele

Megnevezés	2019. május		2020. május		Létszámváltozás	
	fő	megoszlás (%)	fő	megoszlás (%)	fő	%
Az álláskeresői száma	1539	100,0%	2115	100,0%	576	37,4%
8 általános vagy kevesebb iskolai végzettségű	809	52,6%	924	43,7%	115	14,2%
Középfokú végzettségű	712	46,3%	1130	53,4%	418	58,7%
Diplomás	18	1,2%	61	2,9%	43	238,9%

A 25 évesnél fiatalabb álláskeresői száma 2020. május 20-án 2 115 fő volt, 576 fővel, 37,4%-kal több, mint 1 évvel korábban. A 25 évesen aluliak az összes regisztrált álláskereső 13,9%-át képviselik. Az iskolai végzettség szerinti megoszlást tekintve egy év alatt 809 főről 924 főre (115 fővel, 14,2%-kal) növekedett a legfeljebb 8 általános iskolai végzettségű 25 évesen aluli álláskeresői száma, az összes fiatal álláskeresői

belüli arányuk 8,9%ponttal 52,6%-ról 43,7%-re esett vissza. A középfokú végzettségűek száma 712 főről 1 130 főre (418 fővel, 58,7%-kal) nőtt, a fiatal álláskeresőkön belüli arányuk 7,1%ponttal 46,3%-ról 53,4%-ra emelkedett. A diplomások száma 18 főről közel 61 főre növekedett, a 25 éven aluli álláskeresőkön belüli arányuk 2,9%.

Közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos létszáma

A rendelkezésre álló adatok alapján a heves megyei állandó lakhellyel rendelkező közfoglalkoztatottak 2020. május havi átlagos létszáma 2 726 fő volt, 579 fővel, 17,5%-kal kevesebb, mint 2019. V. hónapban. A közfoglalkoztatásban résztvevők és a regisztrált álláskeresők együttes létszáma 17 942 fő volt 2020 májusban, 3 832 fővel, 27,2%-kal több, mint egy évvel korábban.

Közfoglalkoztatottak és regisztrált álláskeresők számának változása

Körzet	Közfoglalkoztatottak átlagos száma				Közfoglalkoztatottak+ regisztrált álláskeresők			
	2019. május	2020. május	Változás		2019. május	2020. május	Változás	
			fő	%			fő	%
Eger	576	453	-123	-21,3%	3 507	4 903	1 396	39,8%
Gyöngyös	324	220	-104	-32,0%	2 211	3 028	817	37,0%
Hatvan	173	132	-41	-23,7%	1 717	2 447	730	42,5%
Heves	1 235	1 064	-171	-13,9%	3 566	4 006	440	12,3%
Füzesabony	512	417	-95	-18,6%	1 564	1 724	160	10,2%
Pétervására	485	440	-45	-9,3%	1 545	1 834	289	18,7%
Heves megye	3 305	2 726	-579	-17,5%	14 110	17 942	3 832	27,2%
Észak-Magyarország	29 028	24 919	-4 109	-14,2%	86 711	97 624	10 913	12,6%
Magyarország	105 082	88 110	-16 972	-16,2%	358 369	451 378	93 009	26,0%

A nyilvántartott **álláskeresők** és a közfoglalkoztatásban résztvevők átlagléttségének gazdaságilag aktív népességen belüli aránya 2020. május hónapban 13,4% **volt Heves megyében, ez az arány 3,7%ponttal magasabb, mint az országos átlag.**

A mutató a gyöngyösi körzetben 10% alatti, tehát a legfejlettebb kistérségekben a potenciális munkavállalók több mint 90%-a az elsődleges munkaerő-piacon dolgozik. A pétervásárai körzetben viszont a mutató értéke 22,4%, a hevesi körzetben 28,0%.

Nyilvántartott álláskereső és közfoglalkoztatottak aránya 2020. május

Körzet	Nyilvántartott álláskereső		Közfoglalkoztatottak		Álláskereső + közfoglalkoztatottak		Gazdaságilag aktív népesség 2020. évi rátához
	száma	aránya (%)	száma	aránya (%)	száma	aránya (%)	
Eger	4450	10,3	453	1,1	4 903	11,4	43 112
Gyöngyös	2808	8,8	220	0,7	3 028	9,5	31 956
Hatvan	2315	10,1	132	0,6	2 447	10,7	22 927
Heves	2942	20,5	1 064	7,4	4 006	28,0	14 317
Füzesabony	1307	10,0	417	3,2	1 724	13,2	13 028
Pétervására	1394	17,0	440	5,4	1 834	22,4	8 188
Heves megye	15216	11,4	2 726	2,0	17 942	13,4	133 528
Észak-Magyarország	72705	14,4	24 919	4,9	97 624	19,4	504 091
Magyarország	363268	7,8	88 110	1,9	451 378	9,7	4 671 884

A férfiak körében 2,2%ponttal intenzívebb volt a létszámcsökkenés. 2020. májusban a nők az összes közfoglalkoztatott 59,6%-át tették ki.

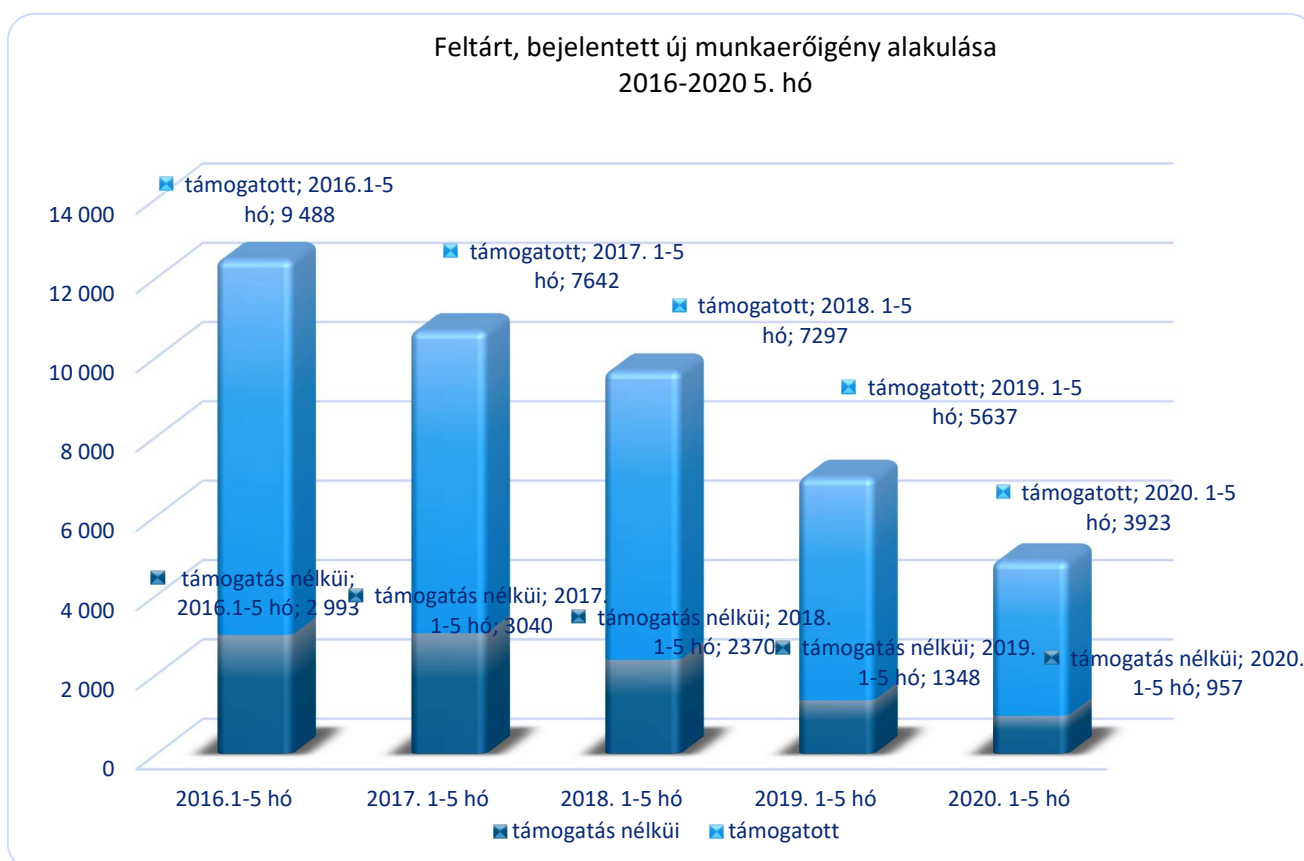
Az alacsony és a középfokú iskolai végzettségű közfoglalkoztatottak száma is jelentősen csökkent (14,5 illetve 22,2%-kal). A teljes létszám 65,1%-a legfeljebb 8 általános iskolát végzett, 33,9%-a középfokú képesítéssel rendelkezik. A felsőfokú végzettségű közfoglalkoztatottak 2020. május havi átlagléttszáma a 2019. V. hóhoz viszonyítva 31,8%-kal 39 főről 27 főre esett vissza.

A közfoglalkoztatásban résztvevők (napi átlagos létszám) összetételére vonatkozó főbb adatok

Megnevezés	2019. május		2020. május		Létszámváltozás	
	fő	megoszlás (%)	fő	megoszlás (%)	fő	%
Közfoglalkoztatottak átlagos száma	3 305	100,0%	2726	100,0%	-579	-17,5%
Pályakezdő	140	4,2%	83	3,1%	-57	-40,4%
Férfi	1 315	39,8%	1 103	40,4%	-212	-16,2%
Nő	1 990	60,2%	1 624	59,6%	-366	-18,4%
8 általános vagy kevesebb iskolai végzettségű	2 078	62,9%	1 776	65,1%	-302	-14,5%
Középfokú végzettségű	1 188	35,9%	924	33,9%	-264	-22,2%
Diplomás	39	1,2%	27	1,0%	-12	-31,8%
25 év alatti	154	4,7%	125	4,6%	-29	-18,6%
50 év felett	1 114	33,7%	936	34,3%	-178	-16,0%

MUNKAERŐ-KERESLET ALAKULÁSA

2020. első öt hónapjában a hat heves megyei járási hivatal foglalkoztatási osztályaira összesen 4 880 álláshelyre vonatkozó munkaerőigény-bejelentés érkezett, 30,1%-kal, 2 105 bejelentéssel kevesebb, mint 2019. I-V. hónapban.

A nyilvántartásba vett új állások 80,4%-a, 3 923 támogatott álláshely volt, 19,6%-a, 957 állás pedig nem támogatott foglalkoztatásra irányult. A támogatott álláshelyre vonatkozó közvetítési igények száma a bázishoz képest 1 714 fővel, 30,4%-kal, ezen belül a közfoglalkoztatással igényelt munkaerő száma 987 fővel, 23,2%-kal 4 259 főről 3 272 főre csökkent. A 2020. május havi közfoglalkoztatási munkaerőigény összetevői: BM hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás 1 855 fő, BM országos közfoglalkoztatási programok 549 fő és Járási startmunka mintaprogram 868 fő.

2020. első öt hónapjában a Heves megyei járási hivatalok foglalkoztatási osztályaira összesen 957 álláshelyre vonatkozó támogatást nem kérő munkaerőigényt jelentettek be, 391 fővel, 29,0%-kal kevesebbet, mint 2019. I-V. hónapja során.

A munkavégzés helyét tekintve a Heves megyei álláshelyek 35,2%-a (326 munkahely) az egri, 34,5%-a (319 munkahely) a gyöngyösi körzetben található.

Támogatást nem igénylő álláshely bejelentések területi megoszlása				
Körzet	Bejelentés helye		Munkavégzés helye	
	fő	%	fő	%
Eger	281	29,36%	326	35,21%
Gyöngyös	296	30,93%	319	34,45%
Hatvan	194	20,27%	121	13,07%
Heves	83	8,67%	59	6,37%
Füzesabony	58	6,06%	58	6,26%
Pétervására	45	4,70%	43	4,64%
Heves megye	957	100,00%	926	100,00%

A nem támogatott munkaerő igények ágazati megoszlása azt mutatja, hogy a tisztán piaci munkaerő kereslet 26,0%-a (249 fő) az ipari vállalkozásoktól, 18,9%-a (181 fő) a szolgáltatási, 17,9% (171 fő) az építőipari szektorból érkezett.

Nem támogatott munkaerő-igények ágazati megoszlása 2020. január-május hó (%)

Ágazat	Eger	Gyöngyös	Hatvan	Heves	Füzes- abony	Péter- vására	Heves megye
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás	1,1%	1,7%	0,5%	4,8%	5,2%	0,0%	1,7%
Ipar	32,7%	18,6%	24,7%	18,1%	41,4%	33,3%	26,0%
Építőipar	11,4%	30,7%	10,3%	19,3%	12,1%	11,1%	17,9%
Kereskedelem	5,3%	12,8%	12,9%	13,3%	8,6%	15,6%	10,6%
Szállítás, raktározás	4,6%	2,7%	5,7%	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%
Vendéglátás, szálláshely	12,5%	13,5%	1,0%	7,2%	5,2%	28,9%	10,3%
Egyéb szolgáltatás	25,6%	14,5%	11,3%	34,9%	20,7%	6,7%	18,9%
Munkaerő kölcsönzés	2,5%	0,0%	29,4%	0,0%	0,0%	0,0%	6,7%
Közigazgatás, oktatás, eü.	4,3%	5,4%	4,1%	2,4%	6,9%	4,4%	4,6%
Összesen %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Összesen fő	281	296	194	83	58	45	957

A nem támogatott álláshelyek 38,14%-a (365 fő) szakképzetlen fizikai munkára, 40,65%-a (389 fő) szakképzett fizikai munkára, 21,21%-a (203 fő) szellemi munkakörre vonatkozik.

Új bejelentett álláshelyek száma	Eger	Gyöngyös	Hatvan	Heves	Füzesabony	Pétervására	Heves megye
11 Törvényhozók, igazgatási, érdekvépviseleti vezetők			1				1
13 Termelési és szolgáltatást nyújtó egységek vezetői		0	2	1			3
21 Műszaki, informatikai és természettudományi foglalkozások	7	4			1	0	12
22 Egészségügyi foglalkozások (felsőfokú képzettséghez kapcsolódó)		5				0	5
24 Oktatók, pedagógusok	3		0		1		4
25 Gazdálkodási jellegű foglalkozások	1	1	0				2
31 Technikusok és hasonló műszaki foglalkozások	14	13	26	1		0	54
32 Szakmai irányítók, felügyelők		7					7
33 Egészségügyi foglalkozások	2	8	0			0	10
35 Szociális gondozási és munkaerőpiaci szolgáltatási foglalkozások	1	7			2	1	11
36 Üzleti jellegű szolgáltatások ügyintézői, hatósági ügyintézők, ügynökök	8	5	1		0	0	14
37 Művészeti, kulturális, sport- és vallási foglalkozások	6						6
39 Egyéb ügyintézők	1	2	2				5
41 Irodai, ügyviteli foglalkozások	22	7	14	10	4	0	57
42 Ügyfélkapcsolati foglalkozások	5	5	1			1	12
51 Kereskedelmi és vendéglátó-ipari foglalkozások	23	23	6	6	3	6	67
52 Szolgáltatási foglalkozások	12	18	1		2	1	34
61 Mezőgazdasági foglalkozások	3	0	0	8	2		13
71 Élelmiszer-ipari foglalkozások	15	2	1				18
72 Könnyűipari foglalkozások	15	5	0		1	3	24
73 Fém- és villamosipari foglalkozások	24	36	20	5	9	2	96
74 Kézműipari foglalkozások		0		3			3
75 Építőipari foglalkozások	36	16	7	37	1		97
81 Feldolgozóipari gépek kezelői	4	33	17		10	6	70
82 Összeszerelők	11	5	51				67
83 Helyhez kötött gépek kezelői	2	1	6	2			11
84 Járművezetők és mobil gépek kezelői	16	11	7	2	1		37
91 Takarítók és hasonló jellegű egyszerű foglalkozások	15	14	8	1	3	9	50
92 Egyszerű szolgáltatási, szállítási és hasonló foglalkozások	25	35	13	2	4	9	88
93 Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások	10	33	10	5	14	7	79
Összesen:	281	296	194	83	58	45	957

Válságkezelési eszközök alkalmazása

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) a hazai vállalkozások koronavírus-járvány gazdasági hatásaira adott reakcióit, válságkezelési eszközeit vizsgálta.

Az elemzésünkben szereplő adatok a GVI legfrissebb féléves konjunktúrafelvételéből származnak: 2020 áprilisában összesen 2891 hazai vállalkozást kérdeztünk meg a témában.

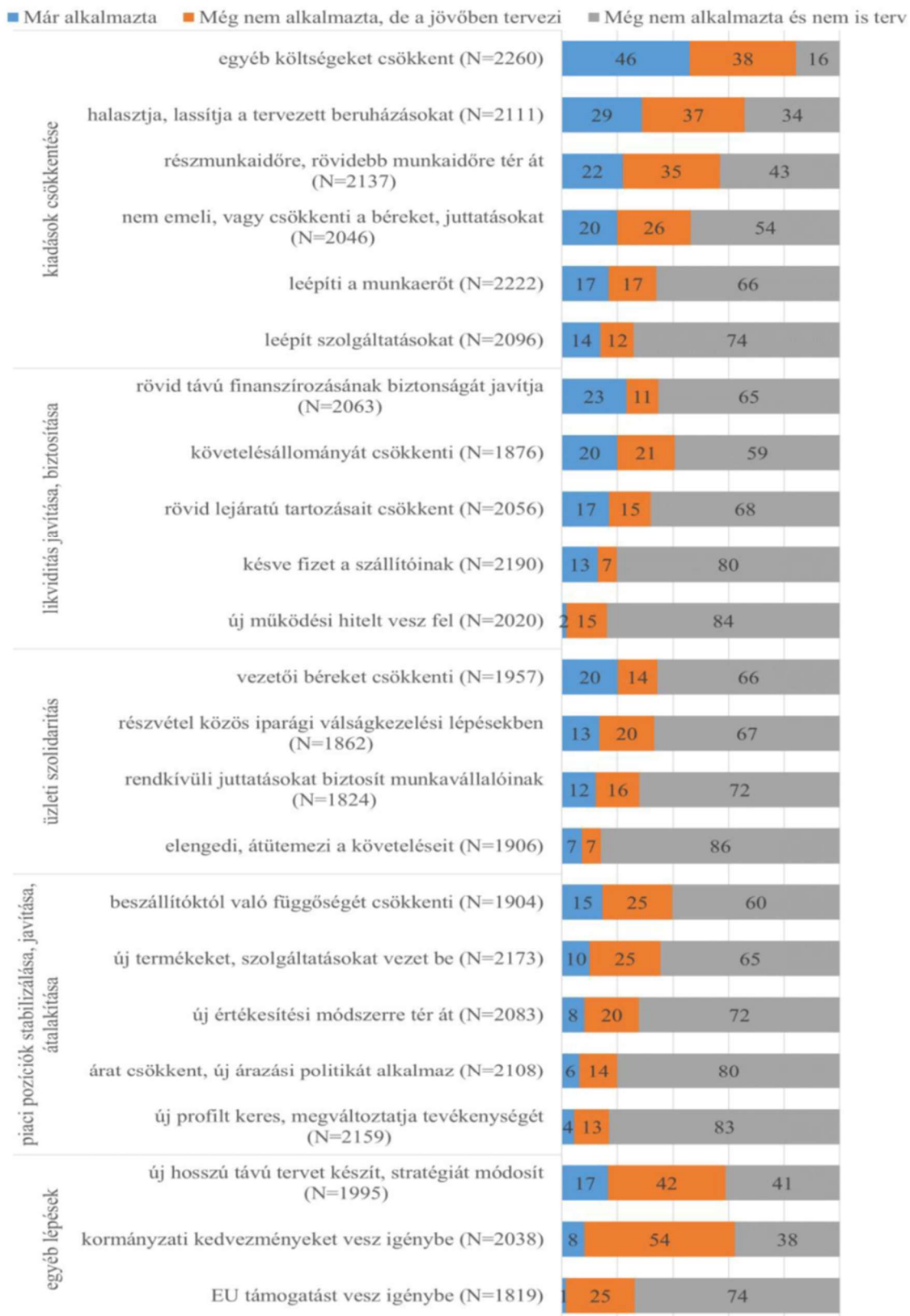
Kérdőívünkben arra kértük a válaszadókat, mondják meg, melyek azok a válságkezelési eszközök, melyeket már alkalmaznak, melyek azok, melyeket még nem alkalmaznak, de a jövőben tervezik, és melyek azok, melyeket sem most, sem a későbbiekben nem szeretnének alkalmazni. A felsorolt 29 eszközt a könnyebb átláthatóság érdekében külön csoportokba osztottuk, ezek a likviditás javítását, a kiadások csökkentését, a piaci pozíciók stabilizálását, javítását, átalakítását és az üzleti szolidaritást célzó, valamint az egyéb alkalmazkodási lépéseket tartalmazták. Vizsgálatunk alapján mindenekelőtt megállapítható, hogy a válaszadók mentális térképén is hasonlóan szerveződtek az imént felsorolt blokkok, hiszen jól kirajzolódik a közöttük kialakult sorrend. A válságkezelési stratégiák közül kiemelkedik a kiadások csökkentése, ezt követi sorrendben a likviditás javítása, az üzleti szolidaritás és a piaci pozíciók stabilizálása, javítása, átalakítása.

Szintén a válaszadók 20 százaléka jelölte meg a követelésállomány csökkentését és a vezetői bérek csökkentését, de ezeknél az intézkedéseknél, ami egyértelműen jelzi, hogy a vállalkozások a gyors eredményeket ígérő, tűzoltó-jellegű intézkedéseket lépték meg elsőként. Az öt leggyakoribb, már alkalmazott eszköz az egyéb, máshova nem sorolható költségek csökkentése (46 százalék), a beruházások lassítása és halasztása (29 százalék), a részmunkaidő vagy rövidített munkaidő bevezetése (22 százalék), a rövid távú finanszírozás biztonságának javítása például banki hitelek meghosszabbításával, hitelfizetési moratórium kihasználásával (23 százalék), valamint a bérek és juttatások emelésének halasztása, esetleg csökkentésük (20 százalék).¹ Ezen válságkezelő eszközök kiemelt szerepét mutatja az is, hogy a rövid távú finanszírozás biztosításának kivételével mindegyik esetben magas volt az aránya azoknak is, akik ugyan a válaszadáskor még nem alkalmazták, de a jövőben tervezték végrehajtani/bevezetni ezeket az intézkedéseket (26–38 százalék). kevesebben voltak azok, akik a jövőbeni alkalmazást jelölték meg (21 és 14 százalék)

Az 1–9 fős kisvállalkozások esetében az egyéb költségek csökkentése (51 százalék), a beruházások elhalasztása vagy lassítása (38 százalék), a vezetői bérek csökkentése (32 százalék), a részmunkaidő bevezetése (27 százalék) és a rövid lejáratú tartozások csökkentése (20 százalék) a leggyakoribb, már a vizsgálat időpontjában alkalmazott intézkedés. A 10–49 fős cégek esetében szintén az első öt között találjuk az egyéb költségek csökkentését (45 százalék), a beruházások elhalasztását vagy lassítását (32 százalék), a vezetői bérek csökkentését (28 százalék) és a részmunkaidő bevezetését (27 százalék), de körükben kiemelkedően magas arányt ért el a rövid távú finanszírozás biztonságának javítása is (31 százalék). Az 50–249 fős vállalatok esetében az egyéb költségek csökkentése közelítette meg az 50 százalékot (47 százalék), egynegyedük alkalmazta a rövid távú finanszírozás biztonságának javítását (26 százalék), valamint körülbelül minden ötödik válaszadó próbálta a beszállítóktól való függőségét

csökkenteni például a szerződések újratárgyalásával (22 százalék), a követelésállományát csökkenteni (21 százalék) és bevezetni a részmunkaidőt (21 százalék).

Válságkezelő eszközök alkalmazása a koronavírus-járvány gazdasági hatásaira a hazai vállalkozások körében, százalék

A 250 fő feletti nagyvállalatok 44 százaléka csökkentette az egyéb költségeket, 26 százaléka lassította vagy halasztotta a beruházásait, 21–21 százaléka igyekezett javítani a rövid távú finanszírozásának biztonságát és csökkentette vagy fagyasztotta be a béreket, valamint 18–18 százaléka csökkentette a követelésállományát és tért át a részmunkaidőre. Jól látható tehát, hogy összességében a nagyobb foglalkoztatotti létszámmal működő vállalkozások kisebb arányban kényszerültek válságkezelő intézkedések bevezetésére.

A hazai vállalkozások válságkezelését gazdasági ágazonként vizsgálva az látható, hogy a kereskedelem és az egyéb szolgáltatás területén működő vállalatok élnek az átlagosnál gyakrabban a felsorolt válságkezelő eszközökkel. A kereskedelmi cégek az átlagosnál jelentősen nagyobb arányban a részmunkaidős foglalkoztatást (30 százalék) vezették be, de magas arányt ért el az egyéb költségek csökkentése (49 százalék), a beruházások elhalasztása vagy lassítása (31 százalék) és a rövid távú finanszírozás biztonságának javítása (25 százalék) is. A szolgáltatást végző vállalkozások 53 százaléka csökkentette az egyéb költségeket, 35 százaléka lassította vagy halasztotta el a beruházásokat, 30 százaléka vezette be a részmunkaidőt, valamint 27 százaléka csökkentette vagy fagyasztotta be a munkavállalói béreket, juttatásokat. Emellett mind a kereskedelmi, mind az egyéb szolgáltatást végző vállalkozások magas arányban csökkentették a vezetői béreket is, előbbiek 25 százaléka, utóbbiak 32 százaléka. Az ipari és az építőipari cégek összességében kisebb arányban mondták azt, hogy éltek valamely válságkezelő intézkedéssel: az egyéb költségeket 41 és 34 százaléka csökkentette, a beruházásaikat 23–23 százaléka lassította vagy halasztotta el, a rövid távú finanszírozás biztonságának javítását 22 és 21 százaléka kísérelte meg, valamint 17–17 százaléka csökkentette a követelésállományát. Emellett az ipari cégek 17 százaléka csökkentette vagy fagyasztotta be a béreket, és az építőipari cégek 21 százaléka csökkentette a függőségét a beszállítóktól. Összességében az öt legritkábban alkalmazott eszköz a követelések elengedése vagy átütemezése (7 százalék), az árak csökkentése (6 százalék), a cég profiljának átalakítása (4 százalék), a működési hitel felvétele (2 százalék), valamint az EU támogatásainak igénybevétele (1 százalék). Utóbbi esetben meg kell említeni, hogy ugyanakkor kiemelkedően magas azoknak az aránya (25 százalék), akik a jövőben élnének ezzel a lehetőséggel – hasonlóan a kormányzati kedvezményekhez, melyekkel a válaszadók 8 százaléka élt a válaszadás időpontjáig, de további 54 százaléka tervez velük a jövőben. A kereskedelmi és az egyéb szolgáltatást végző cégek erőteljesebb kitettségét a koronavírus-járvány okozta gazdasági hatásoknak az is mutatja, hogy mind az árcsökkentést (7–7 százalék), mind a követelések elengedését, átütemezését (12, illetve 8 százalék) az átlagosnál nagyobb arányban lépték meg. Ugyanez elmondható az 1–9 fős és a 10–49 fős vállalkozásokra is: esetükben az árcsökkentést 12 és 10 százaléka, a követelések átütemezését vagy elengedését pedig 9–9 százaléka alkalmazta. Végül érdemes még megemlíteni, hogy a válaszadók mindössze 17 százaléka rendelkezett a felmérés készítésekor új hosszú távú tervvel, 42 százaléka viszont úgy nyilatkozott, hogy a későbbiekben tervez egy új stratégia kidolgozásával.

Várakozások

Porfolio.hu (2020. augusztus 13.)

Várakozásuk szerint az idei második negyedév mutathatja a legnagyobb gazdasági visszaesést, ezt követően a harmadik negyedévtől javulhat a helyzet. Ugyanakkor ezt megakaszthatja a járvány esetleges második hulláma, amely várakozások szerint az ősz folyamán érkezik – prognosztizálták egyes elemzők.

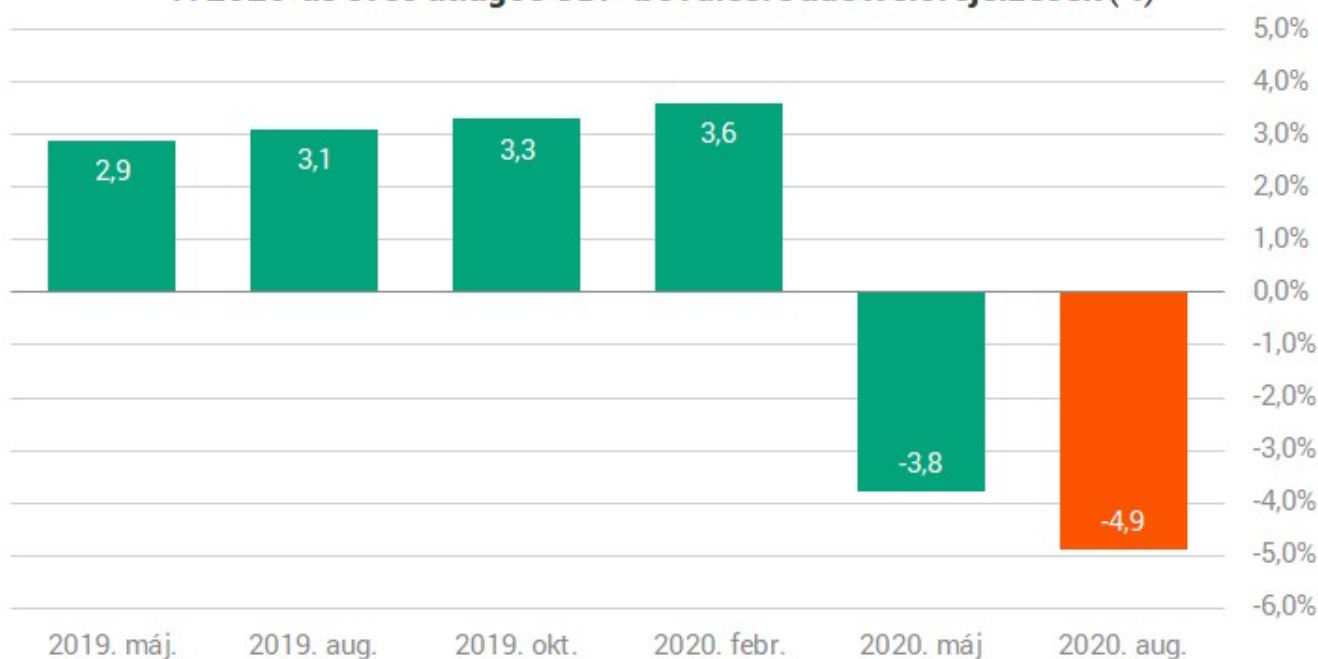
Elemzők szerint a kilábalást megerősítik a valós idejű, gyors frekvenciájú adatok is, amelyek július elejére már alig 2-3%-os GDP visszaesést tükröztek, az áramfogyasztás augusztus elején már jelentős növekedést mutatott, ami a visszatérő gazdasági növekedésre utalhat. A már a negyedév második felében megindult felpattanás a harmadik negyedévi adatokban lesz látványos .

Egyelőre a gazdasági felpattanást fűti az újraindítás utáni eufória, az elmaradt fogyasztás pótlása és a rövidtávú gazdaságpolitikai intézkedések. Mindezek kifutásával azonban az év vége felé és jövő év elejére már a maga valójában láthatjuk a mostani válság okozta mélyebb sebeket és károkat.– mutatnak rá az elemzők. A munkaerőpiaci helyreállítás lassú lesz, a vállalatbezárások megsokasodhatnak, a bérnövekedés jelentősen lelassul, a beruházások mérsékeltebb ütemben folytatódhatnak – véli az elemző.

Egyes elemzők a második járványhullámmal kapcsolatos bizonytalanságról is beszélnek. „A járvány második hulláma esetleg késleltetheti a kilábalás folytatását az őszi hónapoktól, de országos szintű lezárásra semmiképpen sem számítunk, a védekezés lokális lehet, a gócpontokra fókuszálva. Mind az egészségügy, mind a társadalom messze jobban fel van készülve a védőeszközök beszerzésével, távolságtartás gyakorlatával, őszre talán elérhetővé válnak egyes terápiás eljárások, így nem lesz szükség a március-áprilisihoz hasonló korlátozásokra, nem tartjuk valószínűnek az ipar leállítását sem” . Egyik lehetséges forgatókönyv szerint legfeljebb egyes szórakozásokat fognak korlátozni, csökkenthetik a rendezvények maximális nagyságát, az egy üzletben tartózkodó vevők számát, és többen maradhatnak megint home office-ban. Mások azonban arra figyelmeztetnek, hogy ha újra szigorúbb lezárások jönnek és jelentős lesz a koronavírus-járvány második hulláma, akkor szinte biztos, hogy az idei év végén újra nagy visszaesés vár a magyar gazdaságra. Mi több, a jövő évi kilábalás sem lesz annyira dinamikus, mint ahogy arra most számítani lehet.

A Portfolio által megkérdezett elemzők mediánvéleménye szerint idén így 4,9%-kal zsugorodhat a magyar gazdaság, ami jóval nagyobb recesszió, mint amire egy negyedévvél korábban számítottak (3,8%). Mindez azonban egybevág a kormány várakozásával, Varga Mihály pénzügyminiszter ugyanis a közelmúltban arról beszélt, hogy a kabinet 5% körüli recessziót is elképzelhetőnek tart a korábbi 3 helyett. A Portfolio által megkérdezett szakértők úgy vélik, hogy jövőre már erős lesz a magyar gazdaság, és 5% körüli GDP-növekedés várható.

A 2020-as éves átlagos GDP-bővülésre adott előrejelzések (%)

Forrás: Portfolio

A GKI Gazdaságkutató Zrt. (2020. június 25.)

A GKI jelenleg a magyar gazdaság 5-7%-os 2020. évi visszaesésére számít (amennyiben nem következik be idén a járvány második hulláma). Márciusban, nem sokkal a vészhelyzet meghirdetése után az előrejelzés, még két, egy 3 és egy 7%-os idei GDP-csökkenést tartalmazó forgatókönyvet vázolt fel. Az elmúlt hónapokban sajátos módon a magyar kormány és az IMF a GKI kevésbé pesszimista, míg az EU és az OECD a pesszimistább variánssal azonos, illetve ehhez közeli prognózist tett közzé. Az első negyedévi 2,2%-os növekedés megfelelt a GKI várakozásának. Az áprilisi adatok – az ipari termelés 37%-os, az export (euróban) ugyancsak 37%-os, a kiskereskedelmi forgalom 10%-os, a vendégéjszakák 97%-os visszaesése, ugyanakkor az építőipari termelés csak 2,1%-os (de szerződésállományának 15%-os) csökkenése – a második negyedévben markáns visszaesést valószínűsít. Pozitívum, hogy a korlátozások feloldása már május elejétől megkezdődött. Fontos, hogy a GKI konjunktúraindex az áprilisi pánik után májusban és júniusban is jelentősen javult. Emelkedése azonban két hónap alatt még a felét sem tudta ledolgozni az áprilisi zuhanásának. Az EU-tagállamokra vonatkozó előrejelzések jellemzően nagyon pesszimisták, ami nyilvánvalóan behatárolja a magyar export iránti keresletet is. A magyar kormány gazdaságmentő intézkedései nemzetközi összehasonlításban szerények. Mindezek alapján rendkívül valószínűtlennek tűnik, hogy az idei második félévben a magyar GDP-termelés képes lenne meghaladni a tavalyit. Márpedig a „csak” 3%-os visszaesés eléréséhez erre lenne szükség. Emiatt a GKI elvetette a kevésbé pesszimista forgatókönyvét, miközben kissé enyhített „pesszimista” forgatókönyvének borúlátásán. A jelenlegi 6%-os idei visszaesés a második negyedévben 15, a második félévben pedig 5% körüli GDP-csökkenést feltételez. A 2019. évi GDP-t feltehetőleg csak 2022-ben éri el a magyar gazdaság. A bruttó keresetek válság alatti alakulásáról még nincsenek adatok, de jelzésértékű, hogy az szjabevételek a márciusi 9,1% után áprilisban már csak 5,5%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest. A bruttó keresetek átmenetileg a nemzetgazdaság jelentős részében nominálisan is csökkentek,

ez a járvány lefutásától függően az év második felétől konszolidálódni kezdhet. A GKI éves átlagban az átlagkereset 5% körüli emelkedésére, s a keresettömeg (csökkenő foglalkoztatás miatti) stagnálás közeli, minimális növekedésére számít. A reálkeresetek statisztikailag 1-2%-kal emelkedhetnek, az inflációs kosártól eltérő fogyasztási szerkezet miatt azonban ez gyakorlatilag stagnálást fog jelenteni. A keresettömeg reál értelemben 3% körüli mértékben csökken. A nyugdíjak idén – a nyugdíjprémium idei elmaradása és a nyugdíjas árindex átlagosnál magasabb volta miatt – a törvényi előírások betartása ellenére statisztikai értelemben sem őrzik meg reálértéküket. A lakosság hitelfelvétele áprilisban drasztikusan csökkent (a lakáshitelek új kihelyezése 18%-kal, a személyi kölcsönöké 74%-kal). A GKI a lakossági fogyasztás mintegy 2,5%-os idei csökkenésére számít. A három éven át 15-20%-kal emelkedő állóeszköz-felhalmozás idei markáns lassulása eleve várható volt, ez még mindig a 2019-ben 28,6%-os beruházási ráta némi emelkedését eredményezte volna. A járvány miatt azonban idén a beruházások feltehetőleg a GDP-nél is gyorsabban, 10%-kal esnek vissza, ami a ráta 27,5%-ra csökkenését valószínűsíti. Bár jelentős összegű és olcsó források támogatják a cégek fejlesztéseit, a jövőbeli kereslet nagysága és struktúrája nagyon bizonytalan, ami miatt sok vállalkozás elhalasztja korábban tervbe vett beruházását. Ugyanakkor középtávon a globális ellátási láncok átstrukturálásának a régió, így Magyarország is haszonélvezője lehet. Az állami beruházások fő színtere az út- és vasútépítés. Emellett a turisztikai célú fejlesztések, a sportlétesítmények építése, a haderő erőltetett fejlesztése emelhető ki. Megindult a Paks-2 beruházás előkészítése. Az MNB és az MFB vállalati programjai inkább csak a meglévő hitelek átstrukturálásához, vállalat-felvásárlásokhoz járulnak majd hozzá, semmint újabb beruházásokhoz. A munkanélküliségi ráta a munkaerő-felmérés (ILO-módszertan) szerint statisztikailag csak kissé növekedett, február-április átlagában 3,8% volt, 0,5 százalékponttal magasabb az egy évvel korábrinál. A foglalkoztatottak száma 1,2%-kal (de áprilisban már 3%-kal) csökkent. Ha a munkájukat elveszítők közül a kijárási korlátozások miatt inaktívak közé soroltakat is munkanélkülinek tekintjük, akkor a munkanélküliségi ráta áprilisban már meghaladta a 6%-ot (a hivatalos 4,1%-kal szemben), számuk 280 ezer volt a hivatalos 174 ezerrel szemben. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint 2020 április végén 331 ezer fő volt munka nélkül, 26,5%-kal több az egy évvel korábrinál. A munkanélküliség májusban a felmondási idők lejárása, a további cégbedőlések miatt minden bizonnyal emelkedett. Növeli a hazai munkanélküliséget a külföldön állásukat veszítették egy részének hazatérése. A munkanélküliek álláskeresési járulékanak három hónapos folyósítási ideje a szükségesnél és az EU-ban szokásosnál sokkal rövidebb. A munkanélküliek ennek befejeződését követő munkához juttatását a kormány a jelek szerint a közfoglalkoztatás, továbbá a katonaság, az állami vállalatok és a beruházások – ezen belül részben az államilag támogatott fejlesztések – feladataként képzeli el. Az első kettő a legképzetlenebb és gyenge munkakultúrájú rétegek kivételével kifejezetten zsákutca, az állami vállalatok öncélú létszámbővítése rontja a termelékenységet, válság idején inkább csak az átmenetileg ellehetetlenült munkahelyek megmentésére kellene koncentrálni. A GKI 2020 átlagában mintegy 3%-os foglalkoztatás-csökkenéssel és a valós munkanélküliség 6% körüli rátájával számol, de az év végén a helyzet már kedvezőbb lesz az év közepinél. Az egy foglalkoztatottra jutó GDP-vel mért termelékenység a nemzetgazdaság átlagában mintegy 3-4%-kal romlik. A járványra való tekintettel a kormány az államháztartási hiányt az előirányzott 1%-ról 3,8%-ra emelte. A hivatalosan előirányzott 2020. évi pénzforgalmi deficit viszont nem változott, a részleteket nem hozták nyilvánosságra. A GKI részben a nagyobb költségvetési kiadások szükségessége, részben a kormány által vártnál kisebb GDP miatt a kormány által előrejelzettnél magasabb, 5% körüli GDP-arányos államháztartási hiányt; továbbá 75% körüli államadósságot, vagyis a tavalyi 66,3%-nál és a kormány által prognosztizált 72,6%-nál egyaránt magasabbat vár 2020-ra. A kormányzat az egészségügy és az oktatás fejlesztése és reformja helyett militarista megoldásokban gondolkodik.

A GKI 2020 végére 3% körüli, éves átlagban 3,3%-os inflációt vár. (A valóságos áremelkedés ennél nagyobb lehet, mivel az inflációt az úgynevezett inflációs kosár alapján számítják, ami a két évvel korábbi

fogyasztási szerkezetnek felel meg, miközben a járvány következtében az egyes termékcsoportok súlya nyilvánvalóan radikálisan megváltozott.)

A GKI prognózisa 2020-ra

	2016	2017	2018	2019	2020	
	tény				március*	június
GDP termelés	102,2	104,3	105,1	104,9	97-93	94
• Mezőgazdaság (1)	112,6	93,3	104,8	99,7	100	100
• Ipar (2)	101,8	103,2	100,5	105,0	94,5-90	90
• Építőipar (3)	85,0	121,5	118,9	121,4	97-95	95
• Kereskedelem (4)	100,8	107,4	113,6	108,0	98-85	90
• Szállítás és raktározás (5)	105,1	102,0	103,7	105,3	93-85	85
• Információ, kommunikáció (6)	104,9	111,3	111,1	106,3	105	110
• Pénzügyi szolgáltatás (7)	101,2	105,6	104,1	103,9	95	98
• Ingatlanügyletek (8)	103,0	102,5	102,8	104,3	97-95	95
• Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (9)	106,1	109,8	111,6	106,7	97-90	90
• Közigazgatás, oktatás, egészségügy (10)	101,9	99,3	100,4	98,6	101	101
• Művészet, szórakoztatás (11)	101,1	108,1	103,7	102,5	85	85
• Magnövekedés (2)+(3)+(4)+(5)+(6)+(7)+(8)+(9)	101,8	106,0	106,5	107	96,5-91	91
GDP belföldi felhasználás	101,7	105,2	107,3	105,6	98-95	96
• Egyéni fogyasztás	104,2	104,2	104,0	104,4	99-96	97,5
• Állóeszköz-felhalmozás	89,4	118,7	117,1	115,3	92-90	90
Export (árúk és szolgáltatások)	103,8	106,9	104,3	106,0	90-85	85
Import (árúk és szolgáltatások)	103,4	108,2	106,8	106,9	90,5-87	87
Fogyasztói árindex (előző év = 100)	100,4	102,4	102,8	103,4	104	103,3
Munkanélküliségi ráta (éves átlag)	5,1	4,2	3,7	3,5	5-8	6
Államháztartási egyenleg a GDP százalékában (ESA)	-1,6	-2,2	-2,3	-2,0	(-3,5)-(-,5)	-5
Folyó fizetési és tókeáramlás egyenlege						
• Milliárd euró	5,2	4,0	3,0	1,4	-	0,5
• GDP százalékában	4,5	3,2	2,2	1,0	-	0,4

* GKI „A” - „B” forgatókönyve

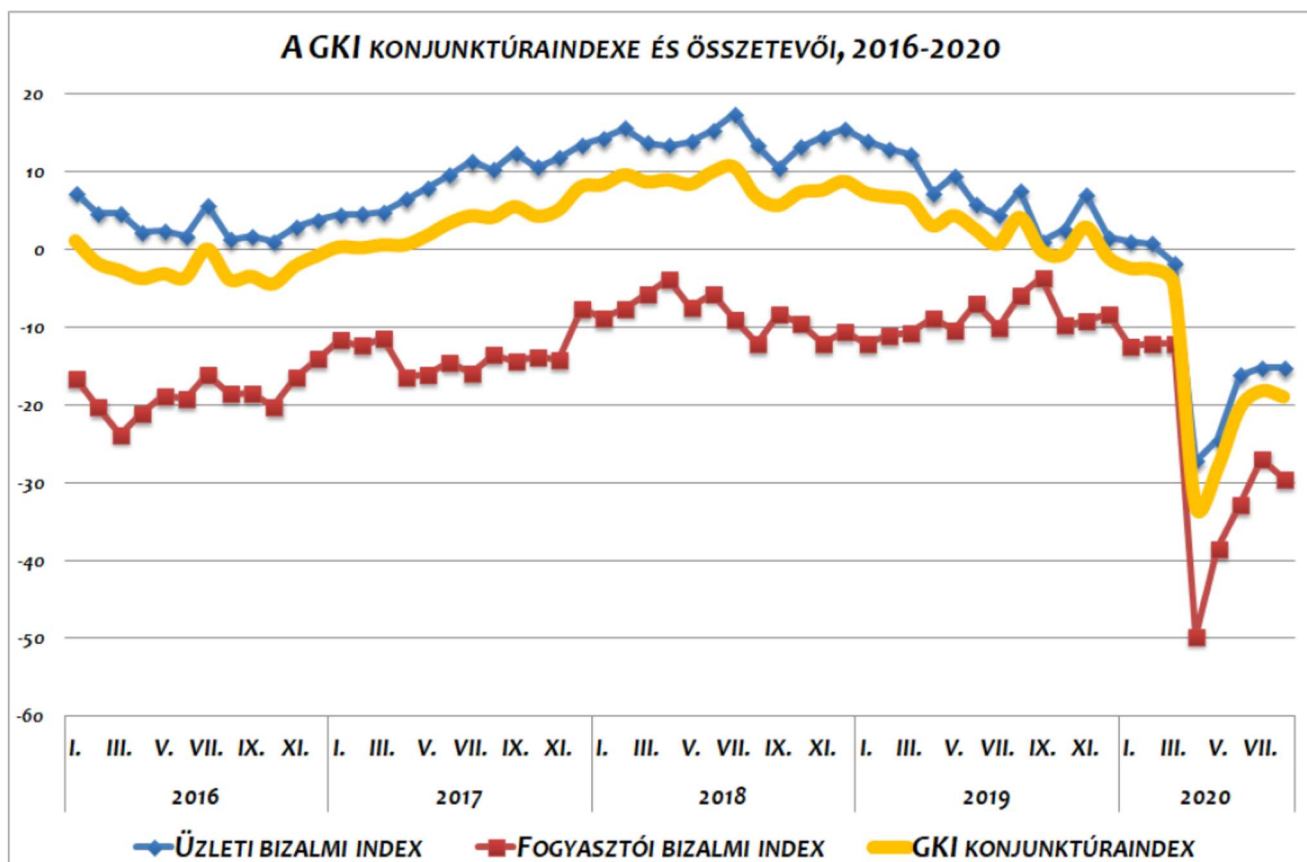
Forrás: KSH, GKI

Az MNB júniusban 0,9%-ról 0,75%-ra csökkentette az alapkamatot. A forint árfolyama hosszú távon trendszerűen gyengül, 1 euró 2010-ben átlagosan 275,4 forintot ért, 2019-ben 325,4 forintot (18%-os leértékelődés). 2020-ban pedig, mivel az MNB tovább lazít monetáris politikáján, legalább 345 forintot (újabb, legalább 6%-os leértékelődés). A folyó fizetési mérleg egyenlege a tavalyi 1,2 milliárd euró deficit után az idei első négy hónapban 0,8 milliárd euró hiányt mutatott, s a deficit az év egészében elérheti a 3 milliárd eurót. Nagy bizonytalanság mellett hasonló összegű, kissé magasabb lehet a beérkező EU-transzferek összege is, így a magyar finanszírozási képesség minimális, a GDP 0,5% alatti aktívuma várható. A működőtőke-áramlás világszerte rendkívül lefékeződött, az idei évre már több jelentős külföldi beruházás magyarországi halasztását is bejelentették.

GKI konjunktúraindex alakulása (2020. augusztus 24.)

A GKI konjunktúraindexének áprilisi, a járvány okozta pánik miatt bekövetkezett zuhanásának az elmúlt négy hónapban még csak a felét sikerült ledolgozniuk a hazai gazdasági szereplőknek. Sőt, augusztusban – a GKI-nak az EU támogatásával végzett felmérése szerint – a fogyasztói várakozások még kissé romlottak is, az üzletiek pedig nem változtak.

Az üzleti szférán belül az ipari és kereskedelmi várakozások minimálisan javultak, az építőipariak és szolgáltatásiak romlottak, de jellemzően egyaránt a hibahatáron belül. Az egyes ágazatok bizalmi indexének szintje nagyon közel esik egymáshoz. Az ipari bizalmi index augusztusban stagnált. Júliushoz képest az elmúlt időszak termelés és a rendelésállományok megítélése – az exportrendeléseké is – érezhetően romlott, ugyanakkor a termelési kilátásoké javult, a készleteké stagnált. Az építőipari várakozások júliushoz hasonlóan augusztusban sem változtak. Ezúttal a magasépítők kilátásai kissé romlottak, de a korábban pesszimistább mélyépítőkéi némileg javultak. Az előző háromhavi termeléssel és a rendelésállományokkal kapcsolatos elégedettség nem változott az előző hónaphoz képest. A kereskedelmi bizalmi index április óta folyamatosan emelkedik, de júliusban és augusztusban már csak minimálisan nőtt. Ezzel együtt áprilisi csökkenésének már 60%-át le tudta dolgozni. Augusztusban az eladási pozíció megítélése jelentősen javult, a rendelésállományé viszont romlott. A szolgáltatói bizalmi index áprilisi mélypont óta tartó javulása augusztusban megtört. Ezt főleg a forgalmi várakozások romlása okozta, az általános üzletmenet megítélése kicsit még javult is az előző hónaphoz képest.

Az üzleti szféra foglalkoztatási hajlandósága augusztusban júniusi szintjére csökkent. Javulás csak az építőiparban történt, s összességében ismét kissé több a létszám csökkentését, mint növelését tervező cég. A legrosszabb a helyzet az iparban, a legjobb a kereskedelmi és szolgáltató ágazatban. A lakosság munkanélküliségtől való félelme három hónapos javulás után augusztusban, igaz csak hibahatáron belül, de szintén romlott. Az áremelési törekvés a kereskedelemben és a szolgáltatásoknál kissé erősödött, az iparban és építőiparban lényegében nem változott. Csökkent a fogyasztók inflációs várakozása. A magyar gazdaság jövőjének megítélése augusztusban az üzleti szférában nagyon jelentősen (a júliusi jelentős javulásnál is markánsabban) romlott, legkevésbé az egyébként már eleve pesszimista iparban. Ugyanakkor a lakosság véleménye augusztusban jelentősen javult, négy hónap alatt áprilisi esésének 70%-át dolgozta le.

A GKI fogyasztói bizalmi indexe áprilisi zuhanását követően három hónapon át lassuló ütemben, de emelkedett. majd augusztusban kissé csökkent. A lakosság saját pénzügyi helyzetéről alkotott véleménye júliusra az áprilisi esés kétharmadát dolgozta le, majd augusztusban a júliusi emelkedéssel közel azonos mértékben romlott.

A Századvég Gazdaságkutató Zrt. prognózisa

A Századvég Gazdaságkutató Zrt. előző negyedéves, március közepi prognózisa óta már sokkal világosabban lehet látni a koronavírus magyar gazdaságra gyakorolt hatásait. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy az előrejelzéssel kapcsolatos bizonytalanságok továbbra is jelentősek, tekintettel arra, hogy a külső kereslet és így a magyar gazdaság helyreállításának üteme nem ismert még, illetve a járványveszély sem múlt el teljesen, de még a gazdasági károk sem láthatóak számszerűen.

A magyar gazdaság az elmúlt hónapokban megérezte a koronavírus miatti korlátozások hatását: a turizmus befagyott, a járműgyárak több hétre leálltak, a kijárási korlátozások visszavetették a fogyasztói keresletet. A gazdaság azonban a járvány első hullámának végével fokozatosan újraindul, bár például a turizmus esetében nem látszik az egyik napról a másikra történő teljes újraindulás, melynek egyik oka, hogy idén a fesztiválszezon jelentős része elmarad. Természetesen ezzel párhuzamosan a magyarok külföldi utazásai is csökkennek, nagyobb hangsúly helyeződik a belföldi turizmusra. Ugyanakkor várakozásaink szerint a koronavírus okozta visszaesés hazánk esetében kisebb lesz, mint az Európai Unió átlagában, ami részben a kedvező kiinduló gazdasági helyzetnek, részben pedig a vírus relatíve gyors lefolyásának köszönhető.

Ennek ellenére sem múlik el nyomtalanul a járványhelyzet a gazdaságban: a magyar GDP az idei évben valamivel több, mint 3 (3,1) százalékkal maradhat el az egy évvel korábbitól. Ebben legjelentősebb szerepe az export kiemelkedő, 6 százalékos feletti visszaesésének lesz, amelyet legnagyobb részben a turizmus leállása és az ipar visszaesése magyaráz. Az ipar kapcsán eleinte a nyersanyagok és félkész termékek beszerzése, míg most már inkább a külső kereslet csökkenése okozza a problémát. Az egészségügyi termékek beszerzése nyomán az import visszaesése az exporténál kisebb, 5,2 százalékos lehet, így a külkereskedelmi egyenleg az idén tovább csökkenhet.

Az állami és a vállalati beruházások volumene idén visszaeshet, várakozásaink szerint összességében 5,6 százalékkal. Bár az első negyedévben a fogyasztás még a növekedés húzóerejét adta, az év egészében kismértékű, 0,3 százalékos visszaesésre számítunk. Ezt több tényező is magyarázza: a kijárási

korlátozások nyomán több szolgáltatás elérhetetlenné vált, illetve a termékek egy részének beszerzése is nehezebb volt. Hosszabb távon az átmenetileg emelkedő munkanélküliség, illetve a részmunkaidős foglalkoztatás növekedése fogja vissza a keresletet.

A koronavírust követő leállások nyomán az alkalmazottak egy része elbocsátásra került, így bár a felszabaduló munkaerőt a gazdaság újraindulását követően részben ismét alkalmazják majd, a foglalkoztatottak száma idén a tavalyitól több mint 100 ezer fővel is elmaradhat, a munkanélküliségi ráta pedig 4,7 százalékra növekedhet. A gazdaság újraindulásával párhuzamosan a foglalkoztatás ismét növekedésnek indulhat, bár korábbi, kiemelkedően magas szintjét várhatóan még 2021-ben sem éri el, a munkanélküliségi ráta így 4,4 százalékot tehet ki jövőre.

Prognózis:

	2019	2020	2021
Bruttó hazai termék (volumenindex)*	4,9	-3,1	5,1
A háztartások fogyasztási kiadása (volumenindex)*	5,0	-0,3	4,4
Bruttó állóeszköz-felhalmozás (volumenindex)*	15,3	-5,6	4,3
Kivitel volumenindexe (nemzeti számlák alapján)*	6,0	-6,8	11,6
Behozatal volumenindexe (nemzeti számlák alapján)*	6,9	-5,2	10,3
A külkereskedelmi áruforgalom egyenlege (milliárd euró)	4,9	0,4	0,7
Fogyasztóiár-index (%)	3,4	3,2	3,7
A jegybanki alapkamat az időszak végén (%)	0,9	0,90	0,9
Munkanélküliségi ráta (%)*	3,5	4,7	4,4
A bruttó átlagkereset alakulása (%)*	11,4	9,4	7,4
A folyó fizetési mérleg egyenlege a GDP százalékában	-0,9	-1,6	-1,0
Külső finanszírozási képesség a GDP százalékában	1,0	0,4	0,9
Az államháztartás ESA-egyenlege a GDP százalékában	-2,0	-3,9	-3,3
GDP-alapon számított külső kereslet (volumenindex)*	1,5	-7,1	5,4

2021-ben a gazdaság visszapattanására számítunk, a bővülés meghaladhatja az 5,0 százalékot. Ezen belül a fogyasztás, a beruházás, illetve a nettó export egyaránt hozzájárul majd a növekedéshez. A fogyasztás bővülése 4,4, a beruházásoké pedig 4,3 százalékot tehet ki. Az export és az import egyaránt

kétszámjegyű növekedést mutathat, amelyet a gyenge bázisidőszaki adat mellett az magyaráz, hogy a beruházási ráta idén a csökkenés ellenére is magas marad.

Az infláció a januári 4,7 százalékról májusig 2,2 százalékra csökkent, amely a bezuhanó olajárak nyomán eső üzemanyagárak következménye, miközben az élelmiszerek ára dinamikusan emelkedett – az alap inflációs folyamatok tehát erősek maradtak. Így az idei 3,2 százalékos infláció után 2021-re az olaj árának stabilizálódásával 3,7 százalékos pénzromlásra számítunk.

A koronavírus a költségvetési folyamatokat is átírta. A csökkenő fogyasztás és mérséklődő gazdasági teljesítmény a költségvetés bevételi oldalára is kihat, míg a kiadási oldalon az egészségügy növekvő kiadásai és a gazdaság újraindítása miatt kellett átcsoportosításokat végrehajtani. A költségvetési politika azonban várakozásaink szerint a lehetőségekhez képest szigorú marad, így a hiány az elmúlt években megszokott 2 százalék körüli szintről idén 3,9, jövőre pedig 3,3 százalékig emelkedik. Ezzel párhuzamosan a GDP-arányos államadósság a tavalyi 66,3 százalékos szintről idén 69,8 százalékra emelkedik, majd jövőre 67,2 százalékra csökken.

Összeállította: Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Eger, 2020. szeptember 2.

Forrás:

- ksh.hu
- *Heves Megyei Kormányhivatal*
- gki.hu
- portfolio.hu
- szazadveg.hu
- gvi.hu